

Dr. Marczell Mihály:

Vízkereszt utáni V. VASÁRNAP

I. sorozat: vasárnapok, ünnepnapok

(Általános bevezetés eléje olvasása szükséges: 1. kötet!)

23. kötet

TARTALOMJEGYZÉK

TARTALOMJEGYZÉK	2
Előszó	5
A/ rész: az ünnep jellegéből merített beszédek	5
Különálló beszédek	5
1. beszéd: Még mindig világít a karácsonyi csillag	5
2. beszéd: Életéjszaka – életfényözön.....	6
Beszédláncok.....	7
I. beszédlánc címe: Kihez száll a dicséret?	7
1. beszéd: Dicsőít a föld (Paranisis: Istent dicséri a világ)	7
2. beszéd: Dicsőít – Sion.....	7
3. beszéd: Dicsőít – az angyalok kara.....	8
II. beszédlánc címe: Hatalmas az Úr!.....	9
1. beszéd: Hódolva rettegnek a népek!	10
2. beszéd: Lábad elé hullanak a föld királyai.....	10
3. beszéd: Sion hegye – trónod magaslata	11
4. beszéd: Innen hirdeted életörömet adó törvényeidet.....	11
III. beszédlánc címe: Erős, de segítő Úr az Isten.....	12
1. beszéd: Erős az Úr keze	12
2. beszéd: Erőssé tett engem a Úr keze.....	12
3. beszéd: Nem sújt örök halállal az Úr!.....	13
4. beszéd: Örök éltető erőt ad nekem az Úr keze.....	14
IV. beszédlánc címe: Isten szava és ember felelete.....	14
1. beszéd: Mikor szól az Isten?	14
2. beszéd: Mi történt, ha szólt az Isten?	15
3. beszéd: A csodák csodáját láthatta-e az ember?	15
4. beszéd: A csodák csodájára hogyan felelt az ember?	16
B/ rész – a/ csoportja: a „kis liturgiához” írt beszédek.....	16
1. (Introitus) beszéd: Királlyá lett az Úr a földön	17
2. (Introitus) beszéd: Királlyá lett az Úr az égben	17
1. (Oratio) beszéd: Isten családja vagyunk	18
2. (Graduale) beszéd: Mivé tette az ember „Sion országát”?.....	19
1. (Offertorium) beszéd: Nem halok meg!	20
2. (Offertorium) beszéd: Örökké élek.....	20
1. (Secreta) beszéd: Istenatyánk elé visszük áldozatainkat	21
1. (Communio) beszéd: Hogyan szól az Isten?.....	21
1. (Postcommunio) beszéd: Isten adományozza ajándékként – üdvösségünket	23
B/ rész – b/ csoportja: az evangéliumi szöveghez alkotott beszédek	23
Különálló beszédek	24
2. beszéd: A példabeszédek értéke.....	25
3. beszéd: A példával tanító Mester	25
Isten országáról szól.	27
1. beszéd: Mi a mi földi életünk?.....	27
2. beszéd: Kik az Isten országa lakói?	28
Beszédláncok.....	28
Első beszédlánc-csoport tétele: A látható Egyház.....	28
I. beszédlánc címe: Isten földi országának jegyei	28
1. beszéd: Egy	28
2. beszéd: Szent	29
3. beszéd: Apostoli.....	29
4. beszéd: Egyetemes	29
II. beszédlánc címe: Az Isten „lélekországa”	30
1. beszéd: Minden ember – Isten országának várományosa	30
2. beszéd: Minden Istent kereső – ennek az országnak keresője	30
III. beszédlánc címe: Az Isten örök csúre	30
1. beszéd: A „tisztá búzának” éltető magtára.....	30

2. beszéd: A „tisza búza” életcsiráit kibontó.....	30
3. beszéd: A „tisza búza” televénybe ültetője	30
4. beszéd: A „tisza búzát” örök virágzóvá tevő	31
IV. beszédlánc címe: Az isteni Magvető „életmagvai”	31
1. beszéd: A természetfeletti élet „magvai”	31
2. beszéd: A természeti törvények	31
3. beszéd: Az emberi élet természettörvényei.....	31
4. beszéd: Az emberi lélek megszentelésének törvényei	31
Az Egyház mint az emberlélek védője	31
I. beszédlánc címe: „Otthonainkról”	31
1. beszéd: Ember otthona – Isten országa.....	31
2. beszéd: Elérhető-e ez az otthon?.....	32
3. beszéd: Barátaink és ellenségeink – útitársaink.....	32
4. beszéd: A „magvetés” bűnös módszerei	33
Az Egyházon belül lévő „ellenséges ember” támadásairól	33
I. beszédlánc címe: A belső ellenségek	33
1. beszéd: Az állandóan szóló cimbalmok	33
2. beszéd: Az öntelt újítók.....	34
3. beszéd: A „tanító Egyház” feletti ember	34
4. beszéd: „Az Egyház fejére nem hallgatók”.....	34
II. beszédlánc címe: Az eretnekségek gyökérzete.....	35
1. beszéd: Ecce – Ego	35
2. beszéd: Az „igaz” tanítása	35
3. beszéd: A „jók együttese”	36
4. beszéd: Az „igaz Egyház”	36
III. beszédlánc címe: Krisztus helyettese – az Egyház	36
IV. beszédlánc címe: A bűnök kiirtásának módzatai	37
1. beszéd: Talán segíthet – az elnyomás?	37
2. beszéd: Vagy segíthet a gyomlálás?.....	37
3. beszéd: A jót erősíteni.....	37
4. beszéd: A jó diadalának reménye	37
V. beszédlánc címe: A jutalom és büntetés kérdései	38
1. beszéd: Az „Úr gabonájának” diadalmas aratása.....	38
2. beszéd: Az örök Magvető csűrében	38
1. beszéd: A búzakarász pusztulása	38
2. beszéd: Az emésztő tűz martaléka	39
A gondos gazda és az ellenséges ember életképe.....	39
1. beszéd: Az Isten vetésének zsendülése	39
2. beszéd: Isten vetésének zsendülése – lélekben	40
3. beszéd: Az ellenséges ember	40
4. beszéd: Az Isten búzatáblája.....	41
„A magvak története”	42
1. beszéd: Az isteni magvak	42
2. beszéd: A „gonosz” vetése.....	42
3. beszéd: A búzaszem története.....	43
4. beszéd: Az optimizmus pedagógusa	43
5. beszéd: A fejlődő ember életállomása	43
6. beszéd: Az embernek munkája	44
7. beszéd: A rossz ember munkája.....	44
8. beszéd: Az örök „Földbirtokos” lelke	44
9. beszéd: A konkoly története.....	44
10. beszéd: A bűnös hajlamok megtörése	45
11. beszéd: A „rendezett élethajlamok”	45
12. beszéd: A jó diadala, a gonosz veresége	45
A jó értéke	46
1. beszéd: A jó eredete.....	46
2. beszéd: A „jó” előretörő lendülete	46

3. beszéd: A „jó” örök jutalmazása	47
A jó története	47
1. beszéd: Az örök Jóság mint az Ósforrás	47
2. beszéd: Az isteni jóság földi története	48
3. beszéd: A földi Jóság „hazatérése”	48
A rossz lényege	48
1. beszéd: Ontologicum	48
2. beszéd: Morale	49
3. beszéd: Definitive victrix	49
A rossz története	49
1. beszéd: Az első parancs és az első bűn	49
2. beszéd: Az én bűnöm	50
3. beszéd: A történelmi ember bűne	50
Élet küzdelmei és kísértései	51
1. beszéd: A küzdelmes élet	51
2. beszéd: A szenvedéssel terhelt élet	51
3. beszéd: A lelki küzdelmek nagy viharában	52
4. beszéd: Az erkölcsi kísértések fergetegében	52
Az Isten szántófeldje	53
1. beszéd: Bizonytalankodók örök vigasza	53
2. beszéd: Az életszántó gondozása	54
3. beszéd: Hát akkor nincs itt „életkonkoly”?	54
„Tüzek az ember életében”	55
1. beszéd: A lélek fenyegető tüze	55
2. beszéd: Az életet izzító tűz	56
3. beszéd: Az „örök tűz”	56
4. beszéd: „Ignem veni mittere in terram”	57
különálló beszédek, illetve diákbeszédek	58
1. beszéd: A gondos kezek	58
2. beszéd: Gondos kezek	59
3. beszéd: Lélek épületek	60
4. beszéd: Az „ellenséges ember”	61
5. beszéd: Lelkünk szentélye	63
B/ rész – c/ csoportja: a Szentlecke szövegéhez adott szentbeszédek	64
1. beszéd: Minek tartod magadat?	64
2. beszéd: Az Úr választottjai	65
3. beszéd: Az Úr választottainak jegyei	65
4. beszéd: Légy ilyenné!	66
5. beszéd: Az Isten terve szerinti ifjúság	67
6. beszéd: A jövő hordozója	67
7. beszéd: A lélekderű alapja	68
8. beszéd: Mások sugárzó napja	68
9. beszéd: De maradék nélkül és bizalommal	68
10. beszéd: Használd az Isten kegyelmét	69
11. beszéd: Krisztustól vedd erőidet	69
Lelki újjászületés	70
1. beszéd: A lelki megújulás	70
2. beszéd: A lélek új köntöse	70
3. beszéd: A levetett „lélekrongyok”	70
4. beszéd: A lélek örtornyán	70
5. beszéd: Más vagyontól óvakodom	71
6. beszéd: Kezem erejével dolgozom	71
7. beszéd: Legyen telített a csűröd	71
8. beszéd: De csak magadnak legyen?	71
9. beszéd: Milyen emberré lettél?	71
10. beszéd: Íme, „újjászületésben” élsz	72

Előszó

Ennek a vasárnapnak elhelyeződése befolyásolja a beszédek kiválasztásának kérdését is (olvasandó a Vízkereszt utáni III. és IV. vasárnap előszavának magyarázata!). – Szokásunk szerint két nagy részre osztjuk a beszédvázlatokat. Az elsőt, az **A/ részt** az ünnep jellegéből, a másodikat, a **B/ részt** az „írott liturgiából” merítjük. Az utóbbit pedig három csoportba soroljuk: **B/ – a/ alatt** a „kis liturgia”, **B/ – b/ alatt** a napi Evangélium és **B/ –c/ alatt** a napi Szentlecke szövegeire építjük beszédeinket.

* * *

A/ rész: az ünnep jellegéből merített beszédek

Az itt közöltek olyan beszédvázlatok lesznek, amelyek a közvetlenül Vízkeresztet követő sorba eső vasárnapok gondolataira támaszkodnak. – Mivel a vasárnap gondolatát nagyobbára a „kis liturgia” szövegei diktálják, azért itt az ünnep jellegének kiemelésére az „**Adorate**”-szentmise szövegének alap-gondolataira fogunk támaszkodni. – A hozzájuk fűzött beszédvázlatok bármelyik Vízkereszt utáni III.-VI. vasárnap (ha helyükön maradnak) elmondhatók, vagy azok ezen a vasárnapon, mert ezek a szövegrészek azonosak a négy egymás utáni vasárnapon. – Először két általános beszédvázlatot közlünk, azután pedig beszédláncok következnek.

Különálló beszédek

1. beszéd: Még mindig világít a karácsonyi csillag

(Erkölcsei beszéd: A karácsony emléke)

Gyertyalángokat gyűjt az ember a karácsonyfán, de **égi tüzet** lobbant Jézus születésekor az Isten. Az ember gyűjtotta fények és Isten lobbantotta élettüzek között az a különbség: egyik ellobbanás után elalszik, a másik állandó lobbanással parázslék. – A karácsonyfa emléktüzeit emberi kéz gyűjtja; természetük tehát: az elalvás. Bár szomorú ilyenkor a család, de velejárója ez a természetes tüzeknek... De az igazi karácsonyfa **élettüzét** Isten lobbantotta, ezért kell, hogy állandóan lobogjon... Kérdésként állhat elénk: mi ennek az égi szent tűznek örökké világító égi természete?

1. A betlehemi éjszakán fellobbanó égi „Fény” Isten jelentkezése.

Betlehemi kicsi falucska szép jelképe az emberi vágyakozás ködös éjszakájának. – A pogány világ – Istent kereső, a „választott nép” Messiást váró. És az általános emberi **élet**? Homályban és bűnben sýnlódó...

a) Valóban állítható, hogy sötétség borul éjszakánként az emberek világára. Az emberiség kultúrája hullámosan emelkedett és sýllyedt, de az élete, a lélek élete nagyon is alacsonyra esett. Bizony kérdésként meredt a bölcsék elé is: hát ez az élet? Hol itt a szellemiek diadala? Szinte állandó kérdéssé lett: kicsoda az ember, hogy ilyen mélyre sýllyedhet az élete? Továbbá kérdés maradt: jön-e olyan fény, amely utat mutat? Erre felel az Írás: „Az igazi világosság, mely minden embert megvilágosít, a világba jött” (Jn 1,9). A betlehemi éjszaka virradása – az egek megnyilatkozása és az igaz életút megszentelése.

b) De a „csodaéjszaka” az égnek lánglobbanása. Fénygyújtás a Messiás ígém keresztül. A betlehemi csillag a megérkezés jelzése, majd az élő tanítás és áldozat a valóság megteremtése. – Lám! Olyan életláng lobbant, amely ma is világít. Ezért mondja az Írás: „Égő és világító fény volt ő, ti azonban csak ideig-óráig akartatok fénysugárban gyönyörködni” (Jn 5,35). És ezt a lángot áhítozza is az ember. Oly fény derült az ember lelkébe, amely nem alszik el soha, és amely örömök örömeivel hasznosított az emberek számára. Mégpedig azért, mert kell neki az Isten szeretetének világító tüze. Azért örvendve hódol a Mester szavának: „Én vagyok a világ világossága. Aki engem követ, nem jár sötétben, hanem övé lesz az élet világossága” (Jn 8,12).

2. Ámde az emberiség életében Karácsonykor jelentkező égi Fény a világ végezetéig tartó életfény-lobbanás.

Igaz ugyan, hogy mint a karácsonyi gyertyaszál lángja is kialszik, úgy a betlehemi csillag égi fényét is eltüntette a köznapi hajnal... Ez csak a légkör csillagának sorsa és nem az égi Fény kialakása.

Mégpedig azért, mert itt az emberi lelkeket irányító isteni Fényről van szó. Arról, Aki az emberi lelkeket vonja isteni fénybe.

a) Itt tehát **lélektüzekről** szóljunk! Azokról, amelyeket a szerető Isten lobbantott a bizonytalankodó emberek lelkében. Ne felejtsetek: „Amíg e világban vagyok, világossága vagyok a világnak” (Jn 9,5).

b) Ezek után **állandóan égnek** a lelkünkben. Olyan tüzek ezek, amelyek fényt szórnak az életútra és isteni melegséget visznek a ridegnek látszó emberi életbe. Reádöbentik az embert arra: érdemes élni, mert isteni terv az élet, és isteni lepergés után – örök életbe torkolló az ember. – Gondolj csak arra, miért tudsz bizakodva dolgozni és küzdeni? Azért, mert **Isten felé** tör az élet! Szinte lelkünkben cseng az Írás igéje: „Örüljete és ujjongjatek: nagy lesz jutalmatok a mennyben” (Mt 5,12).

c) Végül pedig hozzátehetjük, hogy mindez a **személyes élet** végnélküliségével biztat. A földreszállt Istenember biztat. – Ez azt jelenti, hogy az emberi lélek mint isteni láng az örök életben is lobogva szórja fény sugarát. De nem elfogyó lanyhulással, hanem az örök Fénytől nyert állandó törődéssel. – Reánk alkalmazható ez az írási szöveg: „Valaha ugyan sötétség voltatok, most azonban világosság az Úrban” (Ef. 5,8).

Bef.: A karácsonyi csillagról szoltunk. Arról, amely a pásztorok előtt lobbant. Azt mondtuk fentebb: az ember gyújtotta fények elalszanak, de az isteni szeretet gyújtotta fények, életfények örök lánggal lobognak. Bölcs és isteni kinyilatkoztatáson alapuló igazságok. De akkor lesznek a ti éltetek **isteni sugarai**, ha éltetekkel **élitek** s így éltetekkel előkészítitek –az örök fények fellobbanását!

2. beszéd: Életéjszaka – életfényözön (Erkölcsi beszéd: Sötétség és fény)

Bev.: Mitől fél a kis gyermek és felnőtt egyaránt? A sötétség rémeitől, amelyek – bár a képzelet szülöttei – mégis felzavarják az ember belső nyugalma. – Viszont minek örül legjobban az ember? A hajnalhasadásnak (Chanticleer példája!). – De a napok sötétsége és hajnala mellett van-e az emberiség lélektörténetében is éjszaka és fényözön változata?

1. Életértelmünk ködös adventjét éljük.

Minden ember lelkében és minden korban ott zsongott a kérdés: mit ér az ember élete?

a) Pogányok élete – fátummal felelt. Az történik, amit diktál a sötét hatalom. Kényszerítő erő indít (Ödipusz király!). Ebben a gondolatvilágban micsoda az ember? Alázkodó rabszolga. – De van-e némi fény is?

b) Pislákoló hittel világító zsidó nép. Már az Írás első lapja: magyaráz. Istentől jöttünk... Isten az Atyánk. „Majd mondá: Alkossunk embert a mi képünkre és hasonlatosságunkra” (1Móz. 1,26). Isten a vigasztalónk. „Íme, én szövetséget kötök veletek s utódaitokkal” (1Móz. 9,9). Isten a megváltást ígérőnk. „Ellenségeskedést vetek közéd és az asszony közé, ivadékod és ivadéka közé: Az széttiporja fejedet, te pedig sarka után leselkedel” (1Móz. 3,15). A zsinagóga frigysekreányének ködös fénye, az emberiség életéjszakájának és horizontjának hajnal csíkozása.

2. Míg életfényünk fényezését nem vettük.

De meddig tartott ez? Addig, amíg angyali karok nem zengették a betlehemi csodát: „Dicsőség a magasságban Istennek, és a földön békesség a jóakarátú embereknek!” (Lk 2,14). Így azután örök kincsünk maradt!

a) Szeret az Isten. Ennek alapja: Atya az Isten! „Ti tehát így imádkozzatek: Mi Atyánk, ki a mennyekben vagy...” (Mt 6,9). – Ennek tárgya: emberé lett az Isten és Emberré lett az Isten... „Az Ige testté lett és közöttünk lakott” (Jn 1,14). Ennek célja: hogy istenivé legyen az ember. „Amíg veletek van a világosság, higgyetek a világosságban, hogy a világosság fia legyetek” (Jn 12,36).

b) Hozzáfüződő a lélek... Mivel pedig a személy az Úr, azért Hozzá fonódik a lélek. Mi a kapcsolatot? A szeretet. Az a szeretet, amely Isten nélkül hiányt érzett, az a szeretet, amely Isten közeledésére lángra lobbant, az a szeretet, amely állandó fényvetéssel a boldogság fényözönében tartja az ember lelkét. „A tudás azonban fölfuvalkodottá tesz, a szeretet viszont épít” (1Kor. 8,1). – „Szóljatek bár az emberek vagy angyalok nyelvén, ha szeretet nincs bennem, csak zengő érc vagyok vagy pengő cimbalom” (1Kor. 13,1).

Bef.: Így maradt számunkra a karácsony emlékezésének melegéből az az örök érték, amely végül is fényözönt ömleszt egész életünkre és boldoggá teszi a föld minden zárándokát. – Elméleti-e ez a tétel? A szerető Isten veletek vagyon!

*Beszédláncok***I. beszédlánc címe: Kihez száll a dicséret?**

Az Introitus alapgondolata így szól: „Imádjátok őt, angyalai mind! Hallja ezt Sion és örvendezik, s ujjongjanak Juda leányai ítéleteden, Uram” (Zsolt. 96,7-8).

1. beszéd: Dicsóít a föld (Paranisis: Istent dicséri a világ)

Bev.: Az ember igen könnyen gondolja, hogy néma és tompa tömeg a föld és ég és minden ami észlelhető. A Zsoltáros azonban másképp zeng a föld anyagi teremtményeiről. „Dicsérjétek őt, nap és hold, dicsérjétek őt mind, ragyogó csillagok! Dicsérjétek őt, az egeknek egei, és minden vizek az ég alatt... Mindnyájan ti hegyek és halmok, gyümölcsstermő fák és mind a cédrusok, Vadállatok és mind a barmok, csúszó-mászó és szárnyas állatok” (Zsolt. 148,3-4 és 9-10). – Nézzük csak: vajon csengő dala-e a világegyetem nagyszerűsége?

1. Dicsérő, zengő a teremtmények ezernyi gyönyörűsége.

A nagy természetet nézve és figyelve két típusú ember szemlélete szerint némának, vagy daloló, Istent dicsérőnek tarthatjuk. Egyhangú és változatos lehet ítéletünk...

a) Néma – a felületet látó és süket fülű számára. Hegyet, völgyet, vizeket, csillagokat, fényt, állatokat és növényeket lát... „Zajt”, „dörgést”, „Csirpelést” hallók számára élettelen a világ.

b) De az élet mindenségét szépséges harmóniában látó művész előtt, vagy az egész természetet „Isten nagy orgonájának” tartó (Vass József) ember előtt tényleg Isten szépségét hirdető és Istent dicsérő minden. „Dicsérjétek az Úr nevét! Mert ő szólott és lettek, ő parancsolt és létrejöttek. Felállította őket örökkön-örökre, s el nem múló törvényt szabott nekik” (Zsolt. 148,5-6). Ezt a fenséges vetítést és életmuzsikát azonban csak az ember hallja, akinek fülét megérintette az égi „effeta” csodája.

2. De zengi ezt továbbá az embernép ezernyi nemzetsége.

Minden tárgy – öntudatlanul, de a személyes ember –öntudatosan.

a) Reádöbbenünk – akarva, nem akarva. Hívők és hitetlenek egyaránt. Az utóbbiak tárgyi életükkel, vagy Hozzá térő alanyi átalakulásukkal. Nagy utat járnak, végül – Istenhez térnek (Strindberg). „Föld királyai és mind a népek, fejedelmek és mind, bírái a földnek, ifjak és szüzek, vénék és gyermekek: dicsérjétek az Úr nevét, mert csak az ő neve magasztos, fölsége égnél-földnél nagyobb! Felemelte népének szarvát, dicsérje őt minden szentje, Izrael fiai, a hozzá közel álló nép. Alleluja!” (Zsolt. 148,11-14).

b) De készséges szeretettel dalolunk Isten hárfájára hangolva. Ha egyszer reátalál az ember égi Atyjára, akkor a szeretet dalait zengi élete minden pillanatában (Szt. Teréz szeretete, Szt. Ferenc szeretet-himnusa...) „Szeressétek az Urat, szentjei mind, mert az Úr a hűséget figyelembe veszi, de bőségesen megfizet a kevélyen cselekvőknek” (Zsolt. 30,24). Soha el nem halkuló dal ez, mert még az egekben is elevenen cseng az üdvözültek ajkán. „Szent, szent, szent az Úr, a mindenható Isten, aki volt és aki van és aki eljövendő!” (Jel. 4,8).

Bef.: Föld és ég lakója! Mind, mind az Isten dicsérője! És én? Egy szerény „szólam” vagyok –a „nagy kar” beláthatatlan együttesében!

2. beszéd: Dicsóít – Sion

(Erkölcsi beszéd: A választottak dicsóító dala)

Bev.: Az Úr gondolta ember – az Isten személyes dicsóítóje! – Valóban mit jelent ez? Talán a szó tömjénfüstjét? Ebben igen sok volna az emberi elem. Valóban hódolatos elismerés és áldozatos élet-szolgálat. Kik az Úr igazi dicsérői?

1. A választott nép „Sion népe”.

Isten választotta Szem ivadáka, Ábrahám, Izsák, Jákob, Júda nemzetsége (Máté: Jézus nemzetség-táblája)...

a) Mózes vezette nép – a Sinai hegy körül. Innen indul Sion felé. Itt szólt az Isten. „Majd szóla az

Úr Mózeshez, mondván: Én, az Úr, jelentem meg Ábrahámnak, Izsáknak és Jákobnak, mint Mindenható Isten, – mert ezt a nevetem: Úr, nem közöltem velük, – s kötöttem velük szövetséget, hogy nekik adom Kánaán földét, azt a földet, melyen idegenként tartózkodtak” (2Móz. 6,2-4). – Itt halott az ember. „Majd kihirdeté az Úr mindezeket az igéket: Én, az Úr, vagyok a te Istened, aki kihoztalak Egyiptom földéről, a rabszolgaság házából. Rajtam kívül más istened ne legyen” (2Móz. 20,1-3).

b) Isten áldotta nép – a frigyszekrény körül. Itt érkezik meg a Sion ormára. Itt – a szentélyben lakott az Isten. – „Felállítá az udvart is, a hajlék és az oltár köré és feltevé bejáratára a leplet... Az Úr felhője lebegett ugyanis nappal a hajlék felett, éjszaka meg tűz, Izrael egész népének láttára, egész utazásuk alatt” (2Móz. 40,31 és 36). – Itt áldozatot mutatott be az ember. „Aztán elhelyezé az egészen eléggő áldozatok, eledeláldozatok oltárát a bizonyosság bejárata előtt s egészen eléggő és eledeláldozatokat mutatnak be rajta, úgy, ahogy az Úr megparancsolta” (2Móz. 40,27). – Végül is mi ez? Csak liturgia? Baj volna, ha csak ez lenne. Az is! Szent cselekmények sora. De valóban áldozat és így hódolat!

2. A „Sionnak engedelmes” – az Úr igaz dicsőítője.

A Sina és Sion hegye nemcsak történelmi emlék. Ott csendült a „Tízparancsolat”, és itt ennek a szava állandóan cseng – az Istent szeretőknak lelkében. – Kik dicsérik valóban és állandóan az Urat? Kit mondhatok igazán „Sion népének”?

a) Aki engedelmes az Úrnak. „Ezért lesz majd nekik az Úr szava: Parancsolj, újra parancsolj; parancsolj, újra parancsolj; Várj, újra várj; várj, újra várj; egy kicsit ott, egy kicsit itt, – hogy útjukon hanyattessenek, és összetiportassanak, és törbe akadjanak, és fogságba jussanak” (Iz. 28,13). „Szólt továbbá az Úr: mivel ez a nép szájával közeledik hozzám és ajkával tisztel engem, szíve azonban távol van tőlem, és csak emberi parancsra és tanításra fél engem, azért én íme ismét csodálatosan bánok majd ezzel a néppel, igen csodálatosan és bámulatosan, úgy, hogy bölcseinek bölcsessége elvész, és okosainak okossága elrejtőzik” (Iz. 29,13-14). „...Ő így felelt: „Ti képmutatók, találóan jövendölt rólatok Izaiás: Ez a nép ajkával tisztel engem, de szíve távol marad tőlem” (Mk 7,6). – Mert mi valóban a tisztelet? Szó, vagy dicsérő ének? Ez ünnepi és átfutó aktus. Miért? Mert ez nem hódolatos engedelmesség és állandóan érvényesülő élet.

b) Aki étellel dicsőíti az ég Urát, az az igazi tisztelet! „Vajon egészen eléggő áldozatokat s vágóáldozatokat akar-e az Úr s nem inkább azt, hogy engedelmeskedjenek az Úr szavának?” (1Kir. 15,22). Valóban élet az Isten igazi dicsőítése. Hogyan? Hallgasd az Úr ünnepi szavát és valósítsd meg hangját. Nem szabad feledni: Isten szava akkor örökké csengő, ha az ember életében valóság leszen minden rezgése. „Az igazságnak engedelmeskedve már megtisztítottátok lelketeket az őszinte testvéri szeretet számára: szeressétek tehát egymást állandóan, tiszta szívből. Nem veszendő magból születtetek ugyanis újjá, hanem Isten élő és maradandó igéje által” (1Pét. 1,22-23).

Bef.: A „választott nép” hangja mellett diadalmaskodjék „az engedelmes hívek” beláthatatlan serege! Ezek élete legyen az Úr dicsérete!

3. beszéd: Dicsőít – az angyalok kara

(Dogmatikus beszéd: Angyalok Isten dicsérete)

Bev.: Az égi „otthon” Isten világa. Tartalmilag azt jelenti: az örök Atya színéről színre látható világa. – Valóban kettős a világ: Istennek tükörképben való szemlélete a mi világunk, és Istennek színről-színre való látása az örök világ. – Kik zengik itt az Isten dicséretét?

1. Egek angyalkara zengi dicséretedet!

Az Írás beszél az angyalok karáról, és művészek festik meg a muzsikáló angyalok égi karát. „Abban az esztendőben, amikor meghalt Oziás király, láttam az Urat; magas és kiemelkedő királyi széken ült, és ruhájának szegélye eltöltötte a templomot. Szeráfok lebegtek felette; mindegyiküknek hat-hat szárnya volt; kettővel befőték arcukat, kettővel befőték lábukat, és kettővel lebegtek, és kiáltottak és mondták egymásnak: Szent, szent, szent az Úr, a seregek Istene, dicsőségével tele van az egész föld” (Iz. 6,1-3). – Miben áll ez az Isten dicséret?

a) Zene, ének, dallam, – emberi hasonlat. Azért mondom, mert emberi vonalon ezek csendítik a dicsérő ünneplést.

b) A lélek harmóniája azonban hangszerek zengésénél is szebb muzsika. Azért a boldoggá teremtett „angyalnép” és a boldoggá emelt „embernép” lélekmuzsikája az örök Atya hódolatot bemutató örömdala. Ez már arra utal: szellem az Isten, a szellem dicsőítő lélettartalma az Ő igazi dicsérete. „Teljes életedben szeresd az Istent. És kiálts hozzá, hogy megmentsen!” (Sir. 13,18).

2. Szereteted bősége boldogságot teremt.

a) Ők a dicséret „élet hódolatát” zengik. Így: Isten felé lélektartalmukat adják. Hódolattal fordulnak Feléje és egész lényük az ég Ura dicsérete. Íme: az Úr teremtette az angyalnépnek dicsérő dala! „Dicsérjétek az Urat az egekből, dicsérjétek őt a magasságban! Dicsérjétek őt, angyalai mind, dicsérjétek őt, seregei mind!” (Zsolt. 148,1-2).

b) Ő pedig a boldogság örömeit szórja feléjük. Az Isten mindig tevékeny. Ez az Egyház és egyháztudósok örök tanítása. Ebből fakad: az örökké való szórás. Ebből következik: a bőséges szeretetközlés, az állandó lendítés. És mindennek végső eredménye: az állandóan fokozódó boldogság. De lehetséges-e ez? Igen, mert az élet végnélküli és ez a végnélküli élet a Végtelenből táplálkozik. „Élek ugyan, de nem én, hanem Krisztus él bennem” (Gal. 2,20).

Bef.: Egek Ura! Az égiek dicsérik, és az ég Ura az égieknek adja a boldogság kincseit!

4. beszéd: És visszasugárzol minden dicsőségedet!

(Erkölcsi beszéd: Isten visszafizet!)

Bev.: A végtelen Isten az egész mindenség Teremtője és Fényvetője! „Minden ő általa lett, és nélküle semmi sem lett, ami lett... Az igazi világosság, mely minden embert megvilágosít, a világba jött” (Jn 1,3 és 9). A „nagyvilág” és a „kisvilág” értelmetlen Isten világító lángja nélkül. Ő az élet Napja! – Kérdés marad: hogyan és hová veti sugárkévését az örök élet éltető Napja?

1. Fényt vet a földre.

A föld parányi része a nagy csillagvilágnak. De fényét – a szó fizikai értelmében – a naptól kapja. De ez a fény az igazi világosság?

a) Fény – az értelmi látás. Kinek adatott a dolgok mélységeinek a látása? Embernek! „Aknákat vág a sziklában, és a szeme mindenféle drágaságra mered; megvizsgálja a folyók fenekét és rejtett dolgokat hoz napvilágra” (Jób 28,10-11). – Ki az Adakozó? A lélekteremtő, az Isten!

b) Ennek gyökérzete az isteni fényvetés. „Minden ő általa lett, és nélküle semmi sem lett, ami lett. Benne élet volt, és az élet volt az emberek világossága” (Jn 1,3-4). – Hogyan értelmezendő ez? „Uram, mi Urunk, mily csodálatos az egész világon a te neved! Hisz az egeknél fenségesebb a te dicsőséged... Hiszen, ha nézem egedet, ujjaid alkotását, a holdat és a csillagokat, melyeket alapítottál” (Zsolt. 8,2 és 4). – Ő a Végtelen, Ő a kezdet, Ő a cél: Benne él minden és Belőle sugárzik az az erő, amely felragyog értelmes lelkünkön.

2. Szeretetet sugárzol az emberre.

„Mi az ember, hogy figyelemre méltatod, és mi az emberfia, hogy meglátogatod? Kevéssé tetted őt kisebbé az angyaloknál, dicsőséggel és tisztelettel koronáztad meg” (Zsolt. 8,5-6). – A fényvetésben a megértés és ismeret elég hideg értelmi tudomásulvétel.

a) Embert tekintve több ennél a fényvetésnél az Isten. Az ember az élet értelmét és hivatását is megérti. Ez pedig már boldogságra hangolja.

b) De a boldogság szórás már a szeretet melegeknek melegségéből fakad. A személyes Isten szereti az embert. Mi erre az ember felelete? A Szeretet szeretetet fakaszt. „Szeresd Uradat, Istenedet teljes szivedből, teljes lelkedből, teljes elmédből és minden erődből” (Mk 12,30). – Itt az „angyalnép” szélesen fogandó. Mindenki „angyal”, mert földre küldött isteni követ. Rajtunk keresztül szólal meg a jóságos Isten (törvények szava!). Bennünk valósul a jóságos Isten (élet!). – De a „hűséges követ” az igazi angyal, mert életet és isteni üzenetet hirdet. A követ szava – ismétlődő szó. A küldő gondolatát adja tovább. A követ élete – a megvalósult üzenet életképe. „Mi pedig mindnyájan földetlennel szemléljük az Úr dicsőségét és dicsőségről dicsőségre ugyanazon képmássá változunk át az Úr lelke által” (2Kor. 3,18). Mindkettő érték, de az Isten adta boldogságnak az utóbbi a birtokosa.

Bef.: Életünk örök Világítója az Isten, de hideg fényvetéssel szemben – a melegítő Szerettként áll az ember elé az égi Atya: „...az Isten szeretet” (1Jn. 4,8).

*

II. beszédlánc címe: Hatalmas az Úr!

Az egész beszédlánc a Graduale gondolataira épül, amely így szól: „De félik majd nevedet, Uram, a nemzetek, s a föld minden királyai fölségedet. Mert felépíti az Ur a Siont, és megnyilvánul dicsőségé-

ben” (Zsolt. 101,16-17).

1. beszéd: Hódolva rettegnek a népek!

(Erkölcsi beszéd: Az Isten félelme)

Bev.: A Végtelen és a véges ember kapcsolata: Teremtő és teremtmény. Mi a viszony a kettő között? Izaiás ezt írja: „Ferde a ti gondolkozástok! Mintha az agyag a fazekas ellen fordulna, és a mű azt mondaná készítőjének: Nem készítettél engem, s az alkotmány azt mondaná alkotójának: nincs eszed!” (Iz. 29,16). – De miképpen érez az ember Istennel szemben?

1. Te vagy a mindenek Ura.

a) Ez a teremtés kapcsa. „Isten az embert földből teremtette, s a maga képére alkotta” (Sir. 17,1). „...Az emberek is mindnyájan agyagból és földből vannak, melyből Ádám teremtett” (Sir. 33,10).

b) És a fenntartás kapcsa. „Az Úr tartsa meg őt és éltesse, tegye boldoggá a földön...!” (Zsolt. 40,3). „Hogy megtudják fiaid, kiket szeretél, Uram, hogy nem a különféle fajtájú gyümölcs táplálja az embert, hanem igéd tartja meg azokat, kik benned bíznak” (Bölcs. 16,26). „Ha meg akarsz tartani a parancsokat, azok megtartanak téged, ha állandóan gyakorlod a hűséget, mely előtte kedves” (Sir. 15,16).

c) És a gondviselés kapcsa. „Ha pedig Isten így öltözteti a mezei virágot, amely ma virít, de holnap kemencébe kerül, nem sokkal inkább titeket, kicsinyhitűeket?... Ne aggódjatok tehát és ne kérdezzétek: Mit együnk?... Ne aggódjatok tehát a holnap miatt, a holnapi nap majd gondoskodik magáról” (Mt 6,30 és 34).

2. Előtted hajlik meg – mindenek Feje.

a) Teremtő törvényeidre hajlik a világ. „Látják már a szegények és örvendeznek; keressétek az Istent, hogy éljete. Mert meghallgatja az Úr a szegényeket, és foglyait nem veti meg” (Zsolt. 68,33-34).

b) Tudatosan hajlik előtted az ember. Erőid fenségesen nagyok és erőim parányian kicsinyek. De nagyra nőnek Isten emberei.

c) Hódolatosan hajlik Előtted a népek együttese. „Áldjanak, Isten, téged a népek, áldjanak téged a népek valamennyien! Örvendjenek és ujjongjanak a nemzetek, mert igazsággal ítéled a népeket, és kormányozod a földön a nemzeteket” (Zsolt. 66,4-5). – Minden nép Istent hívó és dicsérő. „Észbe kap és megtér az Úrhoz a föld minden határa, és leborul színe előtt a nemzetek valamennyi családja, mert az Úré a királyi hatalom, s Ő a nemzetek uralkodója” (Zsolt. 21,28-29).

Bef.: De milyen félelem ez? – Olyan, mint a hegyeké? Nem! A bölcs élet kezdetét adó! „Az Úr félelme a bölcsesség kezdete” (Zsolt. 110,10).

2. beszéd: Lábaid elé hullanak a föld királyai

(Erkölcsi beszéd: A föld hatalmasainak hódolata)

Bef.: Mindnyájan hatalom alatt állunk, mert Isten tervében a felsőbb hatalom irányítása mellett pereg az életünk. Legfőbb hatalom: az Isten. Az Ő szava törvény. Földi hatalom – a felsőbbség szava. Az ő hangjuk: parancs. – Hogyan megy ez végbe?

1. Királyok és hatalmasságok előtt hódol az ország népe.

Isten terve a hatalom és a meghódolás.

a) Minden hatalom az Istentől. „Mindenki vesse alá magát a fölöttes hatalomnak. Nincs ugyanis hatalom, csak Istentől. Ahol hatalom van, azt Isten rendelte” (Róm. 12,1).

b) Azért tanít hódolatra az apostol. „Szolgák! Engedelmeskedjete mindenben földi uratoknak, ne látszatra szolgáljatok, mint akik emberek tetszését keresik, hanem egyszerű szívvel, az Úr félelmében” (Kol. 3,22). „Figyelmeztessd őket, hogy vessék alá magukat a fejedelmeknek és a hatóságoknak, engedelmeskedjenek és legyenek minden jóra készek” (Tit. 3,1). Ő is a Mestertől veszi, aki a pénzdarab vétele után ezt mondá: „...Adjátok meg tehát a császárnak, ami a császáré, és Istennek, ami az Istené” (Mk 12,17).

2. Világ Ura előtt térdre hull a királyok együttese.

Király és szolga – egyforma az Isten előtt. Szolgálatuk is egyforma – az égi Atya előtt.

a) De ha a hatalom forrása az Isten, akkor a hatalom birtokosa hódoljon az Isten előtt. „Mert király a Isten az egész földnek, zengedeztetek királyunknak, zengedeztetek bölcsességgel... Egybeülnek a népek fejedelmei Ábrahám Istenéhez, mert az Istenéi a föld erősei, s Ő igen fenséges”

(Zsolt. 46,8 és 10).

b) Hódoljon pedig azért, mert Belőle merít és Előtte felel tetteiért. – Semmi sem marad ítélet nélkül. Még a rejtett élet sem. Hiába mondjátok: „Előttünk hajlik meg az ember, és alázza meg magát a férfiú; azért hát ne bocsáss meg nekik!” (Iz. 2,9). – Az igazság ez: „Nos hát, seregek Ura, te igazságos bíró, ki a veséket és a szíveket vizsgálod, hadd látnom, miként állasz bosszút rajtuk! – Mert előtted tartam fel ügyemet” (Jer. 11,20). „Fiait halálra adom. Tudja meg minden egyház, hogy én vesék és szívek vizsgálója vagyok és megfizetek kinek-kinek tettei szerint” (Jel. 2,23).

Bef.: Hatalmasak lehetnek a „földi irányítók”, de ők is hódoljanak a világ Ura, az Isten előtt!

3. beszéd: Sion hegye – trónod magaslata

(Erkölcsei beszéd: Sion hegyének hódolata!)

Bev.: Isten földi házát azért emeli az ember, hogy közvetlenül találkozhassek az ég Ura és a föld embere. Sion hegye volt az igaz Isten háza. – Mi megy ottan végbe?

1. A „földi Sionon” csendül a hangod.

Mi a földi Sion? Isten háza, ahol imádsz az Istent!

a) Itten szól az Istennek igéje. „Az ő őrei mind vakok, valamennyien tudatlanok; ugatni nem tudó néma kutyák, hiúságokat álmodnak, fekszenek, aludni szeretnek. Szentelen kutyák, a jóllakást nem ismerik; maguknak a pásztoroknak sincs eszük, mindnyájan a saját útjukra tértek, mindegyik a maga kapzsóságához, a legmagasabtból a legutolsóig” (Iz. 56,10-11). – Ószövetség papjai hirdették és szent tekercsekből olvasták, szinte nekünk is cseng: „Akkor megtelnek csüreid bőséggel, és túlradnak sajátóid a musttól” (Péld. 3,10). „Figyelmezz, fiam, és fogadd be igéimet, akkor megsokasodnak életed esztendei!” (Péld. 4,10). Ez az Isten leereszkedése.

b) De itten szól az ember imája. Itt imádsz az Istent az ember. Ide megyünk a Zsoltáros hívó szavára: „Jertek, imádjuk leborulva őt, esedezünk az Úr, a mi alkotónk előtt” (Zsolt. 94,6). „De eljön az óra, sőt már itt is van, amikor az igazi imádók lélekben és igazságban imádják az Atyát. Az Atya ilyen imádszokat kíván” (Jn 4,23). – Ez az ember felemelkedése az Istenhez. Így kettős hang csendül Sion ormán. Isten parancsa és ember hódolata.

2. Az „égi Sionból” száll a lelked.

Az „égi Sion” Isten örök országa. Van-e ehhez is köze az embernek?

Onnét küldi az Isten. Tehát ősi hazája. „Meg is teremté az Isten az embert: a maga képére, az Isten képére teremtette, férfiúnak és asszonymnak teremtette... Megalkotta tehát az Úr Isten az embert a föld agyagából, arcára lehelte az élet leheletét és élőlényé lett az ember” (1Móz. 1,27 és 2,7). – Ide száll vágyaiban. „Amint kívánkozik a szarvas a forrás vizéhez, úgy kívánkozik lelkem tehozád, Istenem!” (Zsolt. 41,2). Ide száll imáiban. „Szálljon illatáldozatként színed elé imádszágom, és kezem felemelése legyen olyan, mint az esti áldozat” (Zsolt. 140,2). Itt él örök valóságban. „Aki szeret engem, megtartja tanításomat. Atyám is szeretni fogja őt, hozzá megyünk és benne fogunk lakni” (Jn 14,23).

Bef.: A földi Sion hegyén – Istennel találkozunk (íma, áldozat!), az örök Sion hegyéről jöttünk (lélek!) és odatérünk (örök élet!).

4. beszéd: Innen hirdeted életörömet adó törvényeidet

(Erkölcsei beszéd: A törvényt adó Isten)

Bev.: Isten terve az élet gyökérzete. Ember életében ennek az isteni tervnek meghirdetése az Isten törvénye. –Hogyan csendül ez a Sion hegyéről?

1. Keményen cseng a törvény szava.

Isten a végtelen erő, szava nem lehet kérő. „Emeljétek fel szemeteket a magasba, és nézzétek: ki teremtette ezeket? Ő az, aki megszámloltan kivezeti seregüket, és nevéen szólítja valamennyiüket; nagy ereje, erőssége és hatalma miatt el nem marad egy sem” (Iz. 40,26).

a) Parancsoló a hang. Isteni akaratot csendít. Örök érvényt követel. Ezért remeg előtte az ember. „Eredj fel magas hegyre, te, ki Sionnak jó hírt viszel; emeld fel hatalmasan hangodat, ki Jeruzsálemnek jó hírt viszel; emeld fel szavadat, ne félj! Mondd Júda városainak: íme a ti Istenetek! Íme az Úr Isten hatalommal jó, és karja uralkodásra kész; íme vele jó jutalma” (Iz. 40,9-10).

b) Felelősséges a tett. Az ember tehát, szabad lévén, felelős a tetteiért! Úgy élj, hogy Isten elérkezék hozzád! De ennek kemény tett az alapja. „Kiált egy hang: készíttetek utat a pusztában az Úrnak, csi-

náljatok egyenes ösvényeket a sivatagban Istenünknek. Minden völgy emelkedjék fel, minden hegy és halom süllyedjen alá; legyen egyenessé, ami egyenetlen, és sima úttá, ami göröngyös; és megnyilvánul majd az Úr dicsősége, és meglátja azt minden test egyaránt. Bizony, az Úr szája mondotta ezt” (Iz. 40,3-5). Ezért félhet és remeghet a felelősség viselésétől az ember. De csak az, aki nem teszi az Isten parancsát! – „...azért így szól a seregek Ura, Izrael Istene: Íme én örömmel etetem ezt a népet, és italul mérgezett vizet adok neki” (Jer. 9,15). – Mert a **jót** jutalmazza. „Elvezetem szent hegyemre és megörvendeztetem imádságom házában; égő- és békeáldozataik kedvesek lesznek nekem oltáromon. Házam ugyanis az imádság háza lesz minden nép számára” (Iz. 56,7).

2. De boldog életet biztosít csengő beszéde.

Van-e azután az ember életét boldogítóan érintő jellege a kemény szónak?

a) Ha jót cselekszik az ember. „Boldog az ember, aki így cselekszik, s az ember fia, ki ehhez ragaszkodik, ki vigyáz, hogy a szombatot meg ne szentségtelenítse, ki vigyáz, hogy keze semmi rosszat se cselekedjék” (Iz. 56,2). Még a megtérővel szemben is könyörületet ígér. „Haragom pillanatában kissé elrejtettem előled arcomat, de örök irgalommal megkönyörülök rajtad, – úgymond a te megváltód, az Úr” (Iz. 54,8). „Mert induljanak meg bár a hegyek, és rendüljenek meg a halmok, irgalmasságom nem távozik el tőled, és békém szövetsége meg nem inog, – úgymond a te könyörülő Urad” (Iz. 54,10).

b) Akkor boldogságot talál az ember. Hová sietünk? Sírba? Nem! Örök életbe! „Gyümölcsötök a megszentelődés, célotok az örök élet” (Róm. 6,23). Mit nyerünk? „...hozzá megyünk és benne fogunk lakni” (Jn 14,23).

Bef.: Isten szavának követése az ember boldogságának feltétele.

*

III. beszédlánc címe: Erős, de segítő Úr az Isten

Ezek a beszédvázlatok az Offertorium gondolataira támaszkodnak. Szövege ennek így szól: „Az Úr jobbjá győzelmet szerzett, az Úr jobbjá felmagasztalt engem, az Úr jobbjá győzelmet szerzett, nem halok meg, hanem élek, és hirdetem az Úr tetteit” (Zsolt. 117,16-17).

1. beszéd: Erős az Úr keze

(Erkölcsei beszéd: Isten ereje)

Hol az igazi erő? Természetben? Emberben? – Mindez teremtmény. – Hol tehát? A mindenek Urának kezében. Keresnök csak ezt az erőt! Kicsoda az erős Isten?

1. Teremtője mindennek!

a) A nagyvilág egyetemének. „Minden ő általa lett, és nélküle semmi sem lett, ami lett” (Jn 1,3). „Te vagy az Úr! Egyedül csak te! Te alkottad a mennyet, a legmagasabb mennyet is minden seregével együtt; a földet és mindent, ami rajta van; a tengereket és mindent, ami bennük van. Te adsz éltet mind ezeknek, miért is a mennyei sereg leborulva imád téged” (2Ezd. 9,6). „Uram, mily nagyok a te műveid! Bölcsességgel teremtetted valamennyit, és betöltötték a földet alakulásaid” (Zsolt. 103,24).

b) Emberléleknek. „Megalkotta tehát az Úr Isten az embert a föld agyagából, arcára lehelte az élet leheletét, és élőlényé lett az ember” (1Móz. 2,7).

2. Célbafuttatója a teremtménynek.

Minden teremtmény célra tör. Ez az Isten akarata. – De hogyan segít ebben az Isten?

a) A világ – az „otthon” kialakulására segít. Mivel átmeneti a földi otthon, azért – múlandó jelleget visel.

b) Az ember, – a „lakó tökéletesedését követeli. „Tegyétek jobbakká utaitokat és szándékaitokat, és veletek lakom majd ezen a helyen” (Jer. 7,3). Mivel innét örök tájakra tör, azért ebben a munkában veszi azt az isteni segítséget.

Bef.: Minden pillanatát az erős Isten fenntartó kegye, és minden lendítés a cél felé irányítás eszköze. Isten keze – minden!

2. beszéd: Erőssé tett engem a Úr keze

(Erkölcsei beszéd: Segített az Isten)

Bev.: Milyen valójában az ember? Hasonlítva a nagy világhoz, az élő teremtményekhez? Porszem – az egyikhez képest, és kicsi a másikat tekintve. Bizony, bizony, gyarló és gyenge az ember. – Nézzük csak közelről, milyen az ember?

1. A „világ gyengéje” az ember.

„Könyörülj rajtam, Uram, mert elernyedek, gyógyíts meg, Uram, mert csontjaim remegnek, és lelkem nagyon szomorú. Uram, még meddig késlekedel?” (Zsolt. 6,3-4).

a) Születése percétől – testiekben (minden kis élőlénynél gyengébb).

b) Felfejlődő életében – lelkiekben (tudása lassú és nehéz módon fejlődik). – Érttem és látom magamon a Káté igazságát: „értelmünk elhomályosodott és akaratumk rosszra hajló lett”. – Ezért könyörög az ember: „...adj nekem bölcsességet és értelmet, hogy tudjak ki-bejárni néped előtt: hiszen ki tudná helyesen kormányozni ezt a te nagy népedet?” (2Krn. 1,10).

c) Erkölcsi életében – ingadozó (emelkedés – bukás az ember életútja). Pl. Péter – a megtagadó, később – a vértanú apostolfejedelem. Pál – a damaszkuszi út Saulja – s a nemzetek apostola. Lévi – Máté! ... Elvileg igaz: „Háromszor kértem ezért az Urat, hogy szűnjék meg, de azt felelte: „Elég neked az én kegyelmem, mert az erő gyöngeségedben lesz teljessé. Örömet dicsekszem tehát gyöngeséggimmel, hogy Krisztus ereje lakjék bennem” (2Kor. 12,8-9).

2. De a „világ erőse” – az „isteni” ember.

Ámde egyedül-e az ember?

a) Mellette az isteni követ (szülők, nevelők stb.). Ezért buzdít az apostol: „Gyermekek! Fogadjatok szót szüleiteknek az Úrban, mert így van rendjén” (Ef. 6,1).

b) Mellette – az Isten Maga (személyes léttel). „Az elvesztett megkeresem, az eltévedtet visszavezetem, a sebesültet bekötözgetem, a gyengét megerősítem, a hízzottat és az erőt megoltalmazom, és igazságosan legeltetem őket” (Ez. 34,16).

c) Benne – az isteni kegyelem. Természetet átalakító kegyelmével. „...Isten kegyelméből vagyok, ami vagyok, s rám árasztott kegyelme nem maradt meddő” (1Kor. 15,10).

Bef.: Így az ég Ura erőse léssen a föld gyengéje.

3. beszéd: Nem sújt örök halállal az Úr!

(Erkölcsi beszéd: Isten jósága)

Bev.: Mi a csapások csapása a föld és az ég viszonylatában? Az elpusztulás – a megsemmisülésben, és az elszakadás – büntetésképpen. – Mi az Isten terve ebben a kérdésben?

1. Minden földi és csak anyagi teremtmény vége a pusztulás.

Isten maga örök; anyagi teremtményei végesek. „Határt vet az ember a sötétségnek, és felkutatja mindennek a végét, a homály köveit és a halál árnyékát is” (Jób 28,3).

a) Tárgy lesz a világ. A világot teremti és megsemmisíti az Isten. Teremtette: „Minden ő általa lett, és nélküle semmi sem lett, ami lett” (Jn 1,3). Megsemmisíti: „Ég és föld elmúlik, de az én igéim el nem múlnak” (Mt 24,35). Íme: **Vele**, az Istennel és általa **vele**, a világgal történik minden. Ez a világ **tárgyi** és nem kikezdő alanyi voltára utal.

b) És **alany** felette az Isten. Ő – teremtette. Ő – tarja fenn. Ő – juttatja véghez. „Hisz te vagy az Isten, az én erősségem; miért vetsz el engem? Miért kell szomorúan járnom-kelnem? Míg sanyargat engem ellenségem?” (Zsolt. 42,2). – Így mindig alany és örök **Alany** az Isten. „Valóban, ki az isten az Úron kívül? Ki isten a mi Istenünkön kívül?” (Zsolt. 17,32).

2. Emberéletem vége a boldogulás.

Itt már nemcsak végről, hanem életről van szó? Miért?

a) Alany vagyok a földön én is. Bár Isten hozott ide, mégis rendelkezővé teremtett engem. Isten képe vagyok! „Bizony mint az árnyék, elmúlik az ember, de hiába is fáradozik; halmozza a kincset és nem tudja, kinek gyűjti” (Zsolt. 38,7). – Én is a föld urává lettem. Miben? A szabad dolgozásban. „És bölcseséggel alkottad az embert, hogy uralkodjék a teremtményeken, melyeket alkottál” (Bölcs. 9,2). „Szeplőtelen az Úr törvénye, felüdíti a lelket, megbízható az Úr biztonsága, bölcsességet ad a kisdedeknek. Egyenesek az Úr végzései, vidámmá teszik a szívet, világos az Úr parancsa, felvilágosítja a szemet” (Zsolt. 18,8-9).

b) Isten boldogja leszek az égben. „Szomjazza lelkem az erős, élő Istent: mikor jutok oda, hogy az Isten színe előtt megjelenjem?” (Zsolt. 41,3). És vége van-e ennek az alanyiságnak?... Nincs! Soha!

Lám! Ez a kegyek kegye, hogy az ember élete végnélküli! Mégpedig a boldog élet teljességében. „Boldogok és lélekben szegények: övék a mennyek országa... Boldogok a tisztaszívűek: ők meglátják Istent!” (Mt 5,3 és 8).

Bef.: „Áldások áldása” az élet végnélkülisége, de természetesen csak akkor, ha az Istenhez tapadó a mi életünk. „Mindannak azonban, aki befogadta, hatalmat adott, hogy Isten fiává legyen” (Jn 1,12).

4. beszéd: Örök éltető erőt ad nekem az Úr keze (Erkölcsi beszéd: Isten örök adománya)

Bev.: De hogyan lehet végnélkülien boldog a születés kezdetét mutató ember? Nyomozzuk a földi életének belső tartalmát, hogy rátaláljunk Isten adományára.

1. Földi életemben is világító erőt adott az Isten keze.

Engem is a világ világosságává tett. „Ti vagytok a világ világossága” (Mt 5,14).

a) A „nagyvilág” sötétsége mellett – én világító értelmet hordozok. Látok, értek, értelmezek és felhasználok. Ez a tudás és a gyakorlati ész fénye.

b) A „nagyvilág” kötöttségei mellett – én szabadon cselekszem. Mert: „Ti szabadságra vagytok hivatva” (Gal. 5,13). Alakítom a világot (dolgozom és értékesebbé teszem). Alakítom – magamat (belső munkára törek!). „Ti olyan tökéletesek legyetek tehát, mint mennyei Atyátok” (Mt 5,48). Íme: a belső tevékenység embere vagyok! De különösen akkor, ha „...a Fiú tesz szabaddá titeket, valóban szabadok lesztek” (Jn 8,36).

2. Örök életemben is ezt adja az égi Atya.

De meddig tart ez a fenséges és uralmat mutató kiválóság?

a) Állandó ütemmel dolgozom. Munkám alapüteme: „Szomjazza lelkem az erős, élő Istent: mikor jutok oda, hogy az Isten színe előtt megjelenjem?” (Zsolt. 41,3).

b) És Isten adományával örök életbe torkollo. Itt a földön: „Körülvettek a halál gyötrelmei, megremítettek a gonoszság örvényei, körülfogtak az alvilág gyötrelmei, hatalmukba kerítettek a halál törei” (Zsolt. 17,5-6). „Szomorúságomban az Urat segítségül hívtam, Istenemhez kiáltottam, s ő meghallgatta szent templomából szómat, hozzá intézett kiáltásom a füléhez jutott” (Zsolt. 17,7). – És az élet végén? „Örvend is a szívem, ujjong is a nyelvem, sőt testem is reménységben pihen: mert nem hagyod az alvilágban lelkemet, s nem engeded, hogy romlást lásson szented” (Zsolt. 15,9-10).

c) És az ember alanyiségében és Isten kegyelmének csodájával végnélküli tartalmat nyerő. „Ismerem tetteidet, fáradozásodat és állhatatosságodat. Tudom, hogy nem tűröd meg a gonoszokat: próbára tetted azokat, akik apostoloknak mondják magukat, pedig nem azok” (Jel. 2,2). – Ezt ígérte az ég Ura, ezt szerezte az égi Küldött, és ezt adja isteni természet sugárzásával a Lélek. „Ízleljétek meg és lássátok, mily édes az Úr, boldog az az ember, ki őbenne remél!” (Zsolt. 33,9).

Bef.: Földön fény, égben szeretet léssen az ember. Így az Isten fia!

*

IV. beszédlánc címe: Isten szava és ember felelete

Bev.: Ez a beszédlánc a Communio gondolatát veszi alapul. Szövege így szól: „Mindnyájan igazat adtak neki, de meglepődtek a magasztos ígéken, amelyek ajkáról fakadtak. „Nem József fia ez? – kérdezgették egymástól” (Lk 4,22).

1. beszéd: Mikor szól az Isten?

(Erkölcsi beszéd: Isten szava)

Bev.: Embernek füle nem mindig hallja, de embernek lelke állandóan észleli: csodálatos erővel szól az Isten. – Hol?

1. Minden parány léte – Isten szava.

Figyeld csak a világ létét. Vajon néma-e, vagy miről szóló?

a) Erőről szól. Van, mozog, alakul és alakít. A pogány bölcselő megfigyelése is ez: minden mozog (Hérakleitosz)! – Mi ez? Erő! „Zeng az Úr szava erősen, az Úr szava fenségesen” (Zsolt. 28,4).

b) Szeretetről regélő. Mikor és hogyan? Szépsége és belső rendje a Teremtő szeretetének jele. A teremtetett dolgok és élők szava által. „És megnyilvánul majd az Úr dicsősége, és meglátja minden test egy-

aránt. Bizony, az Úr szája mondotta ezt” (Iz. 40,5). Válaszod: „Minden erődből szeresd Alkotódat, és ne hagyd cserben szolgálót!” (Sir. 7,32).

2. Minden lélekindítás –Isten szava.

Figyeld csak az emberi életet, amelyben leginkább érvényesül Isten szava.

a) Történelemben – kinyilatkoztatásnak mondom. Maga Krisztus: „Simeon áldotta őket és így szólt anyjához, Máriához: „Soknak romlására és föltámadására lesz ő Izraelben: jel, amelynek ellenszegülnek...” (Lk 2,34). „Miután többféleképpen és különböző módon szólt hajdan Isten próféták útján az atyákhoz, e végső korszakban Fia által szólt hozzánk” (Zsid. 1,1-2).

b) Egyház tanításában – közlésnek tudom. Vezető Krisztus „misztikus testét”, az Egyházat. „Mindent lába alá vetett és az egész Egyház fejévé tette őt: ez az ő teste és teljessége, aki mindent mindenben betölt” (Ef. 1,22-23).

c) Lelkem szentélyében – közvetlen jelenlétének ismerem. Közvetlenül is indít. Vagy lelkiismeretemben: „Ezért magam is törekszem, hogy lelkiismeretem mindig feddhetetlen legyen az Isten és az emberek előtt” (Ap.Csel. 26,16). – Vagy személyes, kegyelmi indításban.

Bef.: Lám! Állandóan és csodálatosan beszél az Isten!

2. beszéd: Mi történt, ha szólt az Isten?

(Erkölcsei beszéd: Isten szavának hatása)

Bev.: A világ csodálatos gyönyörűsége – a Teremtő akaratának érvénye. – Keressük csak, miben áll az Isten szavának csodaereje?

1. Valósággá lett az Úr szava.

Istenről azt tudjuk: csupa tevékenység.

a) Szándékai – életről beszélnek. Isten Személy, tehát a szándékok lényének tartozékai.

b) De szavai – tettek és valóságok. Istenben nincs lehetőség – mint esetlegesség, hanem tett és valóság. Isten szavai tehát – valóságok.

2. Életet pezsdítő lett az akarat.

Így is jelölhető az isteni szó ereje. Jelentkezésének területe széles. Jelentkezhet:

a) Mégpedig – a természet teremtésében. „És látá az Isten, hogy mindaz, amit alkotott, felette jó volt” (1Móz. 1,31).

b) Az ember alkotásában. Isten képe: „Meg is teremté az Isten az embert: a maga képére, az Isten képére teremtette” (1Móz. 1,27). Isten természetének hordozója. „Így váltotta be nekünk legszebb és legnagyobb ígéreteit, hogy ezek révén az isteni természet részeseivé legyetek” (2Pét. 1,4).

c) És az ember állandó szeretetre hangolásában. „A remény pedig nem csal meg, mert Isten szeretete kiáradt a szívünkbe a ránk árasztott Szentlélek által” (Róm. 5,5).

Bef.: Figyeld csak: milyen csodálatos a mindenség, amilyen a valóságos szó és az életet pezsdítő akarat.

3. beszéd: A csodák csodáját láthatta-e az ember?

(Dogmatikus beszéd: Az Isten látása)

Bev.: De láthatta-e és láthatja-e ezt a fenséges erőt és csodát az ember? Mert hogy Isten szavára valósággá válik az isteni akarat, az a csodák határát átlépő jelentkezés. – De maga az Isten megjelenése: ez már a csodák csodája. Láthatta-e ezt az ember?

1. A választott nép előtt csodákkal jelent meg.

Istent látni földi szemmel lehetetlen. „Azt gondoltam: Nem látom többé az Urat, az Istent az élők földén” (Iz. 38,11). Mégis az egész Ószövetség jellege: szólt és szól az Isten. „A pusztai együttlét során ő érintkezett az angyallal, aki Sina hegyén szólott hozzá és atyáinkhoz. Ő vette át az élet ígét, hogy velük közölje azokat” (Ap.Csel. 7,38).

a) Paradicsomban személyesen (Isten parancsa!).

b) Prófétaokban – következően. „És történt a harmincadik esztendőben, a negyedik hónapban, a hónap ötödik napján: miközben a foglyok között voltam a Kobár folyó mellett, hogy megnyíltak az egek, és isteni látomásokat láttam... ezt a szót intézte az Úr Ezekiel paphoz, Búzi fiához, a káldeusok földén, a Kobár folyó mellett, és ott lőn rajta az Úr keze” (Ez. 1,1 és 3). „Halljátok, egek, és figyelj földdel, föld, mert az Úr beszél: Fiakat neveltem és felmagasztaltam, ők azonban megvetettek engem!

...Az ökö megismeri gazdáját, s a szamár urának jászolát; Izrael azonban nem ismer el engem, és népem meg nem ért!” (Iz. 1,1 és 3).

c) Egyéni lelkekben – közvetlenül. Ez lelkiismeretem szavában hallható. „Imádkoztatok értünk! Meg vagyunk ugyan győződve, hogy tiszta a lelkiismeretünk, hiszen minden tekintetben helyes életre törekszünk” (Zsid. 13,18).

2. A megváltandó nép előtt csodákkal jelentkezett a Messiás.

De itt nincs vég.

a) Messiás is csodákkal jelentkezik. Betegeket gyógyít, halottakat támaszt.

b) Az Egyház történelmét csodák övezik. Szentek élete. Szentek jelenései. Szent Szűz jelenései (Lourdes, magyar zarándok helyek!).

Bef.: Láthatta és láthatja Isten erejét az ember. De nem közvetlen tekintettel, hanem a tetteken át a lélek valóságában. Ezért mondja a Mester: „... ha nekem nem akartok hinni, higgyetek a tetteknek, hogy végre lássátok és elismerjétek: az Atya énbenem van és én az Atyában” (Jn 10,38).

4. beszéd: A csodák csodájára hogyan felelt az ember?

(Erkölcsei beszéd: Ember felelete)

Bev.: Mindenképpen felelnie kellett-e az Isten szavára? Milyen volt és milyen most is a mi visszhangunk?

1. Elzárkózó merevséggel – a gonosz.

Milyen lehet az ember lelke?

a) Kemény szikla. A gonoszra áll az Isten büntetése: nem nyer zsendülést az Isten magvetése. „...Némely meg köves helyre esett. Alighogy kikelt, elszáradt, mert nem volt nedvessége” (Lk 8,6).

b) Durva rezgést adó a visszhangja. Isten óhaja ez: „Gyümölcsükről ismeritek föl őket. Szednek-e tövisokról szőlőt vagy a bogáncsról fűgét?” (Mt 7,16). – És gyakran szól az Úr, és tagadóan felel a gonosz. „A gonosz egész életében kevélykedik, de zsarnoksága éveinek száma bizonytalan” (Jób 15,20). „Az igaznak ajka azt tudja, ami kedves, a gonosz szája pedig azt, ami romlott” (Péld. 10,32). „Távol tartja magát az Úr a gonosztól” (Péld. 15,29).

c) Végso a megátalkodottság gonoszsága, melynek büntető jellege ez: „Isten értelmetlen lelket adott nekik, látásra nem nyíló szemet, hallásra nem táruló fület mind a mai napig” (Róm. 11,8). „Egyaránt utálat Isten előtt az istentelen és istentelen alkotása” (Bölcs. 14,9). – De milyen lehet még az ember lelke?

2. Hívó alázattal és örömmel telt – az igaz.

Ámde az emberi lélek finom hárfá is lehet. „És új szívet adok nektek, és új lelket adok belétek; elveszem testetekből a kőszívet, és hússzívet adok nektek” (Ez. 36,26). „A szózat, melyet hallottam, úgy hangzott, mint mikor hárfások hárfáikat pengetik” (Jel. 14,2).

a) Anyagának finomságát az isteni kegyelem adja. „Ez a műveletlen föld olyanná lett, mint a Gyönyörűség kertje, és az elhagyott, romba döntött és feldúlt városok megerősítve állnak!” (Ez. 36,35).

b) Rezgő hangját az isteni alaphang indítja. „Aztán szózatot hallottam az égből, mint nagy vizek zúgását s mint erős mennydörgés robaját. A szózat, melyet hallottam, úgy hangzott, mint mikor hárfások hárfákat pengetnek” (Jel. 14,2).

c) Felfogja az Isten hangját és dalolja az Isten dicséretét. „És eljönnek és dicséretet mondanak a Sion hegyén, és egybegyűlnek az Úr javaira: a gabonára, a borra és az olajra, a fiatal bárányokra és borjakra. Olyanná lesz lelkük, mint az öntözött kert, és nem éheznek többé” (Jer. 31,12). Így azután Isten dalát és dicsőségét zengi. „...és megtudjátok, hogy én, az Úr, szólottam és meg is cselekedtem, úgymond az Úr Isten... így szól az Úr Isten: íme én megnyitom sírhantjaitokat és kihozlak titeket síroktól, én népem. És belétek adom lelkemet, hogy életre keljétek, és nyugodt lakóhelyet adok nektek földetekben” (Ez. 37,12; 13 és 14).

Bef.: Zengő húrozatú, Istent dicsérő legyen lelkünk hárfája. Földön és örök életben.

* * *

B/ rész – a/ csoportja: a „kis liturgiához” írt beszédek

Amint már a Vízkereszt utáni III. vasárnapnál jeleztük, ezek a liturgikus szövegek az utána követ-

kező vasárnapokéval egyeznek. Így nézzük most a beszédeket egyenként.

1. (Introitus) beszéd: Királlyá lett az Úr a földön (Dogmatikus beszéd: Isten – a világ Ura)

„Imádjátok őt, angyalai mind! Hallja ezt Sion és örvendezik, s ujjonganak Júda leányai ítéleteiden, Uram” (Zsolt. 96,7-8).

Bev.: Ki a mi Urunk? A családban – az atyánk, nemzetünkben – a hatalom képviselője és a nagy mindenség keretében – az ég Ura, Istene, az emberiség örök Királya. – Mi biztosítja számára ezt a minden létező hódolatát biztosító hatalmat?

1. Ő – a végtelen Létező.

Az Isten lényege kényszerít mindent hódolatra. Természetes, anyagi létezőt épp úgy, mint angyalt és embert.

a) Ő – a **Van**. „Mondá az Isten Mózesnek: Én vagyok az „Aki vagyok” (2Móz. 3,14). Örök létező, aki nélkül semmi és soha. „Minden ő általa lett, nélküle semmi sem lett, ami lett” (Jn 1,3).

b) Ő – a **Vég**. „Én az Alfa és az Omega vagyok, a kezdet és a vég” (Jel. 21,6). Belőle indul és hozzá tér minden és mindenki.

2. Ő – a mindent Teremtő. Maga a **Lét** az egész mindenség gyökérzete. A személyes Isten a mindenség Teremtője.

a) Angyalvilágot. Azt a „szellemnépet”, amely a testi keretein kívül él és Isten közvetlenebb körzetéhez tartozik. „Én ugyanis Ráfáel angyal vagyok, egy a hét közül, akik az Úr előtt állunk” (Tób. 12,15). Nem érzékelhető szellemi rendet alkotnak.

b) Anyagi világot. Az észlelhető világnak is mondhatnám. „Kezdetben teremté az Isten a mennyet és a földet” (1Móz. 1,1). „Minden háznak van ugyanis építője, Isten azonban a mindenséget alkotta” (Zsid. 3,4). És az anyagi mindenség rendjét alkotja.

c) Embernépet. Az anyag és szellem együttesét, az embervilág rendjét alkotják. „Majd mondá: Alkossunk embert a mi képünkre s hasonlatosságunkra, s uralkodjék a tenger halain, az ég madarain, az állatokon és az egész földön, meg minden csúszó-mászón, mely mozog a földön. Meg is teremté az Isten az embert: a maga képére, az Isten képére teremtette, férfiónak és asszonynak teremtette” (1Móz. 1,26-27). – A teremtmény tehát függvény, és a Teremtő – mindennek királyi Ura.

Bef.: Ez a „királyság” azonban nem külsőséges hatalombírási, hanem lényegileg hódolatot birtokló valóság. „Ki az a dicsőséges király? Az erős és hatalmas Úr, a harcban hatalmas Úr” (Zsolt. 23,8). Isten mindennek királyi Ura, ember és világ a Király hódolatosai! „Jertek, imádjuk leborulva őt, esedezünk az Úr, a mi alkotónk előtt” (Zsolt. 94,6).

2. (Introitus) beszéd: Királlyá lett az Úr az égben (Dogmatikus beszéd: Isten örök uralma)

Bev.: Egek Urának mondjuk az Istent, és így a természetfeletti világ hódolatát birtokoljuk. De ez a hódolat azon a tényen alapszik, hogy a Mindenható valóban a Szeretetet, és így a szeretet fonja hódolatos odahajlásba az ég házanépét. – Hogyan értelmezendő mindez?

1. A Szeretet – az örök hatalom.

Ember világában igen gyakran kérdés: mi a legnagyobb hatalom? Szeretet? Gyűlölet? Jóság? Bosszúság? Anyag? Szellem? Optimizmus? Pesszimizmus?...

a) Isten lényege – a Szeretet. „Szeretet az Isten: aki szeretetben él, Istenben él, és Isten őbenne” (1Jn. 4,16). – A kérdést az az ember tudja megoldani, aki a diadalmas Jóban, az áradó Szeretetben tud hinni. „...hogy szívükben megerősödvé és szeretetben egyesülve eljussanak a teljes megértés minden gazdagságára, Isten (az Atya) titkának, (Jézus) Krisztusnak megismerésére” (Kol. 2,2).

b) Ennek ereje – mindenekfeletti. Ez a hit azután találkozik azzal a kinyilatkoztatással, amely így szól: „Úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta oda, hogy mindaz, aki benne hisz, el ne vesszen, hanem örökké éljen” (Jn 3,16). – Ez a hit azután olyanná mutatja az ég Urát, hogy ilyen módon csordul ki ajkunkon az Úr imája: „Mi Atyánk, ki vagy a mennyekben...” (Mt 6,9).

2. A Szeretet – a döntően győzedelmes hatalom.

Az Isten Szeretet, vonzó és kiáradó hatalom. Olyan, mint a kör központja és a szóró kéz adakozó

mozgása.

a) Mindent vonz. A törvények erejével – Magához köti a világot. „Lépjetek be kapuiba hálaadással, udvaraiba magasztalással, áldjátok őt, dicséritek nevét” (Zsolt. 99,4). A teremtett szeretet jóságával Magához vonzza az embert. „Senki sem tud hozzám jönni, ha az Atya, aki engem küldött, nem vonzza” (Jn 6,44). A látás gyönyörűségével Magához köti az angyalokat és az üdvözülteket.

b) Mindent gazdagít. A végtelen Jóság – Önmagát szerteárasztó. Maga a teremtés – szeretet szórása. „Én azonban bízom a te irgalmadban; szívem ujjong, mert megszabadítasz. Éneklek az Úrnak, ki jót tesz velem, s a fölséges Úr nevét zsoltárral dicsérem” (Zsolt. 12,6). Az ember segítője – a jóság ténye. „Halld meg Uram az égből s bocsásd meg szolgálóidnak s népednek, Izraelnek a bűnt, s mutasd meg nekik a helyes utat, amelyen járniok kell, s adj esőt e földnek, melyet népednek adtál birtokul” (2Krón. 6,27). Az ember megszentelése és hazajuttatása – a Szeretet maximuma. „Hiszem, hogy meglátom az Úr javait az élők földén” (Zsolt. 26,13).

Bef.: Isten égi királysága – a Szeretet diadala! Ebben higgyen az ember és boldogság lesz a földön és égben.

*

1. (Oratio) beszéd: Isten családja vagyunk

(Erkölcsei beszéd: Isten családja)

Bev.: Szent közösség az élet. Olyan, amelynek feje az Istenanya és tagjai az emberszemélyek. – Hogyan néz ennek a nagy egységnek Urára, Atyjára az ember?

1. Egyedüli reményünk Te vagy!

Minden család igazi, éltető, gondozó hatalma az atya. Égi Atyánk is így gondolandó.

a) Az **Atya** az erő. Tőle várunk, mert még létünket is Tőle kaptuk. „Minden ő általa lett, nélküle semmi sem lett, ami lett” (Jn 1,3).

b) Az **Atya** a remény. „Mert az Úr van az igaz nemzedékkel! Megzavarjátok a szükölködő szándékait, ámde az Úr az ő reménysége!” (Zsolt. 13,6). Benne bízunk, mert Ő ígéri a földi és örök boldogságunkat! „Mert te vagy az én reménységem, erős tornyom az ellenség ellen” (Zsolt. 60,4).

2. Igazi boldogságunk Te vagy!

„Hova tűnt a lelkesedésetek? Állítom, hogy ha módotokban lett volna, szemeteket vájtátok volna ki s adtátok volna nekem...” (Gal. 4,15). De a boldogság nemcsak remény, amely nem Istenen kívül, hanem Benne nyer teljesülést.

a) Az átmeneti boldogság forrása lehet a világ és az embertestvér is. De ez földi és múlandó! Sok benne az érzés és kevesebb a lelki öröm.

b) De az igazi és végleges csak Te vagy, Atyánk! Róla mondhatjuk: „Táplálja őt az élet és értelem kenyérével, s itatja az üdvös bölcsesség vizével; támaszra talál benne, úgyhogy meg nem inog” (Sir. 15,3). – Miért? Mert az igazi boldogság a szellem boldogsága. Az pedig csak Nálad és Benned tökéletes. – „Élek ugyan, de nem én, hanem Krisztus él bennem” (Gal. 2,20).

Bef.: Olyan szent közösség az élet, amelyben minden vágy, remény és boldogság az égi Atyában talál kielégülést. „Azon a napon megtudjátok, hogy én az Atyában vagyok, ti pedig énbennem és én ti-bennetek” (Jn 14,20).

*

1. (Graduale) beszéd: Milyenek tervezte Isten „Sion országát”?

(Dogmatikus beszéd: Isten alkotta embernép)

„De félik majd, Uram, nevedet a nemzetek, s a föld minden királyai fölségedet. Mert felépíti az Úr a Siont, és megnyilvánul dicsőségében” (Zsolt. 101,16-17).

Bev.: Eredhet-e a végtelen Jóságtól valamiféle rossz? Lényegét ez fejezi ki: jót akar, jót tesz és jót sugároz. – Milyenek akarta tehát a föld emberének házáat és életét?

1. Tiszta embernép otthonává avatta az ember házáat.

Az Írás szerint paradicsom az otthon. „Ültette pedig az Úr Isten kezdettől fogva a Gyönyörűség

paradicsomát; ebbe helyezé az embert, akit alkotott” (1Móz. 2,8).

a) Teremtésének percében – képmása. Isten jóságának gondolata: az istenképiség teremtése. „Meg is teremté az Isten az embert: a maga képére, az Isten képére teremtette, férfiúnak és asszonynak teremtette” (1Móz. 1,27). – Lényegében tehát ezt alkotja, és ezért sugároz értelmet és szabad akaratot az ember lelke.

b) Jövendő üdvözítésében –isteni természet hordozója. Isten tervében úgy él az ember, aki a megváltás égi kegye alapján bűne után is erre a magaslatra emeltetik. „Hiszen ti az élő Isten temploma vagytok, amint Isten mondja: „Közöttük lakom és közöttük járok, Istenük leszek, ők meg az én népem” (2Kor. 6,16).

2. Isten előtt hódolatos „léleknéppé” teremtette annak választottját.

Ennek az isteni gondolatnak azután az emberre vonatkoztatva az a jelentősége, hogy kötelmet és értéket adjon neki.

a) Tisztelje – az ég Urát. Ez – a Teremtőnek szól! „Az egész föld imádjon és dicsérjen téged, zengjen nevednek dicséretet” (Zsolt. 65,4). „...az Urat, a ti Isteneteket, ki kihozott titeket Egyiptom földéről nagy erővel és kinyújtott karral, őt féljétek s őt imádjátok s neki áldozatok” (4Kir. 17,36). – De a tisztelet – szeretetből fakadjon.

2. (Graduale) beszéd: Mivé tette az ember „Sion országát”?

(Történelmi beszéd: A „Sion népének” bűnös élete)

Bev.: Követte-e Isten tervét a „választott nép”? – Az Ószövetség történelme felel erre a kérdésre. Isten parancsai elhangzottak, és az ember élete elhagyta az Úr útját. – Mivé lett a történelem folyamán?

1. Az anyag „rabszolga népének” tanyájává.

Az Írás első lapjain olvassuk: „...Látá tehát az asszony, hogy a fa evésre jó, szemre szép és tekintetre gyönyörű, és vón a gyümölcséből és evék s ada férjének s az szintén evék” (1Móz. 3,6). Így az első szembeszállással találkozunk.

a) Káin és Ábel... Majd Káin szavait olvassuk: „Mindazonáltal Káin azt mondá Ábelnek, az öccsének: Menjünk ki – és mikor künn voltak a mezőn, Káin rátámadá öccsére, Ábelre és megölé” (1Móz. 4,8).

b) Majd Noé idejének népe... Az Írás így ír erről a népről: „...Eltörlöm az embert, akit teremttem, a föld színéről, el az embert s a barmot, a csúszómászót s az égi madarat, mert bánom, hogy alkotam őket” (1Móz. 6,7).

c) Bálványimádók sora... Már Mózesnek így szól Áron az aranyborjú imádása idején: „...Azt mondták nekem: Csinálj nekünk isteneket, kik előttünk járjanak; mert hogy ezzel a Mózessel, ki minket kihozott Egyiptom földéről, mi történt, nem tudjuk. Én azt mondtam nekik: Kinek van közületek aránya? Elhozták s ideadták nekem s én a tűzbe vettem s ez a borjú került ki belőle” (2Móz. 32,23-24).

d) Illés próféta kora... Illés próféta kemény szava így szól: „...Ekkor Illés odalépe az egész nép elé és mondá: Meddig sántikáltok kétfelé? Ha az Úr az Isten, kövessétek őt, ha pedig Báál, kövessétek azt. A nép azonban egy szót sem felele néki” (3Kir. 18,21). Majd az áldozat tűzéért imádkozva így akarja meggyőzni a népet az egyetlen Isten erejéről: „Hallgass meg, Uram, hallgass meg engem, hogy megtanulja e nép, hogy te, az Úr, vagy az Isten s hogy te térítetted vissza ismét szívüket. Ekkor lecsapa az Úr tüze s megemészte az egészen eléggő áldozatot, meg a fát s a köveket meg a port s felnyalá a vizet, mely az árokban volt” (3Kir. 18,37-38).

2. Bálványimádó „pogányok pagodájává”.

Miért állt -az igaz sátora és temploma? Csak azért, hogy itt tisztelje az egy Urat a nép. De maradt-e az egy igaz Isten otthona? Eleinte igen, de később -legalább a nép lelkében- nem! Valóban a bálvány a pogányok keze műve. „De ezüstből és aranyból vannak a nemzetek bálványai, s emberek kezének alkotásai” (Zsolt. 113,4). De később ez lett a zsidó nép „istene” is. Magáról Salamonról is ezt olvassuk: „Ekkoriban építette Salamon templomát Kámosnak, a moábiták bálványának, a Jeruzsálemmel szemben lévő hegyen, meg Moloknak, Ámmon fiai bálványának s ugyanígy jára el minden idegen feleségével, kik az ő isteneiknek tömjéneztek s áldoztak” (3Kir. 11,7-8). Pedig még Szamáriában is tilos volt templomot emelni, mert egy az Isten és egy a háza (Lásd: Jézus beszélgetését a szamaritanus asszonnyal: Jn 4,20-23).

Bef: De Krisztus szélesítette az „igaz nép” kötelességét Istennel szemben mondván: „Lélek az Isten: akik imádják, lélekben és igazságban kell imádniuk” (Jn 4,24). Így: lélekszentély Isten háza.

*

1. (Offertorium) beszéd: Nem halok meg!

(Dogmatikus beszéd: Az emberi élet végnélküli)

„Az Úr jobbjára győzelmet szerzett, az Úr jobbjára felmagasztalt engem, az Úr jobbjára győzelmet szerzett, nem halok meg, hanem élek, és hirdetem az Úr tetteit” (Zsolt. 117,16-17).

Bev.: Mi az emberi élet felmagasztalásának lényege? Az, ha értékelném életemnek végnélküli jegyét. A múlandó világ mellett – a halhatatlanság jegye tűnik fel a legnagyobbak. – Ez pedig mikor valósul? Akkor, ha a múlandóság felett diadalmas az élet. – Hogyan értelmezendő ez?

1. Csak látszólagos hatalom a halál...

Ember életfejlődése, bontakozása és lehanyatlása – kézenfekvő. Így beletartozik az élet rendjébe.

a) Aki születik – halállal hal. Tapasztalatunk igazolja. De nem ez volt az Isten terve. Azonban ez lett az egyes **egyik** büntetése. „Arcod verejtékével edd kenyeredet, míg vissza nem térsz a földbe, amelyből vétettél, – mert por vagy s vissza kell térded a porba!” (1Móz. 3,19). Ez az emberi élet törtségének a meghirdetése.

b) De aki születik, az a halál után végnélküli életre ébred. Nem ez lett volna a bűn bére... De ez lett a Megváltó égi kegye... Krisztus Urunk ennek a hitnek befogadását kéri. „Aki hisz a Fiúban, az örökké él” (Jn 3,35). Majd szavaival Krisztus így erősíti ezt a fenséges jövőt: „Aki hisz (bennem), annak örök élete van” (Jn 6,47).

2. De égbe kísérő barátom a halál.

Mindenkinél járt, kit temetőbe kísértünk, hozzám is jön, hogy magával vigyen. Kopogtató égi követ a halál. Ha így nézem, akkor tárt karokkal várom – az igaz élet követét. „Mi tudjuk, hogy a halálból átjutottunk az életbe, mert szeretjük testvéreinket” (1Jn. 3,14).

a) Kopogtat a betegség követén át és jelzi: a kapunál állok. Talán azt mondhatnók: fájdalmas a hirtelen elszakadás szeretteinktől. Igaz! De gyönyörűség az Atyához térés! Ez élethajnal!

b) Kézen fogva vezet, hogy az örök kapuban kopogtasson! Mert úgy kell gondolkodnom, ahogyan az Egyház gondolkodik Krisztus tanítása után: „...Üdvözítőnk, Krisztus Jézus megjelenése által nyilvánvalóvá is lett: Ő legyőzte a halált, s az evangélium által fölragyogtatta a halhatatlan életet” (2Tim. 1,10). A temetéskor is azt énekli: „A mennyek országába vezessenek téged az angyalok!” – Így: Isten követe! Ne félj tőle! Sőt, úgy várd, ahogyan Szt. Ignác vértanú az oroslánok elé vetés pillanatában(!) kitért karral, mert Jézushoz vezeteti őt a megváltó halál. Miért? Mert: „Mikor pedig a romlandó test a romlatlanságba öltözik, s a halandó halhatatlanságba, akkor válik valóra az Írás szava: „A győzelem elnyelte a halált, hol a te győzelmed? Halál, hol a te fullánkod?” (1Kor. 14,54-55).

Bef.: Ami ködösen áll előttünk a földön és a hit kegyelmével fonódik fénybe az életben, az szent valóság lesz a halál angyali kezének érintésére.

2. (Offertorium) beszéd: Örökké élek

(Dogmatikus beszéd: Az élet végnélküli)

Bev.: Éveim sora úgy gyarapszik, hogy fizikai erőim gyengülést mutatnak. Hajlom – a sír felé. Ez földi anyám méhe. De csendül-e olyan égi örömhír is, amely örök étellel kecsgetti a halandó embert?

1. Személyes életem végnélküli.

Ha vágyaim vágyát kérdeznék, akkor a boldog élet végnélküliségét kérném. „Hiszen szentek ivadékaik vagyunk és azt az életet várjuk, melyet az Isten azoknak juttat, kik sohasem szegik meg iránta való hűségüket” (Tób. 2,18).

a) Ez volna – a vágyam. Ez tehát a Teremtő adta nosztalgia, amely ősi vonzódás az Élet felé. „Te gonosz! A jelen életben ugyan elveszítesz minket. A világ királya azonban a föltámadásban örök életre kelt minket, mivel az ő törvényeiért halunk meg” (2Mak. 7,9).

b) Ezt ígérte és adja égi Megváltónk. „...Aki e kenyérből eszik, örökké él” (Jn 6,51). Majd így szól: „Én azért jöttem, hogy életük legyen és bőségben legyen” (Jn 10,10). „Az örök élet az, hogy ismerjenek téged, egyedül igaz Istent és akit küldtél, Jézus Krisztust” (Jn 17,3). Az Úr eltávozásának vi-

gasztáló szavai... Nem leszek tehát beolvadó, hanem személyesen élő. – Ha szűk is az út, de ezt akarom jární! „De milyen szűk a kapu és milyen keskeny az út, mely az életre visz, – bizony kevesen találják meg azt” (Mt 7,14).

2. Életem boldogsága ugyancsak végnélküli.

Emberélet teltségét és kielégültségét az élet lendületet adó boldogsága biztosítja. Az élet tartalma olyan birtokállomány, amely vagy boldogságot, vagy lelkifurdalást okoz. – A boldogság vágyói vagyunk. Szinte nagyvonalúan színezi az ember boldogságát a Mester.

a) Birtokolja a földi erények gyümölcsét. „Boldogok a szelídek: övék lesz a föld. Boldogok a szomorkodók: majd megvigasztalják őket” (Mt 5,5 és 4). „Ha Krisztus nevéért ócsárolnak, boldogok vagytok, mert az isteni Fölség Lelke pihen meg rajtatok” (1Pét. 4,14).

b) Birtokoljuk örök Atyánk teljes szeretetét. „...de ha hűtlenné válunk, ő azért hű marad, mert önmagát meg nem tagadhatja” (2Tim. 2,13). „...boldogok a holtak, akik az Úrban halnak meg. Így van, mondja a Lélek: pihenjék ki fáradalmaikat, mert tetteik elkísérik őket” (Jel. 14,13). „Nézd, hamarosan eljövök. Boldog, aki megszívleli e könyv próféta szavát” (Jel. 22,7). „Boldog, aki megmossa ruháját (a Bárány vérében)! Joga lesz az élet fájához, és a kapukon át bemegy a városba” (Jel. 22,14).

Bef.: Van-e ennél nagyobb öröm, mint az a diadalmas isteni hang: az emberi élet végnélküli és boldogsággal teljes!? De ne felejtse: ezért dolgoznod kell! „Nem mindaz, aki azt mondja nekem: Uram! Uram! – jut be a mennyek országába. Csak (az jut be a mennyek országába), aki mennyei Atyám akaratát teljesíti” (Mt 7,21).

*

1. (Secreta) beszéd: Istenatyánk elé visszük áldozatainkat

(Erkölcsi beszéd: Áldozataink célja)

Bev.: Kinek adjuk áldozati tárgyainkat? Sőt lélekkincseinket? Égi Atyánknak! – ez a rövid felelet. Ezt tesszük is a felajánlásban. – Lássuk most, mit adunk neki?

1. A föld terméseit.

a) Áldozati ajándékok: élő állat, gabona, gyümölcs, tömjén. „...ne jelenjél meg üres kézzel szíнем előtt” (2Móz. 23,15).

b) A mi áldozati ajándékunk látszólag kenyér és bor. Valóban: Isten Egyszülöttje. Ez a szentmise lényege. „...Ezt cselekedjétek emlékezetemre” (Lk 22,19).

c) Erényekre gondolunk, ha lélekvirágokról beszélünk. De ezek önfegyelemmel, áldozattal való életre pattantása a lélek Isten előtt bemutatott életáldozatnak. „Jóillatot fakasztok én, mint a szőlőtő, és virágomból pompás, dús gyümölcs terem” (Sir. 24,23).

2. Az ég Egyszülöttje.

a) Ember csak földi áldozatot adhat Istennek (Ószövetség áldozata).

b) Isten Egyszülöttje – önmagát kínálja az égi Atyának. „Ilyen főpap kellett nekünk: szent, ártatlan, szeplőtelen, a bűnöktől elkülönített, fölségesebb az egeknél. Neki nincs szüksége arra, mint a többi főpapnak, hogy nap-nap után előbb tulajdon bűnéért mutasson be áldozatot, aztán a nép bűneiért: Ő egyszersmindenkorra megtette ezt, amikor önmagát föláldozta” (Zsid. 7,26-27).

c) Végül szeretetből papjaival is bemutatattja azt az áldozatot, amely megismétli a keresztáldozatot (szentmise!).

Bef.: Így Istenhez emeltetünk az áldozatok befogadása és Istenatyánk által való elfogadás útján.

*

1. (Communio) beszéd: Hogyan szól az Isten?

(Dogmatikus beszéd: A kinyilatkoztatás)

„Mindnyájan igazat adtak neki, de meglepődtek a magasztos igéken, amelyek az ajkáról fakadtak. „Nem József fia ez?” – kérdezték egymástól” (Lk 4,22).

Bev.: Itt tárgyi kinyilatkoztatásra gondolok. Valóban ez a teremtett lények szava. Mert ez is van az Isten személyes kinyilatkoztatása mellett. – Hol jelentkezik ez?

1. A teremtett világon át.

Tőle minden. A mű pedig beszédesen hirdeti. Hirdeti annak erejét, akitől eredt. „Áldjátok az Urat, egek, dicsérjétek és felette magasztaljátok őt mindörökké” (Dán. 3,59).

a) Ez a világ. Csillagvilág – végnélküli méretűnek látszó nagyszerűsége. „Áldjátok az Urat, ég csillagai, dicsérjétek és felette magasztaljátok őt mindörökké” (Dán. 3,63).

b) Ez az örök otthon... Ez az Isten országa, melynek létgyökere Maga az Isten. Hangja: Isten dicsérete. „Dicsérjétek az Urat az egekből, dicsérjétek őt a magasságban! Dicsérjétek őt, angyalai mind, dicsérjétek őt, seregei mind!” (Zsolt. 148,1-2). Ami tehát nagyszerű, az Istent dicsérő égi szó. Ami pedig lélekben cseng, az embert hívogató beszéd. „Jöjjetek hozzám mindnyájan, akik elfáradtatok és meg vagytok terhelve: én felüdítlek titeket” (Mt 11,28).

2. Bontakozó mindenség át.

A teremtett világ nem befejezetten tökéletes. Minden fejlődő és az ember mindent fejleszt. Ez a feladata.

a) Fejlődő a világ. Isten terve ez. – Előretörő minden. Ember feladata ennek a fejlődésnek a szolgálata. „Aknákat vág a sziklában, és a szeme mindenféle drágaságra mered; megvizsgálja a folyók fenekét és rejtett dolgokat hoz napvilágra” (Jób 28,10-11). Ezért ura a földnek! „És bölcsességeddel alkotad az embert, hogy uralkodjék a teremtményeken, melyeket alkottál” (Bölcs. 9,2).

b) Gazdagodó az örök otthon is – az ember személyes hazatérésével. Új „hazatérték” népesítik be, akik a földi zárandokutat megjárták. „A jó harcot megharcoltam, a pályát végigfutottam, a hitet megtartottam. Most készen vár az igaz élet koronája, melyet azon a napon megad nekem az Úr, az igazságos bíró, de nemcsak nekem, hanem mindazoknak, akik örömmel várják eljövételét” (2Tim. 4,7-8). – Fejlettebb lélekszépséggel. De az „örök otthon népe” mindig boldogabb élettel gazdagodik. Élet – az örök élet. Ez pedig az Istenbe merülő gazdagodás!

Bef.: Az egész mindenség hangos harsona, csilingelő harang, vagy zúgó harsona, amely Isten szavát viszi mindenekfelett az ember lelkébe.

2. (Communio) beszéd: Hogyan szól az emberhez az Isten?

(Dogmatikus beszéd: A személyes kinyilatkoztatás)

Bev.: Itt személyes beszédre gondolunk. Mert Személy az Isten és személyesen **is** szólt az ember fiaihoz. – Hogyan és miképpen?

1. Prófétáin át.

„...többféle módon és különböző módon szólt hajdan Isten a próféták útján az atyákhoz...” (Zsid. 1,1).

a) Hangja – a Messiás előkészítése. Egész Ószövetség egy nagy advent, amelynek egy-egy mécsét lobbantja fel egyik-másik próféta.

b) Hangja – a nép tiszta életének szolgálata. Izaiás: „Egykoron megvetés tárgya tette Zábulon földét és Neftáli földét, de az utolsó időkben megdicsőíti majd a tengerhez vezető utat, a Jordánon túl fekvő vidéket, a pogányok Galileáját... Gyermekek születnek ugyanis nekünk, és Fiú adatik nekünk, s a fejedelemség az ő vállára kerül, és lesz az ő neve: Csodálatos, Isten, Hős, az örökkévalóság Atyja, a béke Fejedelme” (Iz. 9,1 és 6). – Ezekiel: „Aztán elvitt engem a kelet felé néző kapuhoz. És hallottam, hogy valaki a házból hozzám beszélt, és a férfiú, aki mellettem állt, így szólt hozzám: Emberfia, ez az én királyi székek helye és lábam nyomának helye, hol örökké lakom majd Izrael fiai között” (Ez.43,1 és 6-7). – Dániel: „Tudd meg tehát és értsd meg: Ama parancs kiadásától, hogy ismét felépüljön Jeruzsálem, a felkent fejedelemig hét hét és hatvankét hét lesz, és viszontagságos időkben ismét felépülnek az utcák és falak. A hatvankét hét múlva megölik a felkentet, és nem lesz az ő népe, mely őt megtagadja. S a várost és a szentélyt elpusztítja egy nép az eljövendő vezérrel, s a vége rombolás és a háború vége után jó az elhatározott pusztulás” (Dán. 9,25-26). – Jeremiás: „Így szól az Úr: Jajszó hallik Rámában, a gyász és siralom szava: Ráchel siratja fiait, és nem engedi, hogy vigasztalják miattuk, azért mert már nincsenek” (Jer. 31,15).

2. Egyszülöttjén át.

A Mester szava csendült az Augusztus császár idejében született Mester ajkán.

a) A tanító Mester szavain át. Három éven át járta Júdea földjét. „És amint lehull a zápor és a hó az égből, és oda többé vissza nem tér, hanem megitatja a földet, megöntözi és megtermékenyíti, és magot ad a magvetőnek és kenyeret az evőnek: úgy lesz az én ígém is, mely szájamból kimegy; nem tér az vissza hozzám eredménytelenül, hanem végbeviszi mindazt, amit akarok, és végrehajtja azt, amire

küldöm” (Iz. 55,10-11). – És tanítása mellett mit mutat élete? Nem beszédes ige-e?

b) Az Isten emberi életet él Jézus életén át. A Messiás nem egy közlünk, hanem isteni személye folytán mindnyájunk Ura Istene.

3. A lélek szentélyén át is szól az Úr.

De mindez nem a múlt ködös területén át valósul. Az Evangélium szövege égi hang, de történelmi pecséttel ellátott isteni szó.

a) Szól hozzánk – a lélek szaván át is... Belső életem ez. A Lélek fuvallata! „A szél ott fúj, ahol akar. Hallod zúgását, de nem tudod honnan jön és hová megy” (Jn 3,8).

b) Szól hozzánk – a misztikus egybefonódás útján. Ez már magasabb rendű, szinte karizmatikus életforma (Szt. János szeretete). Misztikus találkozás – Isten és ember között! (Víziók, jelenések, stigmák stb.)

Bef.: A személyes Szeretet **személyes** kapcsolatot tart fenn az emberrel. És ez: „Benne élünk, mozgunk és vagyunk” (Ap.Csel. 17,28).

*

1. (Postcommunio) beszéd: Isten adományozza ajándékként – üdvösségünket

(Dogmatikus beszéd: Mi az üdvösség alapja?)

Bev.: Magunk szerezhethetjük meg üdvösségünket? Nem! Nem! Isten ajándéka a mi örök életünk!

1. Örök életünk záloga – szent misztériumod.

Ígérted, hogy „szent misztériumod” örök életet fog adni. „Én vagyok a mennyből alászállott (élő) kenyér” (Jn 6,41). – Utolsó vacsorán teljesítetted ígéretedet és misztikus módon Szent Testeddel és Véreddel táplálsz. „Aztán kenyeret vett kezébe, hálát adott, megtörte és ezekkel a szavakkal adta nekik: „Ez az én testem, amelyet értetek adok. Ezt cselekedjétek emlékezetemre”. Ugyanígy vacsora után fogta a kelyhet és így szólt: „Ez a kehely az új szövetség az én véremben, amelyet értetek ontok” (Lk 22,19-20).

2. Örök értékű ajándékod – üdvösségünk.

Van-e nagyobb kegy, mint az Istennel való végnélküli élet? – Ez az élet teljessége. – Ígéretedet beváltottad és tényleg örök életet adtál! Magad feltámadásoddal utat mutattál és az igazakat magaddal vitted; a későbbiek pedig a szentek egyességébe vonod. „Ám Krisztus föltámadt halottaiból, mint a holtak zsengeje... Amint ugyanis Ádámban mindnyájan meghalnak, úgy Krisztusban mindnyájan életre kelnek” (1Kor. 15,20 és 22).

Bef.: Honnét tudjuk ezt és mikor észleljük? Hitünk tanításából tudjuk, – az élet igazi hajnalhasadáskor éljük.

* * *

B/ rész – b/ csoportja: az evangéliumi szöveghez alkotott beszédek

A napi evangéliumi szöveg így szól: „Más példabeszédet is mondott nekik: „Hasonlít a mennyek országa az olyan emberhez, aki jó magot vetett földjébe. Amikor mindenki aludt, jött ellensége és konkolyt szórt a búza közé, aztán eltávozott. Szárba szökött a vetés és kalászt hányt, de felütötte a fejét a konkoly is. Erre a szolgák elmentek a gazdához és megkérdezték: Uram, ugye jó magot vetettél szántóföldedbe? Honnan került belé a konkoly? Mire ő azt felelte: Ellenséges ember műve ez. A szolgák tovább kérdezték: Akarod, hogy kimenjünk és kigyomláljuk? Nem, válaszolta, hogy a konkolyt gyomlálva ki ne tépjétek vele együtt a búzát is. Hagyjátok, hadd nőjön föl mindkettő aratásig. Aratáskor majd megmondom az aratóknak: Előbb a konkolyt szedjék össze és kössék kévébe, hogy tűzre kerüljön, a búzát pedig gyűjtsétek csűrőmbé” (Mt 13,24-30).

Az evangéliumi szövegnek rövid tartalma a jó magot vető magvető. Talán így lehetne jellemezni: a jó gazda és az ellenséges ember... – Kérdéssé tehető tehát, hogy milyen beszédteteleket kínálna ez az Evangélium? Kezdehetnők azzal az egész egyszerű gondolattal: hogyan tanít bennünket a jó Mester? – Talán a példabeszédek jellege is szóba jöhetne, de mi erről már közöltünk szentbeszédet. – Folytatható volna a beszédtetelek sora olyan módon, hogy tárgyalás alá vehetnénk magát az Isten országát, amelynek értelmezését adja a Mester példabeszéde. Erről lesz szó még Vízkereszt utáni vasárnapon

is... – Aztán tételként kínálkozik a gondos gazda és az ellenséges ember lélekképének rajza. – Továbbfonva a gondolatot, igen szép tételeket adhatna a búzaszem és a konkoly története. Ennek egyik része lehetne: az isteni gondviselés értelmezése. – Majd reá lehetne térni – kissé szélesítve a területet – a nevelő munka értékére, amelynek lassú, de biztos eredménye számítható (optimizmus!). – Azután a jó diadala és a rossz pusztulása szintén levezethető a mai Evangéliumból. S így tovább... – Nagyon gyakori eset, hogy ez a vasárnap már a Pünkösöd utáni időkre esik. Ha az emberi lélek fejlődéséről, vagy az Egyház életének belső dinamikájáról, vagy az Üdvözítő várás előhangjairól akarnánk szólni, akkor ez szép bevezetést adhatna az adventhez közelítő időszak számára... (mert ez a vasárnap és a következő már rendszerint igen gyakran, sőt rendszerint átkerül arra az időre). – Végül is mi volna a központi lényeg? Az Isten magvetésének öröme, az isteni Magvető égi magvetésének boldogsága és a diadalmas kibontakozás sikerének az ünneplése. Legyen ennek a vasárnapnak alaphangja: győz a jó és pusztul a rossz, a gonosz! – Így szépen levezethető az a vigasztaló gondolat: Isten küldött a földre, Isten gondoz a földön, az Isten csúrébe jut az Isten országának „élő gabonája”. Ez pedig azért volna igen fontos, mert a hívek lelkiezőinek sok-sok megpróbáltatása miatt nagy szükség van arra, hogy az Evangélium diadalának meghirdetésével derűre és öröme hangolódjék még a ködös és borongós lelkek világa is! – Csak egyre kell nagyon figyelni! Soha és semmiképpen se kalandozzunk olyan „olcsó piac” területre, ahol vezető vagy közismert egyénekre alkalmazhatóvá süllyedjen le az Isten igéjét hirdető szónok. Isten igéjének diadalmas lélekerejét nem kell és nem szabad értéktelen célzásokkal elgyengíteni! – Mindezek a tételek különálló egyes beszédekben is elmondhatók, de az egyes részek rendszeres láncolatot is alkothatnak... Lássuk most ezeket egyenként.

Különálló beszédek

Gondolatsorozatokat adhatnak. Első gondolatsorozat tételét: **A „tanító Mester”** módszeréből vehetjük.

1. beszéd: **A galileai Mester módszere** (Didaktikus beszéd: A Mester tanító módszere)

Bev.: Galilea és Judea a **történelmi Jézus** nyilvános működésének területe. Palesztina térképe azt mutatja, hogy hegyes-dombos a táj, és a néprajz azt tanítja, hogy a Jordán parti tájak egyszerű földművesei és halászaik meg mesteremberei a Mester hallgatói. – Ezekhez az egyszerű emberekhez nehéz szólni az örök Atya világtervéről és az ember – Isten viszonyáról, de az **isteni Küldött** megtalálja a módot és mindenkinek mindent érthetően hirdeti az Atya nevében.

1. Módszerében első lépése: a természet egyszerű jelenségeit ecseteli.

Azért olvassuk: „Példabeszédekre nyitom ajkamat: hirdetem, mi rejtve volt a világ teremtésétől fogva” (Mt 13,35). A példabeszéd ugyanis egyszerű, világos és átvittven a legmagasabb rendű gondolatokat viszi és értékesíti az emberi lélekben.

a) A mai példabeszéd a szántóvető munkájáról szól. – Szinte a földműves napi munkájának közismert sorozatát mondja: talajt készít a gazda... Jó magot vet... Azért mondja: „Hasonlít a mennyek országa az olyan emberhez, aki jó magot vetett földjébe” (Mt 13,24). – De így folytatja: „Szárba szökött a vetés és kalászt hányt, de fölütötte fejét a konkoly is” (Mt 13,26). Szinte kézenfekvő a tanulság: ember, figyelj arra, hogy az Isten a jó tulajdonságokat s azok kegyét szórta beléd, de az „ellenséges ember” – a konkolyvető...

b) Majd az asszony kovászárol szól... A tésztát készítő háziasszonyról, akinek megoldozandó kovászárol ezt mondja: „Hasonlít a mennyek országa a kovászhoz, amelyet fog az asszony és három véka lisztbe vegyít úgy, hogy az egész megkovászosodik” (Mt 13,33). Valósággal kínálkozik a hasonlat tanulsága: akkor lesz életed az Isten gondolta életérték, ha átjár téged az égiek ajándékkovása, és így teszed életedet egészen istenivé.

c) Más helyütt a báránycsordáról, a farkasokról, a tékozló fiúról, az éltető vízről, az érett gabonáról, a talentumról, az elveszett giráról szól... És mi ez? Röviden mindez? A nagy gondolatoknak és lelki vonatkozásoknak **egyszerű** közlése és hirdetése... Tanító módszer tehát, amely arra nevel, hogy egyszerű példabeszédek vigyék a lelkekbe az isteni ígéretet.

2. Majd másodsorban azt a módszert tárja elénk, amely a hangoskodás helyett a csendes lélekbeszédet kamatoztatja.

Jól meg kell jegyezni, hogy a Mester módszere istenien bölcs. A második lépés módszere ez, hogy a lélek mélyére szálló igazságok legyenek a ható tényezők. Lám! A legújabb kori neveléstudomány

(élményelmélet) csak most tanítja azt, amit a Mester állandóan követett. – Az emlékek és élmények megmaradása és értékelése ma a „mélységbölcsületnek” egyik nagyon kiemelt része (Pierre Janet, Freud, Jung, Zemplén...)! A tanítás lényegét két kis pontba foglalhatnók.

a) Az érzéssel átélt tapasztalat a legmélyebbre szálló életélmény. A lélekben nemcsak emlék, hanem élő és indító tényező. Lám, a Mester jól tudta, hogyan élt az egyszerű palesztinai ember... Azért az ő élményét ébresztgeti a Mester, amikor hasonlatait az ő életéből vette. De mit akart ezzel? Reá akarta vezetni az egyszerű testvért a **hasonló** lelki munkára.

b) De azt is jól tudja a Mester, hogy a mélyen fekvő élmény pedig beszédes és indító hatalom. – Ne hidd, ember, hogy a múlt csak eltemet. A múlt él, csak ébresztgesse fel az ilyen élményen alapuló tanítást! Sőt azt is mondhatnók, hogy ez a módszer olyan magvak elvetése, amelyek – a tudás szerepe nélkül – szülők tanítására hatnak!! – Az egésznek lényege ez: a kép megragad, az élmény a lélek mélyén pihen és állandóan indít.

Bef.: Lám! Ha a Mester példabeszédeit hallgatva Tőle akarnók megtanulni a helyes nevelő módszert, akkor ne felejtsük el: **örökké szóló léssen a természeti kép**, mert állandó ismétléssel jelenik meg az egyszerű lelkünk előtt!

Legyen tehát tanítva nevelő módszerünk drága otthonunkban ez az isteni tanítás: a példával tanított életélmény csodás erejével alakítja és nemesíti az emberi életet.

2. beszéd: A példabeszédek értéke

(Didaktikus beszéd: A példabeszéd!)

Bev.: Amit a Mester tett, az feltétlenül a teljes lélekismeret alapján történt. Píldabeszédei örök érvényűek. Jó hallgatni és lélekbe vésve értelmezni. A világirodalom története a „tékozló fiú” példabeszédét a legkiválóbbnak mondja. – Kérdéssé tehető: milyen értékeket ad lelkünknek az Evangéliumban csengő sok példabeszéd?

1. Világosan egyszerű a példa.

Az Úr ígéje hallgatására táruoló lelketek szomjúhozza az Isten igazságát. De hogyan jut lelketekbe az igazság?

a) Lehet tanító mondatokban. Ilyen a Káté tétéleinek sora. Ilyen a „hiszekegy” egésze.

b) Lehet azonban egyszerű példa. „...píldabeszédekben sok mindenre oktatta őket” (Mt 13,3). Olyat, amit leír a mai Evangélium. Olyat, amely elbeszélést közöl (tékozló fiú: Lk 15,11-32). Olyat, amely valamely elképzelt jövőt rajzol (az okos és az okatlan szüzek: Mt 25,1-13). Lényegük: egyszerűségükkel hatnak és közvetlenségükkel gondolatokat ébresztenek.

2. Lélekbe temetődik a rejtett gondolat.

A lényeg itt – a magvetés.

a) Az igazi szántófüld is csak magába zár, és az Isten éltető napja és az ég harmatja fakasztja életté, rüggyé, szárrá, levéllé, terméssé. Valóságos tanító példája ennek a parancsnak: „Ti olyan tökéletesek legyetek tehát, mint mennyei Atyátok” (Mt 5,48).

b) Az Úr lélekszántófüldje is eltemeti az isteni íge „píldaszemeit”, és életté azután az ébresztgető, melengető isteni kegyelem fakasztja. De olyan formában, hogy életigazsággá alakul a lélek mélyén és életet alakító hatalommá léssen az ember lelki történetében. – Íme, szerepet talál itten a magvető (Isten!), a befogadó (az ember!) és a kegyelemáramlás (Krisztus!). Így az Isten és ember együttes munkájának nagy problémája egyszerű magyarázatot talál.

Bef.: Kis dolgok nagy változást hoznak! A telítettséget adó kenyérdarab ezrek lelkét ragadta olyanformán a Mester felé: aki öt kenyérral táplál ezreket, az Isten közvetlen Követe, az élet Királya, az élet Ura!

3. beszéd: A példával tanító Mester

(Történelmi beszéd: Hogyan tanít a Mester?)

Bev.: Járjuk be Mesterünkkel Palesztina vidékét... Betlehemből indul, Názáretben éli gyermekkorát, Jeruzsálem, Judea, Galilea a működési területe. Környezete: a halásznép és a föld pásztornépe. Ritkábban fordul meg tudósok között. – Kihez fordul tehát a Mester?

1. A föld egyszerű népe felé.

Küldetése „Izrael népének” üdvözítése és nem a „tudósok megvilágítása”. „Küldetésem csak Izrael

házának elveszett juhaihoz szól” (Mt 15,24).

a) Születési helye és környezete. Angyalok éneke ezeknek szól, Urunknak élete ezekhez alázódik; az egyszerű pásztor-pihenő helyen élő pásztor néphez és a betlehemi emberekhez. „Azon a vidéken pásztorok tanyáztak kinn a szabadban és éjszaka őrizték a nyájukat. Egyszerre csak ott állt előttük az Úr angyala és az Úr dicsősége beragyogta őket. Nagyon megijedtek. De az angyal bátorította őket: „Ne féljete! Nagy örömet hirdetek nektek és az egész népnek” (Lk 2,8-10).

b) De születésére felfigyelők népe. Királyok – napkeletről. „Amikor Jézus a júdeai Betlehemben megszületett, Heródes király napjaiban bölcsök jöttek napkeletről Jeruzsálembe” (Mt 2,1). – Heródes – Galileában. „Ennek hallatára Heródes megriadt, és vele egész Jeruzsálem” (Mt 2,3). – Főpapok – Jeruzsálemben. „Azok azt válaszolták: „A júdeai Betlehemben, mert így jövendölte a próféta...” (Mt 2,5). Hozzájuk is szól a tudás és hatalom erejével. Tizenkét éves koránál ezt olvassuk Róla: „Ott ült a tanítók közt, hallgatta és kérdezte őket. Hallgatói mindnyájan elámultak értelmességén és feleletein” (Lk 2,46-47). – Az egyszerű nép, a királyok és a tudósok rezonanciája eltérő. Imádatot az egyik, üldözést kezd a másik.

2. A nép élményeiből tanít, életüket érintően.

Az ősi zsidó törvény szerint a 30 éves ember lehetett tanító. Mesterünk is addig dolgozva rejtett életet élt. „Jézus pedig növekedett bölcsességben, korban és kedvességben Isten és az emberek előtt” (Lk 2,52). – Tanítása milyen alakot öltött?

a) Talán a megváltás elméleti tételeit hozta? Nem! Nem! Isten országának elérézését hirdette. „Tartsatok bűnbánatot, mert közel van a mennyek országa” (Mt 3,2). Magát Messiásnak mondta. Később Isten Fiának. És milyen küldetéssel? „Nem tehetek önmagamtól semmit. Amint hallom, úgy ítélek. Ítéletem igazságos, mert nem a magam akaratát keresem, hanem annak akaratát, aki engem küldött” (Jn 5,30).

b) Az élet eleveenségével figyelmet ébreszt. Ez már módszertana.

c) A csodás hanggal és csodás tettekkel önmaga valóságának revelációját adta. „De ha azokat cselekszem, és nekem nem akartok hinni, higgyetek a tetteknek, hogy végre lássátok és elismerjétek: az Atya énbennem van és én az Atyában” (Jn 10,38).

d) Példákkal és közvetlen élelményekkel oktatott. Magvető... Kovász...

Bef.: Egyszerű volt a tanítás módja, és isteni volt a kinyilatkoztatott tartalom. Amit anyaginak láttak, azt szellemi tartalommal telítette a Mester.

4. beszéd: Az Úr népének Evangéliuma (Dogmatikus beszéd: A Mester tanítása)

Bev.: Ma könyvek és lapok hirdetik a tudomány vívmányait, és írott betű, hangos szó hirdeti Krisztus Evangéliumát. A világ legtöbb kiadást ért könyve a **Biblia**. Mert Isten igéjét tartalmazza a föld vándorának eligazítására.

1. Képben jelenik meg az Ige.

Ennek jelentősége az isteni kinyilatkoztatás meghirdetése. Mindenkihez szól, mert Isten szavát közli. – Hangosan és fölényesen beszélt a Mester, hiszen Tanítója az emberiségnek. „...úgy tanított, mint akinek hatalma van, és nem úgy, mint az írástudók (és farizeusok)” (Mt 7,29).

a) Isteni kinyilatkoztatás az Evangélium tárgyi tartalma. „De nekem nincs szükségem emberi tanúskodásra, csak azért mondom ezt, hogy üdvözüljete” (Jn 5,34). „Atyám nevében jöttem, de nem fogadtatok el, ha más a saját nevében jön, azt elfogadjátok” (Jn 5,43). „Azért szeret engem az Atya, mert odaadom életemet, hogy aztán vissza is vegyem. Senki sem veszi el tőlem: önként adom oda. Hatalmam van arra, hogy odaadjam, és hatalmam van arra, hogy visszavegyem. Ezt a földadatot kaptam Atyámtól” (Jn 10,17-18). Az apostol is ezt mondhatja: „Hiszen nem emberektől kaptam vagy tanultam, hanem Jézus Krisztus kinyilatkoztatásából” (Gal. 1,12).

b) De képbe öltöztette az égi Ige mélységes értelmét. A kép az emlékezetben marad. A gondolat a képhez fűződik, és így az isteni igazság a lélek tartalmává leszen.

2. Elevenen éltet törölhetetlen ereje.

De a lélek nem gyűjtő medence. Sem nem igazságot halmozó múzeum.

a) Emberlélek bontakozására teremtett Isten-kép. „Meg is teremté Isten az embert: a maga képére, az Isten képére teremtette férfiúnak és asszonynak teremtette” (1Móz. 1,27). „Bizony, mint az árnyék, elmúlik az ember, de hiába is fáradozik; halmozza a kincset és nem tudja, kinek gyűjti” (Zsolt. 38,7).

b) Az isteni magvaknak példában és képben való megjelenése a lélekkifejlődés ütemezésének szorgalmazója. Mindig előre! Tovább és tovább! „Nem ti választottatok engem, hanem én választottalak titeket és arra rendelvelek, hogy munkátokkal gyümölcsöt hozzatok: maradandó gyümölcsöt. Akkor mindent megad nektek az Atya, amit nevemben kértek tőle” (Jn 15,16). Quo usque? Usque ad aeternitatem!

Bef.: Az Úr népének Evangéliuma: Isten szava, de közlésének leggyakoribb alakja: az egyszerű példa.

* *

Második gondolatcsoportot alkotnák azok a beszédek, amelyeknek tartalma az

Isten országáról szól.

Erről a tételről igen gyakran lehet és kell szólni, mert a vasárnapi Evangéliumok hozzák az Isten országának gondolatait. – Mit szólunk róla itt, de találhatunk erről beszédvázlatokat a Vízkereszt utáni VI. vasárnapra írt beszédek között stb.

1. beszéd: Mi a mi földi életünk?

(Erkölcsi beszéd: A földi élet értelmezése)

Bev.: A felületes ember sohasem gondol arra, mi is valójában a mi földi életünk. Vajon véletlen sodródás nehéz szövevénye-e, vagy Isten tervének szent valósulása hozta-e a földre? De ha utóbbi, akkor csak áldozatokat váró „életsivatag” vagy Isten tervezte „küzdőtér”? Vagy ennél is több?

1. Isten országa...

Hogy „otthon” a világ, azt érezzük; hogy küzdőtér, azt tudjuk. „Katonasor az ember élete a földön, és napjai olyanok, mint a napszámos napjai” (Jób 7,1).

a) Földet teremt az Úr és örök országának szépségét külső alakban tárja elénk. „Az Úr igéje alkotta az eget, szájának lehelete minden seregüket... Mert az ő szavára lettek, parancsára létrejöttek” (Zsolt. 32,6 és 9). Nézzünk csak körül a nagy világban; milyen mérhetetlen erők fenséges dübörgését tárja elénk az égzengés... az áramló zuhatag... a morajló tenger... És a szépségek világa? Virágzó tavaszi mandula... Pompázó rózsa és rododendron...

b) Ennek az országnak ember a lakója. Paradicsomnak mondom, ahogyan az Isten teremtette. „Ültette pedig az Úr Isten kezdettől fogva a Gyönyörűség paradicsomát: ebbe helyezte az embert, akit alkotott” (1Móz. 2,8). És Paradicsomnak mondom, amit teremtenem kell. A nagy világra „én” is reá vetitem lelkemet és én is szebbé teremtem a világ arculatát.

2. Jövők előcsarnoka.

A földi élet azután olyan életszakasz, amelyen az örök életre készül elő az ember. „Mindannak azonban, aki befogadta, hatalmat adott, hogy Isten fiává legyen, aki hisz őbenne. Aki nem vérből, sem a test ösztönéből, sem a férfi akaratából, hanem Istenből született” (Jn 1,12-13). Így azután ez az „Isten országa” előcsarnoka. Mégpedig a teljes kibontakozás előkészítője.

a) Itt készül örök virágzásra az ember. „Azután példabeszédet mondott nekik: „Valakinek fügefá volt a szőlőjében. Elment és gyümölcsöt keresett rajta, de nem talált... Uram, felelte az, hagyd meg még az idén. Körülásom és megtrágyázom, talán így hoz majd gyümölcsöt. Ha nem, jövőre kivághatod” (Lk 13,6 és 8-9).

b) Itt harcol diadallal az ember. „Megőrizte ellenségektől, megóvta üldözőktől, és kemény viadalban neki juttatta a győzelmet, hogy belássa, hogy a bölcsesség hatalmasabb mindennél” /Bölcs.10,12/. „Ezért mi is, akiket ekkora sereg hitvalló vesz körül, vessünk el minden terhet, különösen a csábító bünt, és fussuk meg kitartással az előttünk lévő küzdőteret. Tekintsünk föl a hit szerzőjére és bevezetőjére, Jézusra, aki a fölkínált öröm helyett a kereszthalált szenvedte el, a nélkül, hogy a gyalázattal törődött volna, s most Isten trónjának jobbján ül” (Zsid. 12,1-2).

c) Itt szerzett kincseket a koronázandó ember. „A jó harcot megharcoltam, a pályát végigfutottam, a hitet megtartottam. Most készen vár az igaz élet koronája, melyet azon a napon megad nekem az Úr, az igazságos bíró, de nemcsak nekem, hanem mindazoknak, akik örömmel várják eljövetelét” (2Tim. 4,7-8).

Bef.: Ilyen ország ez a föld! –Így kell látni, és így a boldog ember számára adott „isteni előkészítő otthon”.

2. beszéd: Kik az Isten országa lakói?

(Erkölcsei beszéd: Isten országának népe)

Bev.: A „földi mennyek országának” felszerelése és lakója egészen más természetű. Anyag, szépség, élettelen és növény- meg állatvilág a felszerelés. –Ez az otthon. –De ki a lakó? **A lakó: az ember.** Az az ember, akit ide küldött az Isten. Mít végez itt a föld zarándok lakója? Ide helyezte az Isten, hogy itt éljen az ember. „Ültette pedig az Úr Isten kezdettől fogva a Gyönyörűség paradicsomát: ebbe helyezé az embert, akit alkotott” (1Móz. 2,8).

1. Persze: ez az otthon az Isten műve.

Ezért jó! Ezért szép! Ezért boldogító! „És látá az Isten, hogy mindaz, amit alkotott felette jó volt” (1Móz. 1,31). De **csak** kinek? Annak, aki reátalál arra, hogy ez az „otthon” Isten háza, Isten országa, Isten adománya. „Hiszen, ami benne láthatatlan: örök ereje és isteni mivolta, a világ teremtése óta művei alapján értelemmel fölismerhető. Éppen ezért nincs mentség számukra. Noha fölismerték az Isten, nem dicsőítették őt, mint Istent, s nem adtak hálát neki, hanem szégyent vallottak okoskodásukban és oktalan szívük elborult” (Róm. 1,20-21).

2. Persze: ez az otthon az ember fejlődésének alapfeltétele.

Ezért munkára serkent. „Az ember úgy születik nyomorúságra, mint a madár repülésre” (Jób 5,7). Ezért boldog eredményekre vezet. „De Isten kegyelméből vagyok, ami vagyok, s rám árasztott kegyelme meddő nem maradt. Többet fáradtam mindnyájunknál. Igaz ugyan, hogy nem én, hanem Isten kegyelme velem” (1Kor. 15,10). Ezért fokozatos fejlődésre segít.

Bef.: Minden előrejutás a jövő lépést biztosító talajszerzés az „Isten országa” lakójának.

* *

Beszédláncok

Most néhány láncba foglalunk egy-két gondolatot. Ezeknek kifejtését azért fogjuk nagyon rövidre, mert a tétel fejtegetése több helyen szerepel és így bőségesen kiegészíthető. Mi itt inkább a rendszerességre akarnók a szónok figyelmét felhívni. Tehát kevesebb tételt értelmezünk, azokat viszont láncban részletesebben; sőt a beszédláncokat is tematikai csoportosításba osztjuk. – Lássuk ezeket egymás után.

Első beszédlánc-csoport tétele: A látható Egyház

I. beszédlánc címe: Isten földi országának jegyei

Kérdéssé kellene tenni: miről ismerhető meg az Isten földi országa?

1. beszéd: Egy

Bev.: Akarhatott-e országok sorozatát az Úr, aki maga az Egység és csengő szava az egységes irányítás? „De nemcsak értük könyörgök, hanem azokért is, akik szavukra hinni fognak bennem. Legyenek mindnyájan egyek. Amint te, Atyám, bennem vagy és én tebenned, úgy legyenek egyek ők is mi bennünk...” (Jn 17,20-21). – A tárgyalás kövesse a Káté bölcs szavait a következő módon:

1. Egységes a tanítás anyaga.

„Ti vagytok a világ világossága. A hegyre épült város nem rejthető el. És ha világosságot gyújtanak, nem teszik véka alá, hanem a tartóra, hogy világítson a ház minden lakójának” (Mt 5,14-16).

2. Egységes az üdvösség eszközeinek a használata.

a) **Kereszttség:** „...tegyetek tanítványommá minden népet, kereszteljétek meg őket az Atya és Fiú és Szentlélek nevében” (Mt 28,19).

b) **Oltáriszentség:** „...kenyeret vett kezébe, hálát adott, megtörte és ezekkel a szavakkal adta nekik: „Ez az én testem, amelyet értetek adok” (Lk 22,19).

c) **Szentmise:** „...Ezt cselekedjétek emlékezetemre” (Lk 22,19).

3. Egységes az Úr rendelte vezetésben.

a) „... Boldog vagy Simon, János fia! Nem test és vér nyilatkoztatta ki ezt neked, hanem az én mennyei Atyám. Mondom tehát neked: Te Péter vagy. Erre a sziklára építem Egyházamat és a pokol kapui nem vesznek erőt rajta” (Mt16,17-18).

b) Ennek utóda a pápa.

Bef.: Lehet az a gondolat, hogy ezek az egységek vezetnek arra, hogy **ilyen** közösségben megtalálhatjuk az Isten országát.

2. beszéd: Szent

Bev.: Arról lehetne szólnunk: mit akarhat velünk az Isten? Képére teremtett; valószínűnek látszik, hogy képének további alakítását célozza. Ez pedig annyit jelent, szentté akar tenni bennünket. – De mi képpen lehetséges ez?

1. Ha vezető Egyházunk alapjában szent...

a) „...Mondom tehát neked: Te Péter vagy. Erre a sziklára építem Egyházamat és a pokol kapui nem vesznek erőt rajta” (Mt 16,18).

b) Apostolai és utódaik felelősséggel vezetik... „...tanítsátok meg őket mindannak megtartására, amit parancsoltam nektek” (Mt 28,20).

2. Ha híveinek adni tudja – a szentté levés eszközeit.

a) Kegyelem közlés...

b) Kegyelmi élet élésére segítség.

Bef.: Szentek nevelője az Egyház, tehát a szentség jegyeit viseli az Egyház. – És mi? Mi is ilyenek lehetünk!

3. beszéd: Apostoli

Bev.: Kiindulhatunk abból a gondolatból: mikor érték nekünk a lelkünkbe kívánczó tanítás?

1. Ha gyökérzetében igaz.

Az igazság lényege: a tárgy és a kép egyezése... Itt a lényeg: a tanított tételnek fednie kell a valóságot. De fontos, hogy látható jel legyen: olyan közölje, aki tudja, mit közöl. Ennek pedig mi a jele?

a) Jöjjön az Istentől – és a közvetítő apostoloktól. Természetesen és természetfelettien valószínű ki nyilatkoztatás közli. Így isteni és apostoli az eredet.

b) Értelemmel fogja az ember. A Végtelenhez eljut, a személyes közlést is felfoghatja, a titokzatosat hittel elfogadhatja. Isten adta, apostol értelmezte. Ezek a jegyek pedig megvannak az Egyház tanain. Minden tanát az apostolokig vezet vissza.

2. Ha valóságban életet éltet.

A lényeg: az elküldött apostol ezzel alakította át az emberek lelkét. Nem nagy, illetve relatíve csak az az igen nagy érték reánk nézve, ami életünk gazdagítását adja.

a) Nem vagyoni vagy érzéki világra gondolunk.

b) Hanem lélegzetszóra utalunk.

Bef.: Egyházunk tanítási gyökere az Úr, tanításának ereje az élet. Látható alakban apostolinak nevezhető. Így: az igazságok igazsága verődik ki az Egyház arcán, amelyre az apostolok rajzolták a krisztusi vonást.

4. beszéd: Egyetemes

Bev.: Ez legyen kérdésünk: zárt-e a mennyek kapuja egyesek, vagy nemzetek előtt?

1. Minden ember Isten fia.

a) Ezt tanítja a Mester.

b) Ezért dolgozik a misszió.

2. Minden „Isten fia” – az égi Atya áhítozottja.

a) Ezért hív és segít az Atya.

b) Ezért dolgozik az Egyház.

Bef.: Fejtegessük az Úr szavait: „Menjetek tehát, tegyetek tanítványommá minden népet...” (Mt 28,19). Az Egyház ezt teszi, tehát az Egyház kapui nyíltak – mindenkinek!

II. beszédlánc címe: Az Isten „lélekországa”

Ez a beszédtétel azt akarná fejtegetni: vajon a lélekszentély is Isten országának mondható-e? Ez magyarázza a Mester szavait: „Isten országá köztetek van” (Lk 17,21).

1. beszéd: Minden ember – Isten országának várományosa

Bev.: Az apostol gondolata visszamegy a kezdethez: az ember az Isten képe. Következéleg ahol ember van, ott képletesen jelen van az Isten országá. Erre támaszkodik az Egyház tanítása.

1. Isten adományai lélekben szólnak.

2. Isten országának igénye – lélekben követelő.

Bef.: Csak ennek valósága tudja boldogítani az embert.

2. beszéd: Minden Istent kereső – ennek az országnak keresője

Bev.: Kérdés: embereknek egyetemes útja-e az Isten keresés? A boldog birtokos imádja az Urat, a kereső erőfeszítéssel járja az utat.

1. Olyan országot keres az ember, ahol Úr az Isten.

2. Olyan lélekbirodalmat akar találni, amelynek központja a Szellem.

Bef.: Legyen ilyenféle: ebben az országban tényleg állandó Lakó az Isten. –Lélek az Úr, és az igazi ember lélekben imádja Őt.

*

III. beszédlánc címe: Az Isten örök csúre

Tárgyi tartalma bontassék ki ilyenformán: micsoda valójában – a parabola képeivel értelmezve – az **Isten örök országá**? Így folytatólagosan részletezhetnénk az „Isten országá” gondolatát.

1. beszéd: A „tisztá búzának” éltető magtára

Bev.: Az Úr gabonája az „örök csúr” várományosa.

1. Az Úr magtára – befogadó „otthon”.

2. A befogadó „otthon” boldogító élettelevény.

Bef.: Zárjuk gondolatunkat így: ide szívesen tér be az „ember gabona”.

2. beszéd: A „tisztá búza” életcsiráit kibontó

Bev.: Statikai „megérkezés”, vagy dinamikai „életelés”-e az Isten országába térés?

1. A múlt rejtett életkincseit életté alakítja.

(Ez a jutalom és az egyéni boldogság problémájának kielégítő magyarázata.)

2. A végnélküli életre nyíló jövőt biztosítja.

(Ez pedig a végnélküli élet diadala.)

Bef.: Örökre hangoljuk a lelket mondván: „Én vagyok a föltámadás és az élet: aki bennem hisz, mégha meg is halt, élni fog. Mindaz, aki belém vetett hittel él, nem hal meg sohasem” (Jn 11,25-26).

3. beszéd: A „tisztá búza” televénybe ültetője

Bev.: Hol és hogyan bontakozzék ki örök életünk? – A Mester két oktatása a felelet:

1. Istennel együtt élünk...

„Én vagyok a szőlőtő, ti a szőlővesszők. Aki bennem marad és én őbenne, az bő termést hoz. Hiszen nélkülem semmit sem tehetek” (Jn 15,5).

2. Istenben boldogan élünk.

„...Atyám is szeretni fogja őt, hozzá megyünk és benne fogunk lakni” (Jn 14,23).

4. beszéd: A „tisza búzát” örök virágzóvá tevő

Bev.: Megállapítható, hogy az „örök tavasz” az emberélet igényeinek a maximuma. Tárgyalása magyarázza ennek elérkezését.

1. Mindig szebbé bontakozó az „ember gabona”.

2. Mindig tudatosan Istent élvező a „föld ura”.

„Ma még csak tükörben, homályosan látunk, akkor majd színről-színre” (1Kor. 13,12).

Bef.: Boldogan hangoljuk arra a hallgatót, hogy mindezt az égi Atyánk adja „övének”.

*

IV. beszédlánc címe: Az isteni Magvető „életmagvai”

Ennek a területnek utolsó egysége kapja ezt a címet... Tárgyilag értelmezve az isteni Magvető szórta életmagvakat, rövid vázlatát töltsé ki részletesebb tartalommal egy későbbi csoportnak a tételt közlelő érintő beszédeinek anyaga.

1. beszéd: A természetfeletti élet „magvai”

Bev.: Az Isten alkotta „lélektelevény” fogadja be az életmagvakat.

1. Az égi, természetfeletti kegyelmek.

2. A belénk öntött erények.

Bef.: Ezek zsendülése az Úr vetésének szárba szökkenése.

2. beszéd: A természeti törvények

Bev.: Hol vannak?

1. A nagy természet törvényei.

2. Pogányok – törvények...

Bef.: Belénk oltattak.

3. beszéd: Az emberi élet természettörvényei

1. Kötött életkeretben.

2. Szabad lélek.

4. beszéd: Az emberi lélek megszentelésének törvényei

1. Adottságok útján.

2. A kegyelmek útján.

*

Második beszédlánc-csoport tétele:

Az Egyház mint az emberlélek védője

(Az Egyházzól más megvilágításban a Vízkereszt utáni IV. vasárnapon és itt későbbi helyen is szó van.) – A jelen tételt kiszélesíthetjük az emberi különböző lélek életét fenyegető veszélyek tárgyával.

I. beszédlánc címe: „Otthonainkról”...

1. beszéd: Ember otthona – Isten országa

(Erkölcsei beszéd: Életterületünk)

Bev.: Isten terve az ember a földön, de lelki elgondolásban Egyházának kebelére helyezte. – Mit ad léleketothonnak az Úr?

1. Földön – az Egyházat.

Krisztus az ég Egyszülöttje és az emberiség Megváltója. Ennek megvalósítására alapítja Egyházát.

a) Külső keret az Egyház. De belső tartalommal: Ecclesia militans! Küzdő színtér! Magába zárja a hazafelé törekvő embernyáját. „Te Péter vagy. Erre a sziklára építem Egyházamat és a pokol kapui nem vesznek erőt rajta” (Mt 16,18). Szervezet, de nemcsak jogi keret. Ennél több! Mi tehát?

b) Belső egység. Mégpedig tanban, szentségekben, áldozatban. Sőt ennél is több: Corpus Christi mysticum! Krisztus titokzatos teste! „Ő a Testnek, az Egyháznak a feje. Ő a kezdet, elsősülött a holtak közül, hogy övé legyen az elsőség mindenben... Örömmel szenvedek értetek és testemben kiegészítem azt, ami még hiányzik Krisztus szenvedéséből, Testének, az Egyháznak javára” (Kol. 1,18 és 24). Reá is áll az Írás gyönyörű leírása: „Isten hegye kövér hegy, erős hegy és kövér hegy” (Zsolt. 67,16). Miképp kell tehát benne viselkednünk? „...hogyan ha késném is, tudd, hogyan kell viselkedned az Isten házában, mely az élő Isten Egyháza, s az igazság oszlopa és biztos alapja” (1Tim. 3,15).

2. Égben – az örök világ.

De az Egyház kerülete és területe sokkal szélesebb, mint a föld.

a) Isten háza... Benne él Krisztus, hisz lelki otthona az Egyház. „Mindent lába alá vetett és az egész Egyház fejévé tette őt: ez az ő teste és teljessége, aki mindent mindenben betölt” (Ef. 1,22-23). – De a túlvilágon neve már: Ecclesia glorificans. Győzelmes Egyház!

b) Ember boldogsága. Ez az Egyház azután az ember boldogságának otthona. Már az itteni Egyházat a „jamborság titkának” öröjeként említi az apostol. „Kétségkívül nagy dolog az istenfélő élet titka: testben nyilvánvaló lett, igazolást nyert lélekben, megjelent az angyaloknak, pogányoknak hirdették, világszerte hittek benne, fölment a dicsőségbe” (1Tim. 3,16). Ott pedig a küzdő ember győzelmes létszen. Ki vezet oda? Ecclesia Christi! És hová vezet? In Ecclesiam Christi aeternam.

Bef.: De Isten örök világa s ember örök boldog paradicsoma. „Mit nézitek irigyen, ti erős hegyek, a hegyet, melyen az Istennek lakni tetszett? Bizony, ott fog lakni az Úr örökké!” (Zsolt. 67,17). – És mi Vele lakunk!

2. beszéd: Elérhető-e ez az otthon?

(Erkölcsei beszéd: Az ember célja elérhető)

Bev.: Merre vannak ennek az országnak határai és kapui? Vándor életünk elérheti-e, és kopogtató kezünk zörgetheti-e? Testi szemmel és érzékszerveink érintésével soha. – De hogyan közelíthető meg?

1. Isten akarata értelmében és a szellem erejével.

Ezt azután így lehetne részletre bontani:

a) Megindul ez a törtetés az Isten adta vággyal. Ez értelmi, érzelmi és akarati, tehát emberi mozzanat. Végül ez is isteni, mert ilyen vágyakkal áldott meg bennünket az Isten. – Állatoknak nincsenek örök vágyaik! Kiteljesedik ez az erőfeszítés: Isten adta.

b) Kegyelmi áldással. A hit kegyelmével. A kinyilatkoztatás fényével. Az isteni ígéret erejével. Krisztus tanította és feltámadásával igazolta.

2. Ember szorgalmazhatja.

A célkitűző és célrasetítő: az Isten. De nem néma és mozdulatlan ebben: az ember.

a) Átveszi Isten parancsát.

b) Teljesíti rendelkezéseit.

c) Felhasználja kegyelmeit.

Bef.: Határok és kapuk – emberi és anyagi kérdések. A szellem világában mások a fogalmak. Isten szellemsége magához ragadja a szolgálatot teljesítő emberi szellemet.

3. beszéd: Barátaink és ellenségeink – útitársaink

(Erkölcsei beszéd: Az élet útitársai)

Bev.: Kikkel együtt járjuk az élet útját? Vannak barátaink és szemben álló ellenséges embereink. Ismerkedjünk meg ezzel a gondolattal, kik a lélektelevényünk magvetői és kik a konkolyászói?

1. Az igazi Magvető és a tanítványai.

Lélektelevényünk Isten jövőendő gabonájának termőföldje. Kik ennek gondos magvetői?

a) Alapvetésben Maga a Mester.

b) Szolgálatban: Isten papi nemzedéke. Szülők és Isten papjai. – De az Egyház szolgálói – a lélek

áldozatos nemesítői.

c) Mellékesen: jó barátaink!

2. Az „ellenséges ember” és fullajtárai.

Búzaszem és konkoly ellenséges hatalmak az egységesen termést és kenyeret termő televényen. A konkolyt vető tehát ellenség. Kik ezek?

a) A tiszta búza és a konkoly tudatos összevegyítői.

b) Vagy a tervszerűen rosszat, konkolyt szóró léleknyilatkozatok.

Bef.: Nem szabad abba a túlzásba esni, hogy csak Isten küldötte magvetők járnak közöttünk. Van konkolyszóró is, akitől óvjad a tiszta búzatermést váró lélektelevényedet.

4. beszéd: A „magvetés” bűnös módszerei

(Erkölcsi beszéd: A bűnre csábítók módszerei)

Bev.: De miről ismered meg az „ellenséges ember” titokzatos munkáját?

1. A „jó magvetés” látszata alatt dolgozik.

Az első megfigyelhető mozzanat, hogy nem festi magát feketére, hogy azonnal kerüld el (a kigyó csábítása!).

a) A jó látszatával dolgozik. Amit el akar érni, azt jónak próbálja bemutatni. „Csak tudja az Isten, hogy azon a napon, amelyen arról esztek, megnyílik a szemetek s olyanokká lesztek, mint az Isten: tudtok jót és gonoszt” (1Móz. 3,5). – Még most is igaz, hogy az elvi tévedést, vagy erkölcsi lazulást – a haladó igazság leple alatt kínálja.

b) A kísértés színezésével csábít. „Jertek, építsünk magunknak várost és tornyot, melynek teteje az eget érje, hogy híressé tegyük nevünket, mielőtt elszélednénk minden földre” (1Móz. 11,4). Ha pedig erkölcsi élet kérdését érinti, akkor az érzéki jó látszatát és ingerlő jellegét kínálja.

2. A konkoly termés felburjánzására alapoz.

De számítása ez: a konkoly elnyomja majd a jó termést. Szinte kirí belőle a gonosz gondolat, amely a rossz diadalára spekulál.

a) Pusztuljon a búza (ez a jelszava!)! Bőségesen szórja a rossz magot. Gyengíti a hit erejét. Lazítja az erkölcsi kötelékeket.

b) Gazdagon burjánozzék a konkoly. Bizalma – a rossz terjedésének diadala (rothadt alma elrontja a többi is!). De egyben csalódik! Egy kimaradt a számításából! Az Isten ereje, amely segít és a jónak diadalát biztosítja.

Bef.: Győzhet látszólag a rossz, de a végső diadal – a jóé!

*

Harmadik beszédlánc-csoport tétele:

Az Egyházon belül lévő „ellenséges ember” támadásairól

Nagyon alkalmas tételek kínálkoznának erről a témáról. – De ha valahol, akkor ennél a tételnél kell igen-igen ügyelnünk, hogy durva vagy sértő módon ne szóljunk még az „ellenséges emberről” se. Ne felejtsük: mindnyájan Isten gyermekei vagyunk! Még azok is, akik kiszakítják magukat az anyai karok közül. – Módszertanilag pedig az vezessem bennünket: több legyen lehet fogni egy csepp mézzel, mint egy hordó ecettel! – Végül pedig tudnunk kell, hogy Isten napszámosai vagyunk, és így a Mester módszerével kell eljárunk! Ennek elseje: az ellenségszeretet, a második pedig: a 99 elhagyása és a 100-iknak, az eltévedtnek a keresése!

I. beszédlánc címe: A belső ellenségek

Ez a beszédlánc a lélek belső támadásait akarja ismertetni!

1. beszéd: Az állandóan szóló cimbalmok

(Erkölcsi beszéd: A sokat beszélő nyelv)

Bev.: Lehetne a kezdés a közismert szólás: sok beszéd, kevés értelem! Aki az Egyház belső életé-

ben csak szóval dolgozik és kritizál, az nem terem értékes életgyümölcsöt.

1. A sokat beszélő és csak terveket kínáló ember kevés érték.

Ilyenformán:

a) A sok beszéd csak levegő verdesés.

b) Kritika – a vélt vagy meglévő hibákról. „Ki vagy te, hogy más szolgája fölött ítélsz? Saját urának áll vagy bukik. De meg fog állni, mert van elég hatalma az Úrnak ahhoz, hogy föntartsa” (Róm. 14,4).

c) Tervek – a soha meg nem valósítható dolgokról. – Ok: nincs áldozatosság.

2. Az áldozatos tartalom volna az igazi érték.

Ez pedig hiányzik, mert az szóval és terváradattal meg nem valósítható.

Bef.: Vegyük a cimbalom hasonlatát mondván: igen szép eme hangszer dallamos zenéje, de még szebb a zenekar sokrétűen osztott, egybefutó muzsikája. Ebben több – az áldozatos munka!

2. beszéd: Az öntelt újtók

(Erkölcsei beszéd: A tevékeny és értékes újtók)

Bev.: Vehető abból az igazi gondolatból, hogy minden fejlődés alatt áll, és így a múltból sarjadjon a szebb jövő. Ennek szolgájává kell lennünk. – De hogyan?

1. Nem fantasztá és büszke tervgyártással.

„Jertek, építsünk magunknak várost és tornyot, melynek teteje az eget érje, hogy híressé tegyük nevünket, mielőtt elszélednénk minden földre” (1Móz. 11,4). – Ennek a pontnak ez lehetne a tárgya:

a) Az elmaradottság gyarlóságait kiirtjuk.

b) De a múltat illető tisztelettel és kegyelettel kezeljük (a gyökérzet mindig kegyeletet érdemel!).

2. Hanem alázatos jó munkával és fáradozással.

„A nyelv is tűz, gonoszúsággal teli világ. Tagjaink közül a nyelv az, mely beszennyezi egész testünket, sőt, a pokoltól lánggra lobbanva, egész életutunkat fölégeti” (Jak. 3,6). – Itt az a gondolat fejtegetendő, hogy az én alázatom és szolgálatom lenne a szebb jövő termés alapfeltétele.

Bef.: Sohase felejtse: Isten minden, és te csak szolgálatot teljesítesz!

3. beszéd: A „tanító Egyház” feletti ember

(Erkölcsei beszéd: A „maga szerint induló” ember)

Bev.: Ide kínálkozik a Mester szava, amelyben ez a hang csendül: „Aki titeket hallgat, engem hallgat. Aki titeket megvet, engem vet meg, aki pedig engem megvet, azt veti meg, aki küldött engem” (Lk 10,16).

1. Az egyéni meglátások ezernyi változatok.

a) Az isteni ige egyetlen és ingathatatlan igazság.

b) „Mindannak azonban, aki befogadta, hatalmat adott, hogy Isten fiává legyen, annak, aki őbenne hisz” (Jn 1,12).

2. Ha Mesterünk tanítványainak istenibb az ítélete?

a) Örök értéként adta igéit a Mester. „Ég és föld elmúlik, az én igém el nem múlnak” (Lk 21,33).

b) Védő kegyelmével – nélkülöd is – védi azt az Üdvözítő küldötte Egyház.

Bef.: Nem több minden egyéni „véleménynél” a Mester szava? – „Íme, én veletek vagyok minden nap a világ végéig” (Mt 28,20).

4. beszéd: „Az Egyház fejére nem hallgatók”

(Erkölcsei beszéd: Lélekszakadások)

Bev.: Megszólaltatható az üres és gonosz hang: az Egyház vezetői is **emberek**. – Mit tartok én? – Fejtegethető, majd cáfolható az ő álláspontuk...

1. Az én hitforrásom a magam magyarázta szent írás (Szentírás).

a) És foglalja magában az isteni igazságokat.

b) Értelem tudja értelmezni a szent szavakat.

2. De helyes-e Mesterünk tanítása szerint ez az állásfoglalás?

a) Tévedése szembeszökő, mert a Mester nem írt, sem írást nem parancsolt...

b) De téves azért is, mert honnét tudod, hogy te vagy a hivatásos magyarázó? Annál is inkább, mert Mesterünk ezt mondta: „Bizony mondom nektek: amit megkötök a földön, megkötött lesz a mennyben is, és amit föloldok a földön, a mennyben is föloldott lesz” (Mt 18,18). Mert ezt is mondta: „...Ha azokra sem hallgat, mondd meg az egyházközségnek. Ha pedig a közösségre sem hallgat, vedd úgy, mintha pogány volna vagy vámos” (Mt 18,17).

Bef.: Vegyük Szt. Pál szavaiból, amely így szól: „De ha akár mi, akár egy mennybéli angyal más evangéliumot hirdetne, mint amit mi hirdetünk: átkozott legyen!” (Gal. 1,8).

*

II. beszédlánc címe: Az eretnekségek gyökérzete

Ez a beszédlánc a „függetlenek” lelkiségét magyarázza.

1. beszéd: Ecce – Ego

(Erkölcsei beszéd: Túlzott öntudat)

Bev.: Vegyük abból a gondolatból: lelki életem „én és Isten” közvetlen kapcsolatából fejlődik... Ez már maga az öntelt ember hangja, de tovább kérdezhető: mit hord ez a méhében?

1. Tudom!

Kemény hang ez, de nem olyan, amely az igazság csendítése.

a) Emberi tudományodból? Ennek gyengesége – kézenfekvő.

b) Vagy külső isteni sugallatból? Ennek igazsága nem bizonyítható. Sőt! „De ha akár mi, akár egy mennybéli angyal más evangéliumot hirdetne, mint amit mi hirdetünk: átkozott legyen!” (Gal. 1,8).

2. Élem!

Ez is inkább állítás! Miért?

a) Magad bírálod elfogultan magad életének helyességét.

b) Pedig egy vagy, az Úr, aki igazán ítéli életed útját.

Bef.: Szt. Pálra hivatkozva állapítsuk meg, hogy büszke „öntudatod” felett örök ítéletet mond az Isten. – **Jóknak:** „...Isten szereteteinek, a meghívott szenteknek, akik Rómában élnek. Kegyelem nektek és békeség Atyánktól, az Istentől, és az Úr Jézus Krisztustól” (Róm. 1,7). – **Rosszaknak:** „Megnyilvánul az égből Isten haragja az emberek minden istentelensége és gonoszsága fölött, akik (Isten) igazságát rosszindulatból elfojtják” (Róm. 1,18).

2. beszéd: Az „igaz” tanítása

(Erkölcsei beszéd: Kődösödő igazságok)

Bev.: Adjunk hangot annak a gyakran hangoztatott tételnek, amely szerint az isteni igazságok a történelem folyamán elhalványodtak (Példa: az emberi életben tényleg sok analógia igazolja azt, hogy ember hirdette álláspontok és irányzatok elferdültek). –Az ilyen „reformátor” hangja így hangoskodik:

1. Én visszaállítom az eredeti igazság tisztaságát.

a) Honnét tudod – az igazi értelmet?

b) Honnét veszed – a segítő eszközöket? Lám! Jézus ezt ígérte: „Simon, Simon, a sátán kikért titeket, hogy megrostáljon, mint a búzát. Én azonban imádkoztam érted, hogy meg ne fogyatkozzék a hited, hogy te egykor megtérve megerősítsd testvéreidet” (Lk 22,31-32).

2. Én tovább lendítem az igazság tiszta áramlását.

a) Milyen erővel?

b) És milyen későbbi ellenőrzéssel? Lám! Jézus ezt mondta: „Menjetek tehát, tegyetek tanítványommá minden népet, keresztelejétek meg őket az Atya és Fiú és Szentlélek nevében, és tanítsátok meg őket mindannak megtartására, amit parancsoltam nektek. Íme, én veletek vagyok mindennap a világ végéig” (Mt 28,19-20).

Bef.: Kérdezve kérdezzük, hogy ki küldött erre?... Hol szól hozzád az Úr mondván: „Az aratnivaló sok, de a munkás kevés. Kérjétek az aratás urát, küldjön munkásokat aratásba. Menjetek! Úgy küldelek titeket, mint bárányokat a farkasok közé” (Lk 10,2-3).

3. beszéd: A „jók együttese”

(Erkölcsei beszéd: Az igazság alanyi érve)

Bev.: Vegyük azt a megfigyelést: ha elméleti alapon nem eredményes a szakítás, akkor azon a módon próbálkoznak: „az igaz Egyház a jók együttese”. – Színezhető ennek a gyakorlati álláspontnak a tartalma.

1. Mi tiszták vagyunk, tehát Krisztus igaz Egyházát alkotjuk.

a) De ki ítélte meg tégedet? Önmagad! „Ne ítéljétek, hogy meg ne ítéljenek!” (Mt 7,1).

b) És kinek szabad ítélkeznie mások felett? – Istennek!

2. De valóban csak a „mindig tiszta” lelkek alkotják Krisztus Egyházát?

a) Az apostolok együttese? (Péter tagadása:) „...De ő mindnyájuk hallatára tagadta: „Nem értem, mit beszélsz” (Mt 26,70).

b) A hívek hazahozásának és megtérítésének kötelessége?... „Ha valakinek közületek száz juha van és elveszt egyet, nem hagyja ott a kilencvenkilencet a pusztában, hogy az elveszett után menjen, amíg meg nem találja?” (Lk 14,4-5). – „Akkor hozzálépett Péter és megkérdezte: „Uram, ha vét ellem testvérem, hányszor kell megbocsátanom? Talán hétszer? Jézus így felelt: „Nem mondom: hétszer, hanem hetvenszer hétszer” (Mt 18,21-22).

Bef.: Egybefoglalható a kérdés így: az örök akolban lesznek együtt az Isten tiszta bárányai. „Más juhaim is vannak, amelyek nem ebből az akolból valók. Azokat is ide kell vezetnem. Hallgatni fognak szavamra: egy akol lesz és egy pásztor” (Jn 10,16).

4. beszéd: Az „igaz Egyház”

(Dogmatikus beszéd: Krisztus Egyháza)

Bev.: Induljunk ki abból az igazságból, hogy kell lennie igaz Egyháznak. De kérdezzük: vajon én döntöm-e el vagy én állítom-e az **igaz Egyházat**? – Apologetikusan fejtegethető a kérdés.

1. Krisztus Maga alapított Egyházat.

„Mondom tehát neked: Te Péter vagy. Erre a sziklára építem Egyházamat és a pokol kapui nem vesznek erőt rajta” (Mt 16,18).

2. Krisztus Maga őrzi és őrizteti az Egyházat.

„Simon, Simon, a sátán kikért titeket, hogy megrostáljon, mint a búzát. Én azonban imádkoztam érted, hogy meg ne fogyatkozzék a hited, hogy te egykor megtérve megerősítsd testvéreid” – Jézus ezt ígérte” (Lk 22,31-32). „...mind ugyanazt a lelki italt itták (Ittak ugyanis az utánuk eljövő lelki sziklából: a szikla Krisztus volt)” (1Kor. 10,4).

3. Krisztus alázatos híveket gyűjt Egyházába.

„Étkezés után Jézus megkérdezte Simon Pétert: „Simon, János fia, jobban szeretsz, mint ezek?” „Igen, Uram, felelte, te tudod, hogy szeretlek.” Erre így szólt hozzá: „Legeltesd bárányaimat” (Jn 21,15). – Nem új alapításokat indít! Belső reform mindig megújítja az Egyházat, de **külső** reform nem igénye az Úr Egyházának. Ezt pedig úgy intézi a Mester: „Íme, én veletek vagyok mindennap, a világ végéig” (Mt 28,20).

Bef.: Ne büszkélkedj az „igazi Egyház” jelszavával, hanem alázatos lélekkel légy az Isten Egyházának „bárány népe”.

*

III. beszédlánc címe: Krisztus helyettese – az Egyház

Itt dogmatikus beszédek címeit adjuk:

1. beszéd: **„Te Péter vagy”!...** (Mt 16,18)

2. beszéd: **„Neked adom a mennyország kulcsait...”** (Mt 16,19).

3. beszéd: **„Aki titeket hallgat...”** (Lk 10,16)

4. beszéd: **„Az apostolok gyülekezetének hite...”**

*

IV. beszédlánc címe: A bűnök kiirtásának módozatai

(Ez a beszédlánc a lélekneumesedés kérdéseire akar felelni)

1. beszéd: Talán segíthet – az elnyomás?

(Erkölcsei beszéd: Az elnyomó szigor)

Bev.: Érinthető a nevelésnek az a módszere, amely a tekintély elvével akar elnyomni minden hibás fattyúhajtást. – Helyes irányzat-e ez?

1. Erős nyomás alatt is fejlődik a gaz.

a) A tekintélynek nem hódol be a gonosz.

b) Sőt keményedik és erőszakoskodik.

2. A kemény büntetés nyomán pedig vértanúvá válik a gonosz.

a) Nem jó módszer „hősöket” nevelni.

b) Mert ezek példája követőket nevel.

Bef.: Gyermekvilág nevelési kezdete a hibák tekintéllyel való elnyomása. –Az ember szabad fejlődésének meder-kivájása lesz a nevelő feladata.

2. beszéd: Vagy segíthet a gyomlálás?

(Pedagógiai beszéd: A hibák gyomlálásának értelmezése)

Bev.: Búza és konkoly együtt sarjadozik és növekszik a gabonatóblán. – Mit tegyünk, hogy el ne harapódzék a konkoly növekedése?

1. A gazda munkás népe hajlamos volna a gyomlálásra.

a) Tépjük ki a konkolyt. „Akarod, hogy kimenjünk és kigyomláljuk?” (Mt 13,29).

b) Tisztítsuk a gabonát.

2. De a Gazda figyelmeztet: a kárt okozó kitépésre.

a) Vele tépheted a búzát. „Nem, válaszolta, hogy a konkolyt gyomlálva ki ne tépjétek vele együtt a búzát is” (Mt 13,29).

b) Majd aratás után égesse el a konkolyt. „Hagyjátok, hadd nőjön föl mindkettő az aratásig. Aratáskor majd megmondom az aratóknak: Előbb a konkolyt szedjétek össze és kössétek kévébe, hogy tüzre kerüljön, a búzát pedig gyűjtsétek csűrőmbé” (Mt 13,30).

Bef.: Nem elég és nem üdvös a rossz ellen való egyenes szembeszállás.

3. beszéd: A jót erősíteni

(Pedagógiai beszéd: A pozitív munka eredménye)

Bev.: Az a gondolat ragadható meg, hogy a búzatóbla hivatása a kenyérgabona beérlelése. – Mit tegyünk tehát – Mesterünk példájára?

1. A búzatóbla fejlődését védeni.

Itt – átvitt értelemben! – fejtegetendők a lélek tevékenységének pozitív védelmi munkálatai (ugartörés, megválogatás, jó vetés).

2. A búzatóblára Isten áldását kérni.

Itt – ugyancsak átvitt értelemben! – kifejtendő az Isten kegyelmének leesdése. „Kérjétek és adnak nektek, keressetek és találtok, zörgessetek és ajtót nyitnak” (Mt 7,7).

Bef.: Csokorba fogva a gondolatot: emberi erőfeszítéssel védem és isteni segítséggel fejlesztem az „Úr szántóföldjét”.

4. beszéd: A jó diadalának reménye

(Erkölcsei beszéd: Az optimizmus diadala)

Bev.: Azt fejtegezzük: kié a diadal? A gonoszé-e, vagy az Úr adta életerőké? Nem lehet kétséges az utóbbi. –Hogyan kell tehát szolgálni a lélekszántók hozamszolgálatát?

1. Hiszek az isteni tervek valóságában.

a) Isten adta.

b) Isten célba juttatja. „M megbízuk az értelmes ember Isten törvényében, és megbízható számára a törvény, mint az Úrim” (Sir. 33,3-4).

2. És reménnyel szolgálom ezt valóságban.

a) Bizalmam az Ő ereje. „Istenem, tebenned remélek; ne hagyj, hogy megszegyenüljek” (Zsolt. 24,2).

b) Segítségem az Ő kegyelme.

Bef.: Összefoglalást kínál ez az igazság: Istennel mindent elér a Gondviselésben bizakodó lélek.

*

V. beszédlánc címe: A jutalom és büntetés kérdései

a) A jutalom

1. beszéd: Az „Úr gabonájának” diadalmas aratása

(Erkölcsei beszéd: A kifejtett élet)

Bev.: Lehet az a tény, amely szerint évezredek története az emberiség fennmaradásának igazolása. Mégis csak termést hoz az „Úr gabonája”. – Hogyan jelentkezik ez a diadal?

1. Az emberiség történetében a jó és rossz harca folyik.

Ószövetség népének erkölcsi küzdelme és a próféták harca...

2. Az emberiség történetében jól kiemelkedik.

De az üdvösség története állandó fejlődést mutat. De teljes-e már a megváltozott nemzedék diadala? Nem! Ez is fejlődést mutat!

Bef.: Arat a Messiás, mert övé a föld gabonája.

2. beszéd: Az örök Magvető csűrében

(Dogmatikus beszéd: Örök otthonunk)

Bev.: Kezdjük azzal a kérdéssel: hová kerül az Úr szántójának a gabonája? Más szóval annyit jelent, hogy hová jut az Isten szántóföldjének tiszta búzává fejlődő aratása?

1. Az Úratya örök csűrébe...

a) Csak gyűjtési elhelyezés?

b) Életet igénylő értékesítők.

2. És azon át az Úratya örök szántóföldjébe.

a) Isten országa – az új televény.

b) Az ember pedig örökké bontakozó égi vetemény. „Vitam aeternam dona ei Domine!

Bef.: De itt a személyes és öntudatos élet a lényeg. „Ma még csak tükörben, homályosan látunk, akkor majd színről-színre. Most rész szerint ismerem, akkor úgy fogok ismerni, amin én is ismert vagyok” (1Kor. 13,12).

b) A büntetés

1. beszéd: A búzakarász pusztulása

(Erkölcsei beszéd: Az élet összeomlása)

Bev.: Magyarázzuk azt a természetes tapasztalatot, hogy a gaz igen könnyen csenevészé teszi a kalászokat. Ez a büntetése a gondozatlan talajnak. – Kérdezzük: és a mi lélektelevényünk gondozatlansága mit hoz a földi életünkre?

1. Üres tartalmatlanságot.

Üres búzakarászok magasba emelkedve hivalkodnak, de a termést tekintve értéktelenséget mutatnak.

2. Gazzá silányuló értéktelenséget.

Nem aratja, csak kaszálja a gazda... Értéke: alom. „Mert az Úr az igazak útját ismeri, de elvész az

istentelenek ösvénye” (Zsolt. 1,6). „Mert az Úr szereti az igazságot, s el nem hagyja jámborait; megőrzi őket mindörökké. Büntetés vár a gonoszokra, kipusztul az istentelenek magva” (Zsolt. 36,28).

Bef.: Azt a gondolatot hangoztassa: már a földön érezhető „ember gabonátábla” pusztulása...

2. beszéd: Az emésztő tűz martaléka

(Dogmatikus beszéd: Az örök kárhozat)

Bev.: Isten kinyilatkoztatta az ember televény termésének sorsát. Márk egymásután háromszor is mondja: „...ahol a féreg el nem pusztul és a tűz ki nem alszik” (Mk 9,44, 46, 48).

1. Tűz a konkoly sorsa.

„Előbb a konkolyt szedjétek össze és kössétek kévébe, hogy tűzre kerüljön” (Mt 13,30).

2. Az örök tűz a gonosz ember életsorsa.

„A mostani eget és földet ugyanaz a szó őrizte meg, hogy fönntartsa az istentelenek elítélésének és kárhozatának napjára a tűz számára” (2Pét. 3,7). „Az Úr Jézus megjelenik angyalseregével a mennyből, lobogó tűzzel. Akkor megbünteti majd azokat, akik Istent nem ismernek és Urunk Jézus (Krisztus) evangéliumának nem engedelmességek” (2Tessz. 1,8). „A halált és az alvilágot tüzes tóba vetették. Ez a tüzes tó a második halál. Aki nem volt följegyezve az élet könyvébe, azt a tüzes tóba vetették” (Jel. 20,14-15).

Bef.: Imádság legyen a végszó: az örök haláltól ments meg Uram minket!

* *

– Itt most **nem kifejezett beszédláncokat** építünk fel, de a beszédek összefűzve is értékesíthetők. – A első beszéd a többi bevezetőjeként szólhat az Isten vetésének zsendüléséről...

Negyedik beszédlánc-csoport tétele:

A gondos gazda és az ellenséges ember életképe

1. beszéd: Az Isten vetésének zsendülése

(Erkölcsi beszéd: Az ige életté alakulása)

Bev.: A példabeszéd szerint végül is a Mester az élettelevények Magvetője. – Kérdés: mikor zsendül életté az Úr magvetése?

1. Az élet telén.

Igen furcsa menettel kezdem, mikor azt mondom, az élet telén. Hiszen akkor pihen minden... De ne felejtsetek! Ez nem hótakaró alatti csendes élet. Micsoda ez az ember életében?

a) Belső lelki hidegség. „Lélekridegség”. Nehéz teher. De nem az érzélem melege, hanem az akarat ereje a döntő. Végül is: itt is az Isten. Itt is az életalakulás csodája valósul.

b) Látszólagos megálló merevség. Nincs megállás, csak nem észlelhető haladás. Lassú az életmozgás, de biztos az életfakadás.

c) Valóságos életviharok, förgötegek változata. Bajok, szenvedések, lelkiviharok, esetleges csapások, omlások... De ezek végleges temetések? Nem! Zajos feltámasztásai az alvó életnek, az alvó erőknél.

2. Az élet tavaszán!

De micsoda ez az ember életében?

a) Isten napsugarának érzése... Valóban mi ez? Derűlátás kegyelme ez! Látom Isten tervét és boldogan szolgálom elgondolását. Röviden: meglátása az életfakadás isteni parancsának és szorgalmazása ennek erejének.

b) Isten kegyelem harmatjának permetezése. Ez már egyenesen éltető erő. Egekből száll és földi emberlelket fakaszt. „Harmatozzatok, egek, onnan felülről, és csepegjék a felhők az igazat” (Iz. 45,8). Égi harmat – lélekfakasztó isteni indítás. Isten fuvallmainak vétele. „Ami testből születik, az test, de ami lélekből születik, az lélek” (Jn 3,6). „A szél ott fúj, ahol akar. Hallod zúgását, de nem tudod, honnan jön és hová megy” (Jn 3,8). – Belső világosságban is viharzik (Saul) vagy átsuhanva indít (magam belső élményei). Ez: Isten zsendülést mutató vetése.

Bef.: Állandó növekedés; csak bízzál abban, hogy kalászba szökken a vetés.

2. beszéd: Isten vetésének zsendülése – lélekben (Erkölcsei beszéd: Az ige fejlődése)

Bev.: Mindenütt vet-e a Mester? – ez a nagy kérdés. A feleletet az evangéliumi Mester adja mondván: „Kiment a magvető magot vetni. Amint vetett, némely szem az útfélre esett, eltaposták és az égi madarak fölcsipegették. Némely meg köves helyre esett. Alighogy kikelt, elszáradt, mert nem volt nedvessége. Némely pedig a tövisek közé hullott. A tövisek föl nőttek vele együtt és elfojtották. A többi jó földbe hullott, kikelt és százszoros termést hozott” (Lk 8,5-8). – Itt azután feleletet kapunk a példabeszédben arra a kérdésre is, hol zsendül ez az égi magvetés? – Hogyan felelhetnénk most arra a kérdésre, ha az ember lelkét néznénk Isten termőföldjének?

1. A jó emberek lelke élettelevény.

A felelet kérdés alakban lép elénk. Jól tudjuk, hogy ez lesz a felelet, és nem az ugartörés előtt álló földréteg. – Mi jellemzi a jó ember lelkét?

- a) Előzetes megmunkálás. Bűnbánat. Kegyelemvétel. Kegyelemmel való élet.
- b) Készséges odahajlás.

2. De elszáradó és ugarrá keményedő a gonoszok földje.

Itt is vet az Úr. Ezt a talajt sem kerüli ki. De itt hiányzik az emberi előmunka, és így nem zsendül életté a vetemény.

- a) Nem törte az eke ezt a talajt. Ahol rozsdá marja az ekét, ott nem hoz termést a szántóföld.
- b) De elnyomta az útszéli forgalom. Az ugar az országutak testvére. Rajta járnak a barmok és járművek. Paták és kerekek elnyomják a zsendülésnek induló vetést. Pedig itt is vet az Úr! Nézd csak a hulló záport, a csillanó napsugarat, a szél hordozta magvakat... Mindenütt egyformán otthont talál, de életfakadás után elszárad a vetemény... Mit mutatnak az ilyen lelkek? Veszik az Isten éltető igéjének magvetését, de ha munkát nem végeznek, akkor elszárad az életcsira. – De végleg elvesztetnek az ilyenek? Bízunk az Isten kegyelmében. Talán, talán ők is munkába kezdenek...

Bef.: Isten ugara a lélek; és biztos termést hoz a szentté teremtett televény.

3. beszéd: Az ellenséges ember

(Homiletikus beszéd: A lélektelevény megrontója)

A példabeszéd embere nagyon későn ismerte meg az ellenséges embert. Földjét már tönkretette, konkollyal hintette be a rosszat akaró, és így kevés remény maradt a gazdag aratásra. – Ha mi tanulni akarunk tőle, akkor nem a konkolyszórás után akarunk segítséget keresni, hanem arra törünk, hogy megakadályozzuk az ellenség terveinek végrehajtását. – Körülnézek magam körül, megfigyelem mindazokat, kik lelkem talajához férköznek, s megvizsgálom, ki a magvető gazda, a szántó barátja és ki az ellenséges ember.

1. A szántóföldön két magvető dolgozik.

Szembeállítalak téged jó szántóvető ember az ellenséges emberrel, és cselekedeteitek alapján ítélek meg benneteket.

- a) Te kimentél a korai hajnalban a harmatos mezőre, végig égetted a nap perzselő melege, és még késő este is ott talál ekéd és vetőgéped mellett. Törted a hantot, aztán végigfésülted vasboronáddal, s vetted magot. Röviden: te dolgoztál! – Aztán még egy szót mondok: te nyíltan cselekedtél! Nem volt okod elrejtőznöd senkinek a szeme elől. Barátaid szeme láttára fogtad be ökreidet, raktad fel ekéidet és büszkén, öntudattal mondottad szomszédaidnak: szántani megyek! S ők azt mondották neked, vagy legalábbis egymás között: derék munkás ember, becsületes ember, mert „arcának verejtékével szerzi kenyerét!”

- b) Azután megpihentél a végzett munka után, és az éj sötétjében üresen hagyott szántóföld megélénkült. Más ember lépett a földre. Nem volt ekéje, nem volt ökre, nem tört hantokat, nem gyomlált, hanem sietve végiggázolt szép munkádon, a te verejtékes munkádon és néhány percnyi időben szét-szört magvakkal telítette vetéseidet... Nemcsak nem dolgozott verejtékes homlokkal, mint te, nem is mert nyíltan megjelenni földeden, hanem titkon, kerülő utakon, éjjel közelítette meg és amint jött, osonva távozott.

2. Emberlélek televényén is két munkás fáradozik.

Az egyik – a krisztusi magvető, a lélek barátja, és az „ellenséges ember”, a lélek pusztítója.

- a) A példabeszéd rövid ismertetése után megállapítható, kik a mi barátaink és kik a mi ellenségeink.

Ha ezt látjuk, akkor már a munkája elején megismerhetjük és többet tehetünk, mint az evangéliumi magvető. Mi felismerhetjük munkájáról s azután az „inimicus homo”-t kitiltjuk kertünkéből. – A jó szántóvető kettőt mutat: a munkát s a nyíltságot. Az ellenséges ember szintén kettőt: a titkos rosszakaratot és a bujálkodást. – Az első kettőről ráismerünk Krisztusra, a másik kettőről ráismerünk az ellenséges emberre.

b) Az életben is felfedezzük ezt a hasonló munkát. Otthon: a szülők dolgoznak, fáradoznak értünk; – a jó szántóvetőt látom bennük. – Az iskolában: mellém áll a derék tanító, dolgozik, fáradozik velünk, szántja a lelkünket. Nyíltan beszél: a jó magvetővel van dolgom. Az nem baj, hogy néha fáj a munka, a törés. A jónak szerzése áldozat! – Azután kimész a meleg családi körből. Kimész az iskolából. Minden nemesre hajlandó, megmunkált lelkedet kihasználhatja a hitvány, a gonosz. Konkolyt hint bele. Nem sokat dolgozik, csak néhány szót, néhány gonosz szót hint el szívedbe, azután suttyomban eloson. Nem nyíltan!... Íme, az ellenséges ember! – Üdvözljük mi szeretettel az elsőt és tartsuk magunktól távol a másodikat. Akkor okosabbak leszünk, mint a példabeszéd embere, aki kénytelen az aratáskor kettős parancsot adni (Mt 13,30).

Bef.: Mi be sem engedjük szívünkbe az ellenséges embert, de tárt kapu várja a jó Magvetőt, a mi Urunk Jézus Jézust és földi munkatársait.

4. beszéd: Az Isten búzatáblája

(Erkölcsei beszéd: A lélek külső életképe)

Bev.: Azt a kis kört, amelyben éltek, vetéshez is hasonlíthatjuk. Itt nőnek a búzakalászkhoz hasonlított emberkalászkok és értéktelen konkolyzalak is. – Talán magatok észlelitek egyik vagy másik társatokon a felületességet, a másikon a nemtörődömséget, sőt talán a komoly erkölcsi botlást is. Az bizonyos, kisebb hibákat feltétlenül észlelte magatokon és talán mások lelkének felületén is. – Mindezt azért mondom előszóként, hogy reá terelhessem figyelmeteket arra, hogy saját magatok és mások lélektábláján látható „konkolyzórás”-nak miképpen lehettek Isten gondolta kiirtói. – Lássuk csak, mi a teendő?

1. Magad légy először saját lélekvilágod gondos vizsgálója.

Figyeld meg életed lélekvetésének sarjadozását.

a) Búzat vetett az Isten. De megműveltem-e a talajt?...

b) Búzatáblát gondozott a szülő és a tanító. De hallgattam-e szavukra?...

c) Honnét a konkoly, és mit tegyek vele? Talán rossz olvasmányok? ... Bűnös alkalmak? ... Vagy rossz társak?...

2. Majd azután légy más embertestvér megfigyelője.

De milyen legyen ez a megfigyelés?

a) Mindig segíteni kész szeretetből fakadó. Ne azért láss, hogy ítéletet mondj! „Nincs tehát mentség számodra, bárki légy is, te ember, aki másokat megítélsz. Mikor ugyanis mást megítélsz, önmagadat marasztalod el, hiszen ugyanazt teszed, te ítélező” (Róm. 2,1). Az ítélet az Istené! „Ő megfizet kinek-kinek tettei szerint” (Róm. 2,6). Azért figyelj, hogy testvéri szeretettel segítségére siess! Legyen erős a hited a Saul-féle megtérésre és légy követője –túlbugzó kitépés helyett – a Mester tanításának.

b) És soha megalázni és bosszút állni készülő! Még ha **hivatalos feladat** alapján jelentened is kell a hibát, sohase legyen bosszúból vagy rosszindulatból fakadó „feljelentés”, hanem a közjó érdekében jelentkező szeretetszolgálat (iskolai példa: sohase légy alattomos spicli, hanem készségesen segítő testvér). – Mesterünk példás tanítása ebben is módszert kínál: „Ha vétkezik ellened testvéred, menj, fedd meg őt négy szemközt. Ha hallgat rád, megnyerted testvéredet. De ha nem hallgat rád, vigyél magaddal egy vagy két másikat, hogy két vagy három tanú bizonyítsa az ügyet. Ha azokra sem hallgat, mondd meg az egyházköziségnek. Ha pedig a közösségre sem hallgat, vedd úgy, mintha pogány volna vagy vámos” (Mt 18,15-17).

Bef.: A természetben több a napsugár, mint a villám. Az első fejleszt, az utóbbi lesújt. Az életben több az isteni kegyelem, mint a lesújtó ítélet. De mégis megvan mind a kettő. – A búzára, a konkolyra egyaránt süt az Isten napja. Egyiket sem veti el. De az egyik a csűrbe kerül, a másikat tüzre vetik. A végkifejlődés gondolatában ez vezessen: „Isten tiszta búzája legyen, melyet csűrbe gyűjt a mennyei Atya!”

Ötödik beszédlánc-csoport tétele:

„A magvak története”

1. beszéd: Az isteni magvak

(Dogmatikus beszéd: Isten igéi – az élet magvai)

Bev.: Az Isten televénye a lélek, és a lélek tavaszi fakadásának rügybe szökkentője az isteni ige. „És amint lehull a zápor és a hó az égből, és oda többé vissza nem tér, hanem megitatja a földet, megöntözi és megtermékenyíti, és magot ad a magvetőnek és kenyeret az evőnek: úgy lesz az én igém is, mely szájból kimegy; nem tér az vissza hozzám eredménytelenül, hanem végbeviszi mindazt, amit akarok, és végrehajtja azt, amire küldöm” (Iz. 55.10,11). – De hogyan jelenik meg az emberi életben az isteni ige?

1. Szórja a Teremtő – a lélek természetébe.

Az Úr gondolata nemcsak Benne élő, hanem kifelé való működésében a teremtményben is jelentkező élettörvény.

a) Azt mondhatnók: velünk született törvények az Isten igéi. Külső életünkben az anyagi élet törvényeiként jelentkeznek. Belső világunkban az erkölcsi vonalon szólnak.

b) Azt is mondhatnók: bennünk élnek a lélekfejlődést szorgalmazó ütemezés hangjában. Az egész természetünk zengi és harsonázza a parancsot: „Isten embere tökéletes és minden jócselekedetre kész legyen” (2Tim. 3,17).

c) Azt is mondhatnánk: embertestvérek tanító hangjában is felénk csendülnek. A jó ember Isten hangszórója. Amit lelkében Isten hangjának hall, azt mások lelkébe Isten parancsainak hirdeti.

2. Szórja az isteni Mester – evangéliumi igéjében.

Maga az Írás arra hivatkozik: „Kezdetben volt az Ige, és az Ige Istennél volt, és Isten volt az Ige” (Jn 1,1). – Az Igének pedig a földön való jelentkezése: a Messiás. Szava tehát: isteni ige.

a) Tanítja az éveken át való igehirdetéssel. Mesterünk egész élete: tett és igehirdetés. „Első könyvemben, kedves Teofil, elbeszéltem, mi mindent tett és tanított Jézus egészen mennybevétele napjáig” (Ap.Csel. 1,1).

b) Folytatja – az apostolok együttese. Mesterünk parancsát vették: „Menjetek, tegyetek tanítványommá minden népet...” (Mt 28,19). És hűségesen teljesítették. „Ha ugyanis az evangéliumot hirdetem, nincs mivel dicsekednem, hiszen ez a kötelességem. Jaj, nekem, ha nem hirdetem az evangéliumot!” (1Kor. 9,16).

c) Állandóan hirdeti az Egyház. Minden papot ezzel a paraccsal indít a szentelésével: „vedd az evangéliumos könyvet és hirdesse ajkad!” – És ez ellen a kivirágzás ellen dolgozhat még az „ellenséges ember” is? – ez az utolsó kérdés. A felelet egyszerű: a túlzóan földi, az égitől távol eső, csak a földieket kereső ember az „ellenséges ember”. Az ég ad, a föld nem fogad. Ok: mert csak őfensége az ember akar élni, és nem hódolattal szolgálni.

Bef.: Mindenki veszi és így mindenki követheti. „Szívükbe öntöm törvényeimet, és elméjükbe vessem” (Zsid. 10,16).

2. beszéd: A „gonosz” vetése

(Erkölcsei beszéd: A bűnös magvetés)

Bev.: Isten vetése az életmagvak szórása, és ennek hajtása az Isten gabonája. De a „gonosz hatalom” is körüljár köztünk. – Kérdéssé tehető: mit mutat és mit eredményez az „ellenséges ember” magszórása?

1. Konkoly a termés.

a) Búzaföldek aratásának éltető kenyérmag az eredménye. Éltetője lészen az embernek. Új búzatábla életet hordozója marad a jövő tavasznak. De mit hoz a konkoly? Kékes virágában – valami szépet Isten országából. De fekete magvával értéktelenséget az életet indító hatalomból.

b) Ha mármost ezt az emberi lélektelvény szemszögéből ítélem, akkor világosan megállapítható: értéktelen a termése, és pusztító az isteni ige vetésének fejlődésére.

2. Pusztító tűz a jutalom.

De az ilyen vetés és termés nem lehet az „Isten csűrének” élelem tartaléka.

a) Hasonlatban szólva: végső felhasználása a pusztító tűz. „Szórolapáttal kezében kitakarítja, és csűrbe gyűjti búzáját, a pelyvát pedig olthatatlan tűzben elégeti” (Lk 3,17).

b) Valóságos életben nézve, büntetése az örök tűz. Itt nem a fájó érzélgősség, hanem az isteni ítélet döntő keménysége jut szóhoz. Mesterünk ítélete így zeng: „Távozzatok tőlem átkozottak az örök tűzre, amely az ördögnek és angyalainak készült” (Mt 25,41). – Mindent kaptál, mindennel élhettél, minden segítség és gyámolítás feléd örvénylett. Isten így szeretett: „Úgy szerette Isten a világot, hogy egy szülött Fiát adta oda, hogy mindaz, aki benne hisz, el ne vesszen, hanem örökké éljen” (Jn 3,16). De ha nem akartál, akkor Isten döntő akarata kemény ítéletben nyer valósulást, végérvényt és győzelmet. Nem az Isten ítélete a kegyetlen, hanem az ember akarata szembeszállóan gonosz. De ha gyarlóságom mindennek az oka, akkor az erős és szerető Isten erősítve Magához vezet. – Itt a **rosszakarat** szembeálló hatalmának megtörését és az isteni akarat végső diadalát hirdeti az isteni kinyilatkoztatás.

Bef.: A „gonosz vetése” – nem az élet és még kevésbé az örök élet termése.

3. beszéd: A búzaszem története

(Erkölcsei beszéd: Az élet fejlődésének útja)

Bev.: Röviden így fogható egy mondatba az Evangélium: a búzaszem és a konkoly története. De átvittem kell értelmezni. Az Isten ígéje a búzaszem.

1. A búzaszem története.

Lagerfőf Z. a csirázás meséjét mondja el. Szomorkodva sír a rideg földön az elhagyott búzaszem... A többi ismert a történetből... Kihajt, és később meleget érezve csirázásnak indul... Ha mármost ezt a mesét az emberélethez fordítjuk, akkor a következőket tapasztaljuk: sok ebben a munkában az Isten ajándéka. Csak a hozzávaló munka az emberé. Fogadjuk be, gondozzuk az Isten ígését, és így termést hoz.

2. A búzaszem értékelése.

De mire való a búzaszem?

a) Ringó kalászként való szemlélésre?

b) Acélos magként raktárba rakásra?

c) Szolgálatra! Kenyérre igényesedik! Magunk eledele! Mások eledele! – Még a Szent Kenyér is búzáink égi termése.

Bef.: Így hallgassátok, így fogadjátok, így értékesítsétek! Eljuttok örök Atyátok égi magtárába!

4. beszéd: Az optimizmus pedagógusa

(Erkölcsei beszéd: A Mester a pedagógus)

Bev.: A mai Evangélium a nagy Pedagógus örök igazságainak egyikének, a **diadalmas jónak** de-rülátó meghirdetése.

1. Jó – a búzaföld, a búzaszem.

Kihajt, fejlődik, kivirágzik, termést hoz, csűrbe gyűjthető.

2. Rossz – a konkoly.

Ne úgy közeledj, hogy kitépessék, hanem hogy kiirtassék.

a) Maga a búza elnyomja. Ne tépd, mert kitéped a búzát.

b) De különösen ne **más** búzatáblájának konkolyát tépd.

Bef.: Isten ringó gabonáját gyűjtsd – az örök élet magtáraiba!

5. beszéd: A fejlődő ember életállomása

Bev.: Amikor az evangéliumi búzakaralás a példabeszéd, akkor valójában az emberélet fejlődésének kérdését akarja lelkünk elé állítani a Mester. – Jól művelt talaj és válogatva szórt evangéliumi magvak adják a fejlődés alapját, de kérdés marad mindig: milyen állomásokon talál olyan nyugalmi időt az ember, ahol „lélektelevényen” acélos búzává” kalászosodik az Úr magvetése?

1. Első állomásunk: a családi szentély.

a) Otthonnak is mondhatnám, de valóban szentélye ez az életbe lépő gyermekembernek. Itt lát napvilágot és itt nyiladoznak szemei, hogy lássa az égi Nap fényességét is. Földi életének adói a szülők. Tőlük az életük, és Isten teremtéséből a lelkük. Van-e nagyobb és szentebb életállomás tehát, mint

az otthon? Fontos, hogy sokat hozunk magunkkal (öröklés), de még fontosabb, hogy égi ajándékokkal itt köszöntünk be az életbe (isteni talentumok!)

b) De itt életderűt, napfényt és a családi nevelés alapjait kapjuk.

2. Második állomásunk az iskola.

Igaz, hogy csak hat éves kor után lépjük át a küszöböt, de évtizedeken át koptatjuk padjait.

a) Itt a tudás kapuja nyílik. Az ember teljes lelke fordul az élet rejtélyei felé. Megoldásukat sürgeti. Ezt elégíti ki az iskola tanító munkája.

b) Továbbá a fegyelmezetten nevelés szociális rendje égetődik a lelkünkbe. Minden gyermek – egyforma. Mindenki több lehet. – De mi az alap? Saját munkája. Olyan szemnyitás ez, amely az életrejtélyek megértésére segít.

3. A harmadik az Isten háza.

Itt az Úr lakik, hogy ide jöjjön Hozzá az ember. Hódoljon, hogy kegyelmi erőket vegyen.

a) Idehozzák – a keresztség szentségének vételére. Behozzák az Isten házába, hogy belépjen az Isten országába. Fényfelfogásra, égi fény felfogására lesz alkalmas a lelke.

b) De ide jön azután azért, hogy „állandóan égő mécs” legyen... Az élet kegyelmi olaját veszi! A szeretet tüzén melengeti a lelkét. A szentségek erejével bontogatja életszirmait! Ezért a szentek szentje ez a hely!

Bef.: Milyen állomások tehát ezek? Az Isten terve szerint fejlődő „evangéliumi ember” elpihenő és újból és újból felfejlődő életállomásai. Lám! Ez az: a búzatábla rengő kalásza – még a konkoly ellenére is – eleven lendülettel fejlődnek.

6. beszéd: Az embernek munkája

(Erkölcsei beszéd: A jó ember munkája)

Bev.: Mindenki dolgozik.

1. Istentől veszi a magvakat.

2. Isten segítségével veti be a lélektáblákat.

Bef.: Mindenki „vet” és „arat”.

7. beszéd: A rossz ember munkája

(Erkölcsei beszéd: A gonosz ember műve)

Bev.: A rossz ember sem tétlen.

1. Konkoly a búzája.

2. Rontás a vetés szándéka.

Bef.: De szándéka a lélek megrontása.

8. beszéd: Az örök „Földbirtokos” lelke

(Erkölcsei beszéd: Az Isten műve)

Bev.: A jó diadalát akarja.

1. Elgyengíti a gonosz erejét.

2. Termésbe fakasztja a jók erőfeszítését.

Bef.: A tiszta búzát csűrőbe rakatja.

9. beszéd: A konkoly története

(Erkölcsei beszéd: A rossz – az embertől)

Bev.: Az ember életében szomorú tapasztalat, hogy jó és rossz harcát álljuk. De az is örömhír, hogy reádöbbenünk arra, hogy a jó Isten műve, a konkoly pedig az „ellenséges ember” magvetése. – Miért jó hír ez nekünk?

1. A konkolyt – az ellenséges ember veti.

Ez az első evangéliumi megállapítás. – Miért öröm ez?

a) Azért, mert erősödik bennünk az a tudat, Isten csak jót teremtett és jót akar.

b) De felcsendíti ezt a hangot is: ember rosszat el ne kövess!

2. A konkolyt – a jó búza elnyomja.

De az Evangélium még egy vigasztaló mondatot is mond: „Előbb a konkolyt szedjétek össze és kös-sétek kévébe, hogy tűzre kerüljön, a búzát pedig gyűjtsétek csűrőmbé” (Mt 13,30). – Miért öröm ez? Mert a gonosz végérvényét megtagadja és a jó diadalát biztosítja.

3. A látszólagos diadalmat az örök tűz emészti.

Miért öröm ez? Mert az örök ítéletet és az örök kifejlődést tekintve a jóság kibontakozását ígéri.

Bef.: Nincs diadala a konkolyoknak! Nincs tehát diadala bennünk sem a rossznak! Felénk cseng Krisztus szava, és így felénk cseng a boldog diadal égi dallama. „Táruljatok fel, hatalmas kapuk, tárul-jatok fel, örök kapuk, hadd vonuljon be a dicsőség királya! Ki az a dicsőség királya? A seregek Ura, Ő a dicsőség királya” (Zsolt. 23,9-10).

10. beszéd: A bűnös hajlamok megtörése

(Pedagógiai beszéd: Hogyan menjünk szembe a gonosszal?)

Bev.: Az emberélet bűnös hajlamainak jelenléte nyilvánvaló tény. Ha az optimisztikus szemlélet is a mi elgondolásunk, mégis a magam életében is láthatom a rossznak a jelentkezését. – Kérdéssé te-szem tehát, hogyan szállhatok szembe a bűnre hajló készségeimmel?

1. A jó erősítése legyen az első mód.

Az igazi bölcs úgy foglalkozik önmagával, hogy egész lélektartalmának megismerésére indul.

a) Van igen-igen sok jó mindenkiben. Isten így teremtett.

b) Van igen sok jó énbennem is! Isten engem is így teremtett. – Mi tehát a kötelességem? Isten tervét és adományait magamban is leplezzem. Sőt, erős ütemezéssel fejlesszem. Ez már a rosszal való szembeszállás első mozzanata.

2. A rosszal való harcászallás csak a második ütem.

Itt is vizsgálattal kell kezdenem. – Mi az én rossz hajlamom?

a) Általános emberi (eredendő bűn!).

b) Részlegesen egyéni. Rossz szokások. Rossz társaságok. Most azután az ellentétes erények szor-galmazása mellett kezdem a rossz szokások megtörését.

Bef.: Győz a jó és elnyomja a rossz erejét (Pl. az ütemes munka, a sok szép kirándulás, táborozás stb.).

11. beszéd: A „rendezett élethajlamok”

(Erkölcsei beszéd: Appetitus ordinatus)

Bev.: Magunk felé fordulva kérdezhetjük lelkünköt: Isten áldotta földi követ vagy-e ember? Vagy kérdezhetjük így is: – a mai Evangéliumra gondolva – isteni magvak televénye vagy-e, Isten szántó-földje?

1. A természetes élet égi készségeit hordozom.

Miben látom?

a) A földi lények természetes erőit nézve – a legtökéletesebb vagyok. Ezek a tökéletességek rend-szeresen kipontozhatók.

b) A természetembe lehelt lélek erőivel magamnak és az egész világnak ura vagyok. De ezek az uralmat biztosító erők is rendszeresen Isten tervének és magam és mások lelkének szolgálata szerint osztályozhatók.

2. És a természetfeletti életkincsek befogadásának lehetőségét és valóságát vettem.

Itt az Isten a szeretet kiárasztó.

a) Lehelete – az Ő fia. Ez az egész lelkiélet rendezésének lehetőségét adja. Merre irányul ez? Égi-ek felé.

b) És Krisztuson át – leszek az Ő fia. Ez az összes erők megszentelését foglalja magában. Merre irányul ez? Az isteni természet birtoklására és örök érvényesítésére.

Bef.: Íme, rendezhetők az emberi életvágycsok zűrzavarai, ha egek felé fordul az onnét erőt vevő földi zarándok.

12. beszéd: A jó diadala, a gonosz veresége

(Erkölcsei beszéd: A jó és rossz végérvénye)

Bev.: Most nem általánosan, hanem magam egyéni életemben keresem a jó és rossz harcának végkifejlődését. – Hogyan megy és ment ez végbe énbennem?

1. Indult a jó magvetésével és zsendülésével.

(Homo dogmaticus – volt a befogadó gyermek) – Analógia: a jó magvetés...

2. Majd...

„Önállóság” és „egyéniség” göggyével... (Homo scepticus lett az „ifjú óriás” szellemi fölényel!?)
– Analógia: konkolyiszóras...

3. Befejeződött a helyes útra térés boldogságával.

(Homo criticus – „hazatért”!). – Mások is ilyen damaszkuszi utat jártak. Én is ezen mentem. És végül: Krisztusra találtam!

Bef.: De mit mutat ez? Bennem is győzedelmes lett a jóság! Nem igaz-e: értem is eljött a „jó Pásztor”!?!...

*

Hatodik beszédlánc-csoport tétele:

A jó értéke

Ugyancsak a példabeszéd nyomán szólni lehetne a „jó” értékéről. – Hármasság elgondolásban az egész a jó diadalának és a rossz elpusztulásának ünnepi örömét csendítheti meg.

1. beszéd: A jó eredete

(Dogmatikus beszéd: Honnan a jó?)

Bev.: Az Írás első lapok egyikén olvastatja: „És látá Isten, hogy mindaz, amit alkotott, felette jó volt” (1Móz. 1,31). – A tudományos kutatók (bölcselet) is jónak mondják a **léte**t; csak a manicheus tévelygők tanítják, hogy a világ nagy részben, alapvetésben rossz. – Az „Isten fiai” jónak látják, és ezért a jó eredetét, lendítő erejét és végső kifejlődését nyomozzuk. – Mi a jó eredete?

1. Minden az Istentől.

Hogyan jutunk erre az igazságra?

- a) Értelmi, oknyomozó szellemi utunkon.
- b) A jóság nyomait mindenben látó léleklátással.
- c) Az örök Jó felé törő olthatatlan vágyakozással.

2. Minden az Istenért.

- a) Mert a Jóság – mivel a Szeretetből fakad – kiáradó.
- b) Mert a Jóság teljességéhez tartozik a jelentkezés.
- c) Mert a Jóság Magához vonzó ereje mindent legyőző. Aki mindent ad, Ahhoz minden visszaáramlik. Tárgyi valóság az, hogy a teremtés, megváltás és megszentelés jósága törhetetlen kapoccsal fűzi magához a teremtményeket. Ez pedig annyit jelent, hogy tárgyilag minden az Isten dicsérete, és alanyilag az emberszemély az Isten adta boldogságának birtokosa is (finis primarius, et finis secundarius).

Bef.: Olyan szent forrás kirobbanás, amely erejét az örök Atyától veszi és amely végső kibontakozásában Hozzá tér vissza. Az örök Jóság jelentkezése – a véges jóságok beláthatatlan sora.

2. beszéd: A „jó” előretörő lendülete

(Dogmatikus beszéd: A jó előretörése)

Bev.: A világ, a „nagyvilág” és a „kisvilág” alapüteme a fejlődő előretörés. – Mi viszi előre? – ez a kérdések kérdése.

1. Talán a vak véletlenek sodrása?...

Ez a kérdés jórészt világnézeti probléma.

- a) Magától megy így a világ (felületes felelet!).
- b) Az anyag természete az egész (elégtelen „tudományos” felelet).
- c) Nem tudjuk... (pesszimista és elsilányuló válasz).

2. Vagy a belső erők felfejlesztést diktáló „gravitációja”?

- a) Az élettelen anyag gravitációja – letűnő.
- b) Az élő anyag „gravitációja” – felfelé törő.
- c) A szellemi „ember” gravitációja egekbe hatoló.

Bef.: Belső erő a felfejlődés. Azt is mondhatnám: a belső jónak kivirágzása és szíromba öltözködése.

3. beszéd: A „jó” örök jutalmazása

(Dogmatikus beszéd: A jó örök jutalma)

Bev.: A világ javai között szigetként emelkedik ki az ember, aki erkölcsi jóvá alakíthatja önmagát. – Az a kérdés: mi ennek az erkölcsi jónak a jegye és valóságos értéke?

1. Istenhez hasonlónak teljesül – a földön.

- a) A jóság nem szertefolyó érzélgősség („Úri divat”; Molnár Ferenc).
- b) A jóság erőfeszülés – az Istenhez hasonulás vonalán. „Így váltotta be nekünk legszebb és legnagyobb ígéreteit, hogy ezek révén az isteni természet részeseivé legyetek” (2Pét. 1,4). Jellege: szembe a rosszal és áldozatos együttdolgozás az örök Jóval. – Hol jelentkezik ez a Jó? Törvényekben. – Hol jelentkezik az együttdolgozó ember? Erényekben. És a szembeszálló? Bűnökben.

2. Istennel egyesül – az égben.

Ez a végső életrev. Ide tör minden életcsermely, minden ember.

- a) De az élettenger nem elnyelő hatalom.
- b) Hanem a személyes lét őrzésével lelki egységet teremtő kapcsolat. Hasonlatban: Atya és fiú örök szeretet kapcsolata. Értékben: dicsősége az Atyának és boldogsága a fiúnak!

Bef.: Íme: ez az igazi jóság, amely a személyes emberben talál olyan kiteljesülést, ami a földön istenivé, égben Istent bírónak teszi az embert!

*

Hetedik beszédlánc-csoport tétele:

A jó története

A „jó kérdését” lehetne **történelmileg** is megfogni.

1. beszéd: Az örök Jóság mint az Ősforrás

(Dogmatikus beszéd: Isten a jóság forrása)

Bev.: A bölcsellettudományok alapkérdése: a Lét és a lét minősége. Honnan és milyen? – Természetesen minden gondolat ezen a síkon mozog: van-e olyan ősforrás, amely személyes létével áll a fejlődő világ életindításánál, lendítésénél és célirányozásánál? Az Isten-probléma az egésznek a gyökérzete, és így a Belőle áradó világ ősjegyének megkeresése is ide örvénylik vissza. – Hogyan értelmezheti ezt a katolikus hívő lelke?

1. Minden a Végtelenre utal...

- a) Csak Mástól vagyok. Ez a végesség tudata.
- b) És a Végtelenre, mint Ősforrásra utalok.

2. A Végtelen pedig tökéletes Jóságot mutat.

- a) Belső élete – a személyes jóság és boldogság.
- b) Kifelé való jelentkezése – a jóság szórás. „És látá az Isten, hogy mindaz, amit alkotott, felette jó volt” (1Móz. 1,31).

c) Képmásában pedig saját természetét adó közlés. „Így váltotta be nekünk legszebb és legnagyobb ígéreteit, hogy ezek révén az isteni természet részeseivé legyetek” (2Pét. 1,4). És ez az örök élet reménye. Azé, amelyről így ír az apostol: „Úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta oda, hogy mindaz, aki benne hisz, el ne vesszen, hanem örökké éljen” (Jn 3,16).

Bef.: Az Evangélium azért **jó hír**, mert azt a derűt adó világszemléletet erősíti és juttatja az egyéni ember életében is diadalra, amely Istennek, a Jóságnak a terve.

2. beszéd: Az isteni jóság földi története (Erkölcsei beszéd: A jóság jelentkezése)

Bev.: A nagy világ és ember világ útját történelem és életrajz veti a nagy történő sodródás mozi-vásznára. Nem könnyű belátni ebbe a mérhetetlen szövevénybe; de azt hamarosan fel lehet fedezni, hogy előretörő áramlás jelzi az egésznek és egyeseknek útját. Ezt a tételt a történelmi materializmus tanítja (Marx, Sztalin). – De látható-e ebben a Jóság lendítő keze?

1. A történelem nagy útján.

- a) Események sorozatában.
- b) Személyes lendítések valóságában.

2. Egyes ember kicsinyes ösvényén.

- a) Az életszolgálat külső reáhatásán.
- b) A közvetlen személyes indítás tényében.

Bef.: A Jóság ereje dolgozó és döntő. „Ember küzdj és bízva bízzál!”

3. beszéd: A földi Jóság „hazatérése” (Erkölcsei beszéd: A jóság – a Jósághoz)

Bev.: Kicsoda a személyes földi jó? Világos a felelet: Az Istentől indított, képét hordozó és alakító ember. – Hová sodródik ez a vándor?

1. Sodródik – az Isten kegyelmének örvénylésében.

- a) A személyes Isten segítő keze útján.
- b) A megszentelő kegyelem természetfeletti átalakító ereje folytán. Mivé lesz? Fejlődő úton – Isten fiává. „Mindannak azonban, aki befogadta, hatalmat adott, hogy Isten fiává legyen” (Jn 1,12). Olyan isteni vándorral, aki teremtő erővel alakítja a világot és szerető lelkével szereti embertestvéreit és az égi Urat.

2. Célbafutó – az örök élet szent birtoklásában.

- a) Minden életpillanat – a végnélkülinek része.
- b) Csak a halál utáni ébredés – a valóságra döbbenés értéke.

Bef.: Így lesz a föld legnagyobb kincse az ember, az a vándor, aki Isten sodródó kegyével indítatva – hazatérve életének diadalát éli.

*

Nyolcadik beszédlánc-csoport tétele:

A rossz lényege

Boncolgatni lehetne a rossz tárgyi valóságát.

1. beszéd: Ontologicum (Dogmatikus beszéd: Lénytani valóság a rossz?)

Bev.: Tiszta búza és értéktelen konkoly az emberi élet belső értékeinek vizsgálatára indít. Van-e jó és rossz az ember életében is? De szűkítsük most a kérdést **csak** a rossz kérdésére. Van-e és mi a jelentősége a rossznak az Isten teremtette világban?

1. A rossz lényeges valóság?

- a) Nem lehet, mert – privaticum.
- b) Nem ősi, mert – nem generatum. Nem volt... Szabad határozatból származott.
- c) Most is **így** születik.

2. A rossz relatív létezés.

Még hozzánk való viszonyban is.

- a) Természetében hozzánk viszonyítva – nem különálló teremtmény, hanem lehetőség.
- b) Erkölcsben – tőlünk függően létező. Törvényt tartok, erényesen hódolok. Törvényt szegek, rosszat létesítek.
- c) Végérvényre pedig – csak a büntetés viselésében mutat összeomlást...

Bef.: Sötét, ködös emberek vigasza: nem döntő hatalom a sötétség (Hartmann, Schopenhauer, Heidegger).

2. beszéd: Morale

(Dogmatikus beszéd: A rossz lényege)

Bev.: Hát mi a lényege? A véges szellemi lényévé teremtett angyal és ember szabadságával együtt jár a bűn lehetősége. A rossznak a lehetősége.

1. Szabadsággal születik.

a) Isten parancsol.

b) Angyal – ember követheti és szembeállhat.

2. Lélek hódolattal megtöretik.

a) De a jóság életbe lépését is gátolja.

b) Az örök Igazság pedig az erkölcsi rosszását keményen sújtja. Igenis: erkölcsi léte van a rossznak. De: a diadalmas lét – a jóé, és elpusztulva bűnhődő – a rosszé.

Bef.: Gőg az anyja – alázat a halála.

3. beszéd: Definitive victrix

(Dogmatikus beszéd: A rossz „diadala”)

Bev.: Győzedelmes-e? Julián aposztata szava: győztél Galilei!

1. Átfutó diadala.

A bűnnek természete, hogy első pillanatra – diadalt mutat. – De mi ennek a jellege?

a) A látszat diadalt mutat. Történelemben. Egyének történetében. Saját történetemben.

b) Mert csak a külső diadal látszata villan elénk. Azt látjuk, de a belső vívódást nem látjuk. A lelkifurdalás gyötrelmét nem tudjuk.

2. Végső vonalon biztos a pusztulás.

A győzelem nem lehet és nem is lesz a bűné.

a) Általános vonalon áll az Írás szava: „Félni fognak az Úrtól ellenségei, mennydörögni fog felettük az egekben, mert meg fogja ítélni az Úr a föld határait, s hatalmat ad királyának s felemeli felkentjének szarvát” (1Kir. 2,10).

b) A megváltott ember vonalán. Jézus szava is így hangzik: „Jöjjetek Atyám áldottai! Vegyétek birtokba a világ kezdetétől nektek készített országot... Távozzatok tőlem átkozottak az örök tűzre, mely az ördögnek készített és az ő angyalainak” (Mt 25,34 és 41).

c) Saját vonalamon. Földi életemben is érezhettem, hogy a gonosz diadala nem volt állandó! Lepleztetik a gonosz! Örök életemben pedig még inkább állni fog ez az igazság.

Bef.: vagy pusztulás, vagy megtérés! ... Harmadik nincs!

*

Kilencedik beszélőlánc-csoport tétele:

A rossz története

1. beszéd: Az első parancs és az első bűn

(Biblikus beszéd: Isten és ember kapcsolata)

Bev.: Isten indítása a szabad ember próbája. Ez az Isten terve. Ez a hit tanítása. – Hogyan értelmezendő?

1. Ezt célozza a tiltott fa.

a) A Teremtő tervét így írja le az Írás: „Alkossunk embert a képünkre s hasonlatosságunkra, s uralkodjék a tenger halain, az ég madarain, az állatokon és az egész földön, meg minden csúszómáson, mely mozog a földön” (1Móz. 1,26).

b) De a Teremtő pozitív parancsát így jelzi az Írás: „A paradicsom minden fájáról ehető, de a jó és gonosz tudásának fájáról ne egyél, mert amely napon arról eszel, halált kell halnod” (1Móz. 2,16-17). Milyen volt a parancsot tekintve az ember?

2. Az első próbát nem állta ki az ember.

a) Áthágtá az Isten parancsát. „Látá tehát az asszony, hogy a fa evésre jó, szemre szép és tekintetre gyönyörű, és vón a gyümölcséből és evék s ada férjének s az szintén evék” (1Móz. 3,6).

b) Vette Isten büntetését. Éva büntetése így szól: „Magsokasítom gyötrelmedet s terhességed kínjait: fájdalommal szüljed a gyermeket s légy a férj hatalma alatt, az meg uralkodjék rajtad” (1Móz. 3,16). „Ádámnak pedig mondá: Mivel hallgattál feleséged szavára s ettél a fáról, amelyről megparancsoltam, hogy ne egyél, – átkozott legyen a föld munkád alatt: fáradalmak árán egyél abból élted valamennyi napja alatt. Töviset és bogáncsot hajtson az néked s a föld növényzetét egyed. Arcod verejtékével edd a kenyeredet, míg vissza nem térsz a földbe, amelyből vétettél, – mert por vagy s vissza kell térd a porba!” (1Móz. 3,17-19).

Bef.: De Isten kegyelme a Megváltó ígérese.

2. beszéd: Az én bűnöm

(Erkölcsi beszéd: Önismeretem)

Bev.: De magam kívül esem-e a személyes bűnön? Az elsőt megváltja a Mester, a másodikban részt vesz az ember. – Hogyan tisztul a lélek?

1. Vizsgálom magamat.

Az első tehát az önismeret. Mik a megállapításaim?

a) Erényeim tündöklően erőre törnek. Ezeket szeretem látni. Sőt, ha kevés van, még az is hangoskodva jelentkezik.

b) De bűneim sikongva felelősséget hirdetnek. A múlt rémei életre kelnek... Ibsen: „Rosmersholm”. Sikong az ég felé: „Moss engem tisztára vétkeimtől, tisztíts meg engem bűnömtől. Gonoszágomat elismerem, és bűnöm előttem van szüntelen” (Zsolt. 50,4-5).

2. Verem mellemet.

Valami ősi és elemi van abban, hogy mellét veri az összeomló ember.

a) „De profundis” – a dalom. „Mélységekből kiáltok hozzád, Uram! Uram, hallgasd meg szavamat! Legyen füled figyelmes hangos esedezésemre. Uram, ha a vétkeket figyelembe veszed, Uram, ki állhat meg előttem?” (Zsolt. 129,1-3).

b) „Miserere” – az énekem. „Könyörülj rajtam, Isten, nagy irgalmad szerint” (Zsolt. 50,3).

c) Krisztus Keresztfájának csordulása – a tisztulásom. „Hiszen tudjátok, hogy nem múlandó dolog, ezüst vagy arany váltott meg öröklött, értéktelen életmódotokból, hanem a hibátlan és szeplőtelen Báránynak, Krisztusnak drága vére” (1Pét. 1,18-19).

Bef.: Ady E.: „nincs másom, mint a térdem...”

3. beszéd: A történelmi ember bűne

(Erkölcsi beszéd: A bűn útja)

Bev.: „Ember tragédiája” – a féltelenség története. Ágár ivadéka és Izrael népe nem a gyönyörű élet reprezentánsa.

1. Sötét fonal a történelem útján a bűn.

a) Első ember. „Látá tehát az asszony, hogy a fa evésre jó, szemre szép és tekintetre gyönyörű, és vón a gyümölcséből és evék s ada férjének s az szintén evék” (1Móz. 3,6).

b) Első család. „Mindazonáltal Káin azt mondá Ábelnek, az öccsének: Menjünk ki – és mikor künn voltak a mezőn, Káin rátámadta öccsére, Ábelre és megöle” (1Móz. 4,8).

c) Izaiás, Jeremiás és Ezekiel könyve mindenütt szól erről. A történelem igazolja (még az istenek élete is bűnös és trágár). Mit mutat ez? Szomorú omlást és gyarló pusztulást. Gondoljál csak Madách: „Ember tragédiájára” vagy Milton: „Elveszett paradicsomára”!

2. Nagy felelősség az Isten színe előtt a bűn.

a) Ádámét bünteti.

b) Káinét bünteti.

c) Szodomáét bünteti.

d) Pogányokét bünteti. Mindez beállítható a Szentírás után: Dante „Isteni színjátékába”. Tehát: enyém sem kivétel.

Bef.: A megváltás ténye – az isteni emberi élet lehetősége.

Tizedik beszédlánc-csoport tétele:

Élet küzdelmei és kísértései

1. beszéd: A küzdelmes élet

(Erkölcsei beszéd: Az élet küzdelme)

Bev.: Darwin híres mondása – a küzdelem létéről (struggle for life). Ez adná a fejlődés alapütemét. De igaz-e ez az ember életére?

1. Küszködünk – az anyagi nehézségekkel.

Tagadhatatlan, hogy Isten tervében harcra küzdelem a világnak és önmagunk uraságának megszerzése.

a) Életfeltételeink megszerzése. Ezt a fizikai munka szolgálja. „Arcod verejtékével edd a kenyeredet, míg vissza nem térsz a földbe” (1Móz. 3,19).

b) Családi életünk asztalának terítése. Ezt az áldozatos munka eredményezi. Így lesz legelője az Úr Jézus kis bárányainak. Mit hoz ez a küzdelem? Erőt és izmosodást! A kereszt – megváltó és erősítő!

2. Küzdünk a szellemünk kiteljesülésében.

a) Miben áll ez? Harcban, amely a föld uralmát jelenti. Kultúréletre törünk. Ez a lélek tehetségének harca. Szellemi életre törünk. Ez a természetfeletti élet harca. „Határt vet az ember a sötétségnek, és felkutatja mindennek a végét, a homály köveit és a halál árnyékát is” (Jób 28,1). Istenhez hasonulásra vágyunk. Ez az Istenhez alakulás erőfeszítése. „Szomjazza lelkem az erős, élő Istent: mikor jutok oda, hogy az Isten színe előtt megjelenjem?” (Zsolt. 41,3). „Ti olyan tökéletesek legyetek tehát, mint mennyei Atyátok” (Mt 5,48). „Mindannak azonban, aki befogadta, hatalmat adott, hogy Isten fiává legyen” (Jn 1,12).

b) Mit hoz számunkra mindez? Isteni embert, akit Isten kegyelme kiemel a földi lét sorából és fiává nemesíti.

Bef.: Ez küzdelem – Isten áldásával! – Az élet kiteljesülésének eszköze!

2. beszéd: A szenvedéssel terhelt élet

(Erkölcsei beszéd: A szenvedés teleológiája)

Bev.: Szt. Erzsébet életének arra a szakaszára gondolj, mikor kiűzték Wartburg várából. Azután a magunk szenvedéseire, hosszas betegségeire gondolj! – Mit hoz ez nekünk?

1. Az élet összeroppanásával fenyeget...

Az élet állandó előretörést igényel. De a szenvedések mit hoznak?

a) Sikertelenségeken kezdődik. Az igaz, hogy igen gyakran áll a sikertelenül kezdőkre ez az igazság: „A dacos szívnek sok a szenvedése” (Sir. 3,29). Sőt ez a sötét gondolat is kísért: „Mi haszna van az embernek a fáradságából?” (Préd. 3,9).

b) Testi-lelki bajok viselésével folytatódik. Szomorú képen vonul az ember lelke elé a következő kép: „Másfelől pedig láttam a nap alatt, hogy nem a fürgéké a futás, és nem a vitézeké a had, és nem a bölcséké a kenyér, és nem az okosoké a gazdagság, és nem a hozzáértőké a kegy, hanem az idő és a véletlen éri mindnyájukat” (Préd. 9,11).

c) Testi és lelki összeomlás rémével fenyegetődzik. És még sötétebb képen jelenik meg az egész élet: „Az ember nem tudja végét, hanem mint a halak, melyeket megfog a horog és mint a madarak, melyeket megejt a tör, úgy kerülnek kelepcébe az emberek a baj idején, mikor az hirtelen reájuk jő” (Préd. 9,12).

2. De az élet átnemesítésével is biztat.

De lehet-e Isten „küzdő ember terve” – a pusztulásra ítélt teremtmény élete? Ne felejtsd: csak akkor érted helyesen a kérdést, ha vallod: „Szeretlek, Uram, én erőm!” (Zsolt. 17,2). Ha Isten kegyelme mellettünk, akkor reánk is áll az Írás szava: „Ha Isten velünk, ki ellenünk?” (Róm. 8,31).

a) Az anyagiak vesztesége – lelkiek éhségét hozza. Finom áttételben ide is magyarázható az apostol szava: „Érzéki testet vetnek el – szellemi test támad föl. Ha van érzéki test, van szellemi is” (1Kor. 15,44-45). Így teljesedésbe megy az apostol szava: „Törekedjétek a szeretetre! Keressétek buzgón a

lelki adományokat” (1Kor. 13,13 és 14,1).

b) A lemondás és küzdés – az Isten kegyelmét csordítja. Krisztusról így beszél az Írás: „Méltó a Bárány, akit megölték, hogy övé legyen a hatalom, a gazdagság, a bölcsesség, az erő, a tisztelet, a dicsőség és az áldás” (Jel. 5,12). Így bizonyára számunkra is erőt adó az ég Ura és a mi Atyánk.

Bef.: A baj – a jó, és a fokozódó jó – a világ nagy segítője.

3. beszéd: A lelki küzdelmek nagy viharában

(Erkölcsei beszéd: Lelkiismeretünk – Isten szava)

Bev.: Ami körülöttünk van és lejátszódik, az mégiscsak perem és körzet. Onnét ugyan befelé törnek a bajok; de ezeknél nagyobb, ha a belső lélekszentély világában dúlnak a viharok. – Mik ezek?

1. Az értelem zavarai – a tiszta látás területén.

Mi a mi életünk útja?

a) Élet célja?... Az apostol mondja: „Most azonban fölszabadultatok a bűn alól és Istennek szolgáló lettetek. Gyümölcsötök a megszentelődés, célotok az örök élet” (Róm. 6,22-23). – De az ember büszke értelme nem akarja hallani...

b) Az én céloom?... Pedig tudni kellene, hogy merre menjek, mert int a Bölcs: „Siettesd az időt és emlékezzél meg a végről, hogy megemlegessék csodás tetteidet!” (Sir. 36,10).

c) Az én erőm határai?... De ne felejtsd: „Viseld gondjodat, azután leülhetsz; ha elláttad mind kötelességedet, dőlj le te is” (Sir. 32,2). – De mindez szélesíthető arra is, hogy a gondjaimra bízott család életét hogyan irányítom. Nem vagyok-e felelős értük is?

2. Az akarat gyengülései – a tevékenység területén.

Miről szól a lelkiismeretem?

a) Gyenge vagyok – a rossz ellen. Ez végül is ítélet. – Isten áldása ez volna: „Szolgáljátok tehát az Urat, a ti Isteneteket s akkor megáldom kenyeredet s vizedet s távol tartom tőled a betegséget” (2Móz. 23,25). – És eredménye kérésemnek: „Gyöngeségünkben segítségünkre van a Lélek is, mert nem tudjuk, hogy imádkozzunk helyesen. A Lélek azonban maga könyörög helyettünk szavakba nem foglalható sóhajtásokkal” (Róm. 8,26).

b) Kihalt a vágy a jó felé. Ez végül is – szomorú önismeret. Ettől való távolesést kéri az ember. „Ám feddjen meg irgalomból az igaz és korholjon meg engem, de a bűnösnek olaja ne kenje meg fejem; még imádságom is az ellen szól, amiben ők kedvüket lelik” (Zsolt. 140,5).

c) Erkölcsi halott – az élet területén (moral insanity). Ez pedig a lélektragédia gyászos képe. „Saját fejére hullott vissza bűne, és gonoszsága visszazállt önnön feje tetejére” (Zsolt. 7,17). – Ugyanez szélesíthető a gyermekeinek életében látható erkölcsi elesettségek felelősségének területére is. Itt is az lesz a felelet: Isten segít, ha te és Ő dolgozni kezd.

Bef.: Ha a lélek beteg, akkor élem a viharok viharát! Ki itt a segítő? – „Mit féltetek, ti kicsinyhitűek!” (Mt 8,26) – szól Jézus.

4. beszéd: Az erkölcsi kísértések fergetegében

(Erkölcsei beszéd: A küzdő ember)

Bev.: Az Írás szövege így szól: „Óvatosak és éberek legyetek. Ellenségetek, az ördög, mint ordító oroszlán jár körül, keresve, kit nyeljen el” (1Pét. 5,8). De másutt azt is mondja: „És mivel kedvére volt az Istennek, megpróbáltatásnak kellett érnie téged” (Tób. 12,13). Hogy kell tehát értelmeznünk, és megküzdenuünk a kísértések támadásával?

1. Állni a próbát.

Ez emberi vállalás, akarás és küzdés.

a) Vállalom, mint Jób. „Katonasor az ember élete a földön és napjai olyanok, mint a napszámosé” (Jób 7,1).

b) Akarom, mint a Mester. „Atyám, ha lehetséges, kerüljön el ez a kehely, de ne úgy legyen, amint én akarom, hanem amint te” (Mt 26,39).

c) Megküzdöm, mint minden katonája az Úrnak. „Nem tudjátok, mit kértek. Készek vagytok arra, hogy igyatok abból a kehelyből, melyből én iszom? Vagy arra, hogy megkeresztelkedjétek azzal a keresztséggel, mellyel én megkeresztelkedtem?” „Készen vagyunk”, felelték. Jézus erre így szólt hozzájuk: „Abból a kehelyből ugyan, amelyből én iszom, ti is fogtok inni, és azzal a keresztséggel, amellyel

én megkeresztelkedem, ti is meg fogtok keresztelkedni, de hogy jobбомra vagy balomra üljetek, azt nem én döntöm el, mert ez azoknak jár, akiknek készült” (Mk 10,38-40). Mert hiszen: „mivel kedvére voltál az Istennek, megpróbáltatásnak kellett érnie téged” (Tób. 12,13).

2. És bizakodva venni az isteni áldást.

Az én erőm az Isten. „Az Úr az én erőm és dicsérem éneke, mert Ő lett az én menekvésem” (2Móz. 15,2).

a) Itt erő az isteni áldás. Mégpedig a tiszta látás ereje. „Bizony ki tudja ragadni az Úr az istenfélőket a kísértésből” (2Pét. 2,9). Majd az erős akarás a célzata. „Fiam, ha Istennek szolgálni kívánsz, légy állhatatos a jámborságban és az istenfélelemben, és készülj el a megpróbáltatásra!” (Sir. 2,1).

b) Majd átnemesítő átértékelés az égi kegyelem. A földieket – égi kincsekké alakítom (alkímia!). „Boldog az az ember, aki állja a megpróbáltatást, mert ha hűnek bizonyul, elnyeri az élet koronáját” (Jak. 1,12). A szenvedéseket a Megváltó elégtételnek kínálta. Mesterem megváltó műve: a szenvedés. – Végül is az Isten: „megkönyörül rajtad!” (5Móz. 8,16).

Bef.: Jó a kísértés, mert diadalra vezet a legyőzés!

*

Tizenegyedik beszédlánc-csoport tétele:

Az Isten szántóföldje

Ez közvetlenül az evangéliumi szövegből veszi tárgyát.

1. beszéd: Bizonytalankodók örök vigasza

(Erkölcsi beszéd: Élet vigasz)

Bev.: Emberi természetünknek klasszikus példája Marius, aki Karthágó romjain sírva zokogott, mert temetve látta a világváros dicsőségét. – Sokkal magasabb gondolkodása volt IV. Béla királyunknak, amivel a tatárdúlás után a fűzfői kápolnában „újjaépítés céljából” összehívta a megmaradt rendeket. – Tragédiák szülhetnek összeroppantást, de kiválthatnak lelki nekilendülést. Ennek az igazságnak diadalmas meghirdetése a mai Evangélium példabeszéde. – Figyeljük csak meg életünket és reá fogunk jönni, hogy a hármass területen övezhetnek tragédiák, és minden vonalon győznünk lehet a Krisztus hirdette tanítások alapján.

1. Tragikusan omladozik sokszor – egyéni életünk.

Ennek azután több vonala van.

a) Anyagiakban. Pusztul a kincs, a gazdasági jólét. Hát mindenünk ez? „Mit ér az embernek, ha az egész világot megnyeri is, de lelke kárt szenved?” (Mt 16,26).

b) Lelkiekben. Itt már több a veszteség. Különösen ha ösztöneid érdekében vesztegeted kincseidet. – Papini szerint a „Kész ember” lelkét... (pusztulásra ítélt roncs!). – Itt méltó a mellverő sírás. De elég-e ez? Kérdés: van-e feltámadás? A mai Evangélium vigaszt hirdet. „Hagyjátok, hadd nőjön föl mindkettő az aratásig. Aratáskor majd megmondom az aratóknak: Előbb a konkolyt szedjétek össze és kössétek kévébe, hogy tűzre kerüljön, a búzát pedig gyűjtsétek csűrömbe” (Mt 13,10). – „Si potuerunt hi et hae...” – Szt. Ágoston szava ez. De a lator példája is biztató. – Az elveszett bárány hasonlata vigaszt adó. A nemes búza felsarjadozása – a konkoly ellenére – reményt nyújtó. – Ez az önnevelők diadalmas hite!

2. Tragikusan omladozik – családi szentélyünk.

Az élet legszentebb életfészke – a család. Ez az a szentély, amelyben az élet sarjad és a lélek boldogsága tanyázik. – De így van-e ez? Ellenséges ember megvetése zavar. Ki ez? Sokszor önmagunk feyelmezetlensége.

a) Saját elernyedésünk tehát az alapvető ellenség.

b) A gyermek lelkének meg a lazulása. – Ne félj! Szt. Mónika legyen a példád! Gyakorlatban taníts: imával kísérd! Szentségekkel segítsd! (Holland minta!). Biztosan hazatér. Nincs nagyobb erő a földön, mint az anyai szív. Ez a családi szentély papjainak és papnőinek diadalmas reménye!

3. Tragikusan ingadozik – népek egyetemének lelkisége.

a) A Jeremiások ezt látják.

b) De az Úr profétája, Jeremiás őrzi a szent tüzet. Ne féljete! Isten tervei szerint a fehér kenyér

anyja, a búzatábla, diadalt arat a konkoly felett. Miért nem hisztek annak az Úrnak, aki azt hirdeti: „...én legyőztem a világot” (Jn 16,33). Ez az egész emberiséget Isten szemével látó emberek diadalmas szeretete.

Bef.: Az élet fergetegében kavargó a tiszta búza élete. – Hinni az igazság diadalában! XIII. Leó szavait ne felejtsetek: „Veritas liberabit nos!” Ezt íratta a titkos levéltár kapui fölé, amikor megnyitotta a tudósok előtt.

2. beszéd: Az életszántó gondozása (Homiliaszerű beszéd: A lélek gondozása)

Bev.: Isten veteményes kertje a lelkünk. – Isten terve szerint gondozandó az életünk. Az Úr teremtménye az emberi lélek, az Úr adományai az isteni magvak, amelyek elvettettek lelkünk televényébe. Teremtő, Megváltó és Szentlélek adománya minden. – Kérdés marad: magától vagy gondozással fejlődik a lélek égi vetése?

1. Talán a gaz gyomlálása feladatával?

A léleknevelésnek ez a része – negatív munka volna.

a) Kell ez is, mert van bennünk sok rossz hajlam, sőt bűn is. Kell ez is, mert a rossz és ellenséges ember magvetése észlelhető. De ne felejtjük: krumplít és kukoricát kapáljuk; de a fehér kenyér édesanyját, a búzatáblát Isten napsugara és az ég harmatjának, esőjének csordulása biztosítja. Hiszünk abban, hogy az ég kenyeret ad nekünk.

b) Belső szembehelyezkedéssel irtsuk is az ellenséges ember magvetését. De ez ne tépés, hanem komoly munka legyen! Mégpedig: tanulás. Egybevető hasonlítás. Értékelés. Majd fokozódjék olyan tevékenységgé, amely egész életvonalunkat erre az alapra helyezi. Ez valóságos szembehelyezkedés! Ez nem tépés, szidalmazás, hanem áldozatos munkába állás!

2. Vagy az igazi értékek gondozásával.

Ez a nagyobb és lényegesebb. Miben áll ez?

a) Nagy hitben – az Istent tekintve. Tőle várunk, Tőle veszünk! Így nincs okunk félni. „Ha Isten velünk, ki ellenünk?”

b) Nagy Feléje tárulásban. Egész életünk az Övé. Tehát lélekamforánk egek felé tárja száját és egekből nyeri éltető tartalmát.

c) Abból él, amit az ég kínál. Az ég adta a jó készségeinket. „Egyiknek öt talentumot adott, a másoknak kettőt, a harmadiknak csak egyet, kinek-kinek rátermettsége szerint” (Mt 25,15). Kegyelmi erőinket: „Mindegyikünk annyi kegyelmet kapott ajándékba, amennyit Krisztus adott” (Ef. 4,7). Megszentelődésünket. „Így váltotta be nekünk legszebb és legnagyobb ígéreteit, hogy ezek révén az isteni természet részeseivé legyetek” (2Pét. 1,4). – Így tehát ezeket vesszük gondozásba és így biztosítjuk lelkünk vetésének kalászba szökkenését és érett gabonánkat az Úr csűrbe juttatásra.

Bef.: Veteményes kertünk Urunk aratását várja. „Választottak gabonája” – az Úr „magtárának” szent tartozéka.

3. beszéd: Hát akkor nincs itt „életkonkoly”? (Erkölcsei beszéd: A rossz értelmezése)

Bev.: Túlzott optimizmus volna ezt elkendőznünk! Pedig van! Az életet fénybe vonni kötelességünk, de mindent csak ékesnek nézni túlzott érzelgősség. Az igazság ez: alapvetésben minden jó, – de vonatkoztatásban igen sok benne a rossz.

1. Mindnyájunkban fejét üti az ellenséges ember vetése.

Az élet ugarának megdolgozója és igazi magvetője – az Isten.

a) Az emberi teremtés tervében benne pihennek azok az égiek által adott készségek, amelyek a jó szolgálatára sarkallnak. „És megáldá őket az Isten, és mondá: Szaporodjatok, sokasodjatok, s töltsétek be a földet s hajtásatok uralmatok alá és uralkodjatok a tenger halain, az ég madarain s minden állaton, mely mozog a földön” (1Móz. 1,28).

b) De az ember teremtése tervében benne rejtőzik – az ember szabadságának a ténye. Ez pedig a rossz lehetősége.

c) Az emberiség élete – paradicsomi próba – az elesettséget és elvetettséget mutatja. „Arcod verejtékével edd a kenyeredet, míg vissza nem térsz a földbe, amelyből vétettél, – mert por vagy s vissza

kell térded a porba!” (1Móz. 3,19).

d) Az ember élete, egyéni élete is a túlzó vágyak nyomán a konkoly termését mutatja.

2. És hallgatóan felfogható a vetés Gazdájának aratási ítélete.

Az Úr pedig ítélte és ítél.

a) A paradicsomi ítélet kemény – az elvetésben. Vigasztaló a megszentelés ígéréteiben. Ezekről így olvashatunk: „Magsokasítom gyötrelmedet s terhességed kínjait: fájdalommal szülsz a gyermeket s légy a férj hatalma alatt... Ellenségeskedést vetek közéd és az asszony közé, ivadékod és ivadéka közé: Az széttiporja fejedet, te pedig sarka után leszelkedel” (1Móz. 3,16 és 15).

b) Emberiség életében is (Madách: „Ember tragédiája”).

c) Az emberiség egyéni életében. Vizsgáljam csak magamat, mit látok? Sok a bűnöm. Nagy a büntetésem (földön). Rettenetes a felelősségem az örök élet kapujánál. És ezeket az ítéleteket hallom már a földi életben is? Igen! – A kinyilatkoztatás szava, a történelem beszéde és a lelkiismeretem szava hangoskodva szól: ember, felelsz a tetteidért!

Bef.: Van konkoly vetés, van konkoly növekedés, de döntően igaz az Úr tűzre-vetési ítélete is.

*

Tizenkettedik beszédlánc-csoport tétele:

„Tüzek az ember életében”

A lényegét az Evangélium végén említett tűzből kellene meríteni és így fejtegetni a tűz jelentőségét, értelmét.

1. beszéd: A lélek fenyegető tüze

(Erkölcsei beszéd: A lélek fénye)

Bev.: A teremtés története sötétségről, majd fényről beszél. A nap, a hold, a csillagok a fényvetők. De valóban ezek adják-e a világ fényességét? Figyeld csak: ezek hiába sülnek szikláknak, tengernek... Csak állatok látnak. És csak az emberek olyan fényhordozók, akik értelemmel látják a világot, önmagukat és az Urat. – Lássuk egyenként.

1. Látjuk a világot!

A látás annyi, mint felfogás, szellemi birtokbavétel.

a) De van felület látás is. Ez a kontúrokra, színekre, bizonyos ösztönszerű felhasználási érték megismeréséhez vezet. Ez az állatvilágban is megvan. Ennek eszköze a fizikai fény és a szem.

b) De van olyan birtokba vétel is, amely a lényeges jegyek, az eredet, az okok, a törvények sorozatát ismeri. Ez már szellemi erőfeszítés. Ez: a lényeg látása. Ez a látás: a lélek kiválósága. Eszköze: az Isten képe, a lélek.

2. Látjuk önmagunkat.

A szellemi látás azután befelé törő.

a) Önmagunk létére értelemmel reflektáló és önmagunk értékét felbecsülő. Lénytanilag: Isten fia.

b) Majd **belső** egyéni értékünkre kiterjedő. Mit érünk **munkánk** nyomán? (erkölcsi lemérés).

c) Idetartozik az is, hogy mik a kötelességeink más emberrel szemben. Befelé ható ismeret ez, amely végül is arra is kitágul: milyenek a kifelé való kötelességeink (munka, támogatás, szeretet)?

3. Látjuk az „Istent”.

Ez a léleklátás az igazi fényvetés legnagyobb érke.

a) Itt – tükörképben. A tükör – a nagy világ. Jósága, szépsége, igaz volta az őseredeztetőre, a Teremtőre utal. Vagyis: az emberi lélek, ez a szent tűz ismeri meg a világon át az Istent. Ő az örök Való, de csak az ember hozza a földiek tudatára.

b) Ott – valóságban. Itt csak tükörképe a létének és kiválósága jegyeinek a megismerése. „Ma még csak tükörben, homályosan látunk” (1Kor. 13,12). De ott valóságos, színről színre látás – a birtoklás. A lélek kegyelmi olajjal telített mécsese másképpen lát. Oka: a természetfeletti, megszentelő kegyelem, az isteni természetben való részesedés. „Így váltotta be nekünk legszebb és legnagyobb ígéréteit, hogy ezek révén az isteni természet részeséivé legyetek” (2Pét. 1,4). Ez a lélek ismerheti és láthatja az Istent.

Bef.: Méltán kérdezhetjük ismét, kik az élet fényvetői? Az emberek, a lélek tüzeit hordozó isteni

lények.

2. beszéd: Az életet izzító tűz

(Erkölcsi beszéd: Az isteni kegyelem hatása)

Bev.: Kegyelemről és a belőle ömlő szeretet erényéről úgy beszél az Egyház, hogy ezeknek lendítő ereje alakítja át az embert. Valóban nemesítő tűz ez, amely éget mindent, ami hulladék és átalakít azzá, ami isteni. – Hogyan értelmezhető ez a gondolat?

1. Égetve – átnemesít.

Az Isten adta tüzek jellege a lobbanó láng, a tűző hő és égető hatalom. Lélektüzekben hogyan értelmezendő mindez?

a) Kiegyeti a múlt bűnös hordalékát. Eltűnnek a múlt terhei. „Ha bűneitek olyanok is, mint a skarlát, fehérek lesznek, mint a hó; és ha olyan vörösek is, mint a bíbor, fehérek lesznek, mint a gyapjú” (Iz. 1,18).

b) Kiegyeti a túlzóan lobbanni akaró szenvedélyek olajtartályát. Kevesebb lesz a szenvedély izzó ereje. Ezért imádkozik a Zsoltáros: „Tégy próbára, Uram, és vizsgáld meg engem, próbáld meg tűzzel vésemet és szívemet” (Zsolt. 25,2).

2. Égetve szeretetre indít.

De a tűz nem lehet csak pusztító erő. Prométheusz értéknek lopta az égből. – Ez csak kép, de mi a valóság?

a) Az égi kegyelmi tűz lobbanó erő is! Az emberi lelket is tűzre, hevülésre lobbantja. „...Krisztus szeretete sürget minket, abban a meggyőződésben, hogy ha egy meghalt mindenkiért, akkor valamenynyien meghaltak (2Kor. 5,14).

b) De ez a lobbanás – égi eredetének megfelelően – a szeretet hevületét adja. Mégpedig önmagunk felé, embertestvéreink felé és Isten felé. Lényeg: a személy a személyhez a szeretet útján közeledik. „Az Úr vezérelje szíveteket Isten szeretetére és Krisztus türelmére” (2Tessz. 3,5). Ennek természetfeletti vonalon való érvényesítése – a lélektűz hevülésének ereje.

3. Egekbe – örök vágyakra gyullasztja.

De véghez jut-e a fejlődés útján az ember? Földi kerete szűk határt szab, de lélekszárnya egeket igényel.

a) Ez a hevület is tűz. Földi életben egekbe-törést követel.

b) Ez a hevület azután az egekben nyer teljes kiteljesülést. Ott, ahol Maga az Isten a tűz ősi Kohója; az ember lélektelítése. Ott, ahol a szeretet tüze egyesül a személyes lét fennmaradásával.

Bef.: Végül is ez az igazság: a szeretet tüze a lélek hevítő ereje földön és az örök életben.

3. beszéd: Az „örök tűz”

(Erkölcsi beszéd: Isten tűzvillanása)

Bev.: De a szeretet tüze mellett olyan „örök tűzről” is szól az Írás, amely az ellenséges ember szórtá konkolyának pusztulása, illetve az örök boldogság szent melege és fénye. – Még a büntető tűz is fény! Ne hidd ember, hogy ez nem fény! Megvilágító tűz; itt a földön arra vet fényt, hogy lásd az esetleg elhalványuló életednek végcélját, esetleg a félelem ereje kényszerítsen Isten útjának a követésére. – A boldogító tűz pedig olyan fény, amely világosságot vet a földön jövő élettartalmunkra és a szeretet erejével indít Isten parancsainak betartására. –Hogyan tűnik elénk az örök tűz képe a kinyilatkoztatás alapján?

1. Égetve – büntető.

Az Isten szeretete végtelen, de az Isten igazsága és parancsainak végérvénye is tökéletes. Ember szembeszállhat, de Isten végsően győzedelmes. Mégpedig végnélkülien. Mít szól erről a kinyilatkoztatás?

a) Az Isten parancsol. „És parancsola néki, mondván: A paradicsom minden fájáról ehétel, de a jó és a gonosz tudásának fájáról ne egyél, mert amely napon arról eszel, halált kell halnod” (1Móz. 2,16-17). Isten a többi parancsát is megadja (Lásd: 2 Mózes.20,1 stb.). – A Mester is parancsokat ad: „Hallotátok a régieknek szóló parancsot: Ne ölj! Aki öl, állítsátok a törvényszék elé. Én pedig azt mondom nektek: Már azt is állítsátok törvényszék elé, aki haragot tart. Aki pedig istentelennek mondja felebarátját, jusson a Gehenna tüzére” (Mt 5,21-22 és 23).

b) Az ember szabadon cselekszik. Ez az ősbűn lényege. „Az ember gőgiének kezdete elpártolás Istentől” (Sir. 10,14). Ez a tízparancsolat megszegésének lehetősége. Ez a Mester parancsainak figyelmen kívül hagyása.

c) Az Isten ítéletet mond. Ez az ítélet – itt büntető. Ezért égető, mert felelősségre vonó. Krisztus mondja: „Távozzatok tőlem átkozottak az örök tűzre, amely az ördögnek és angyalainak készült” (Mt 25,41). Magam akartam életem ilyen útját. – Hátha felelősségem kevesebb? Akkor ítéletem égető tüze sem az örök tűz. Ez a tűz az igazságot mutató tűzvilágítás.

2. De van-e más tűz is, amely Istentől jó?

Égetve – Istenhez hazasegítő. De az Isten adta tűz diadalmas és boldogító lángjai is lobognak. Jézus Szent Szíve lángoló Szív. – És az ember szíve?

a) A földi életben a szeretet lángjaiban lobban. Mit jelent? Mindenben Isten adományát és képét sejtem. Így a szeretetem mindenkiben Isten fiát látja.

b) Az örök életben a Szeretet örömeiben izzik. Mit jelent ez? Isten jelenlétében és fényében tökéletes a látás. Isten bírásában mindent bír a győzedelmes lélek. Isten személyes szeretetében minden örömet élvez a diadalmas ember. Ez a tűz – az istenivé nemesített szeretet tüze.

Bef.: Végső értelemben mit jelent az örök tűz? Büntető lélekáhitozást, amely nem nyer kielégülést. Jutalmazó szeretet örömet, amely Isten jelenlétében teljes és kimeríthetetlen. Ez az utóbbi: Lux vitae!

4. beszéd: „Ignem veni mittere in terram”

(Dogmatikus beszéd: Isten adományai)

Bev.: (Ez a beszéd egészen különállóan egybefoglalja a „tűz”-ről mondott előző három beszéd anyagát): Mik az Isten adományai? Minden teremtmény. De mi az emberi lélek külön adománya a világot, az embert, az Istent látás szemszögéből? A felelet: a lélek tüze, amely az égből szállott alá. Mi ez valóban?

1. A lélek tüze.

Az a csodálatos megvilágító fényforrás, amely úgy veti sugárkévését a mindenségre, hogy az ember ennek fényénél megismeri az egészet.

a) Először belső értékében. „Aknákat vág a sziklában, és a szeme mindenféle drágaságra mered; megvizsgálja a folyók fenekét és rejtett dolgokat hoz napvilágra” (Jób 28,10-11).

b) Másodsorban reá való vonatkozásban. „És megáldá őket az Isten, és mondá: Szaporodjatok, sokasodjatok, s töltsétek be a földet s hajtsátok uralmatok alá és uralkodjatok a tenger halain, az ég madarain s minden állaton, mely mozog a földön” (1Móz. 1,28).

c) Harmadsorban az élet emelésének érdekében. „Ne gyűjtsetek kincset a földön, ahol moly és rozsdá emészt, ahol tolvajok betörnek és lopnak. Gyűjtsetek kincset a mennyben, ahol se moly, se rozsdá nem emészt, tolvajok nem törnek be és nem lopnak” (Mt 6,19-20).

2. A szellem tüze.

Ez még magasabb rendű. Ez már arra vonatkozik, hogy megszerzi az Isten kegyeinek adományait.

a) Világot. „És bölcsességeddel alkottad az embert, hogy uralkodjék a teremtményeken, melyeket alkotott bölcsességed” (Bölcs. 9,2).

b) Önmagunkat.

c) Embertestvéreinket. – De nemcsak érzésben, hanem a szóró szeretet kiadásával. „Adjatok és adnak majd nektek is: jó, tömött, megrázott és túlcsoportuló mértékkel mérnek öletekbe. Amilyen mértékkel mértek, olyannal fognak visszamérni nektek is” /Lk 6,38/. – Ennek azután nevelő jellege van, hogy mint a napnak a melege a rétet növeli, úgy az adakozó szeretet a viszont-szeretetet tüzesíti.

3. Az örök Szeretet tüze.

Ez még magasabb rendű.

a) Nemcsak megvilágító, nemcsak szeretetre hangoló, hanem véglegesen egyesítő. „Megismertük a szeretetet, amellyel Isten szeret bennünket, és hittünk benne. Szeretet az Isten: aki szeretetben él, Istenben él, és Isten őbenne” (1Jn. 4,16). Ember és Isten egyesül. Útja: az örök Szeretet (Isten), Magához kapcsolja a véges szeretetet (ember). Ez a szeretet diadala. „Most megmarad a hit, a remény, a szeretet, ez a három, de közöttük a legnagyobb a szeretet” (1Kor 13,13).

b) És ha büntető ítéletben jelenik meg az Isten ereje? Akkor se felejtsd: az Isten szerető hívása csengett teremtedben, megváltásodban, kegyelmi indításodban, megszentelődésedben, és csak a te szembeszállásod emelt gátat ennek a Szeretetnek. Legyen lelked tartalma: „Úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta oda, hogy mindaz, aki benne hisz, el ne vesszen, hanem örökké éljen”

(Jn 3,16). – Most a te diadalod az elszakadás; az Úr diadala pedig az igazság végső érvénye. – Ez az örök Szeretet diadala. A Szeretet tüze, amely boldogító volna, most égő, nagy tűzzé lépzen, amely boldogtalanná alakít.

Bef.: A tűz „isteni kincs”! Felgyújtja, boldogítja, vagy szenvedő vággyal égeti az ember lelkét!

*

Tizenharmadik beszédcsoportban

különálló beszédek, illetve diákbeszédek

zárnák be az Evangélium szövegéhez adott gondolatokat, tételeket.

1. beszéd: A gondos kezek

(Homiletikus beszéd: A lelkipásztor hivatása)

Bev.: A mezőgazdák szeme gondosan suhan végig a növekedést mutató májusi gabonatóblákon, hogy figyeljék – reménykedő lélekkel – a jövő termést. Búza és konkoly együtt nő a táblán, de mindenki tudja, hogy csak betakarításig tartozik össze a kettő. – Az acélos búzaszem színe sárga, a konkoly durva és fekete. Az egyik a jövőendő élet hordozója, a másik az életerők elrablója. De ez az elkülönülés csak akkor tűnik elő, midőn a szita kettéválasztotta a búzaszemet a konkolytól. A fejlődés idején sokkal szorosabb a kettő között a kapocs. De ott sem a felszínen. Egészen más az egyik, mint a másik. A föld alatt a gyökérszövet összefonódik, ott ahonnan a – táplálékot merítik. Ott, az anyaföld méhéből látványosan azonos erőkből fakadnak, fejlődnek – a jó mag és a konkoly. – A mai Evangélium szerint a lélek erényeire és a bűnre vonatkoztatva milyen a feladata és kötelessége a gabonatóbla gazdájának a fejlődésnek induló búzatóblán?

1. Ne várjon tiszta búzát termő élettáblát.

Az eredendő bűn öröksége gyengévé tette a lelket, mert amint az Egyház tanítja: az ember értelme elhomályosult és akarata rosszra hajló lett. A jól látó és igaz ítélettel ítélő nem hivalkodik túlzott göggel életének feddhetetlenségével és bizony-bizony megállapítja, hogy kisebb-nagyobb konkolyok is felütik fejüket... De amit maga is észrevesz a tábla gazdája, azt még inkább megfigyelheti a gabonaföld gondos kezű gondozója. – Itt a lelkipásztorra, a nevelőre, sőt elsősorban a szülőkre gondolok, akiknek feladata közé tartozik, hogy a lélektáblát, Istenatyánk aratást váró tábláját gondozzák.

a) Az első lépésnek kínálkozik – az erőteljes gyomlálás. De a mai evangéliumi szöveg óva int ettől. A példabeszéd szántóvetője is azonnal kérdezi: vajon kitépjük-e a konkolyt? – és a Mester felelete így hangzik: „Nem, hogy a konkolyt gyomlálva ki ne tépjétek vele együtt a búzát is. Hagyjátok, hadd nőjön föl mindkettő az aratásig. Aratáskor majd megmondom az aratóknak: Előbb a konkolyt szedjétek össze és kössétek kévébe, hogy tűzre kerüljön, a búzát pedig gyűjtsétek csűrőmbé” (Mt 13,29-30). Miért teszi ezt a gondos kezű Mester? Egyszerűen azért, mert jól tudja, hogy azonos talajba kapaszkodik a búza és a konkoly. Ha zsenge korában tépni kezded, kitéped a búzát is. – Ha mármost lelki vonalra tesszük át a képet, akkor reájövünk arra, hogy a lélek erényei és bűnös vágyai legtöbbször azonos alytalajból fakadnak, és túlzás, vagy hiányosság termeli ki a bűnt az ember lelkéből. – Gondolj csak az önszeretet erényére. Egyenesen parancsa az Istennek. Ott hangzik az isteni parancs, ahol a felebaráti szeretet mércéjét adja az Isten: „Szeresd felebarátodat, mint önmagadat” (Mk 12,31). Ha azonban az önszeretet mások kárán keresi érvényét, akkor önzés lépzen és bűnné válhat. Vagy gondolj az örömkeresés vágyaira. Az Isten tervében az érzés is hozzátartozik az élet értékeihez. Keresheted és keresned is kell az érzésvilág boldogító zsongását. De ha kizárólagos céllá, továbbá az önfegyelem határára túlra csapongó túlradadás, vagy túligény lépzen, akkor átlépi az Isten szabta határokat és bűnös élvezetek forrásává válik.

b) Azt azonban szintén tudni kell a lélek gondoskezű pásztorának, hogy még a bűnös hajlamok kezelése sem olyan egyszerű, hogy kemény tilalommal, vagy büntető szankciókkal rövidesen eltüntethető minden hiba. Óva intünk mindenkit az elhamarkodott módszerektől. – A mai tilalomhirdetés után pozitíve megmondja a Mester a bűnös megjavításának módszerét. „Ha vétkezik ellened testvéred, menj, fedd meg őt négy szemközt. Ha hallgat rád, megnyerted testvéredet. De ha nem hallgat rád, vigyél magaddal egy vagy két másikat, hogy két vagy három tanú bizonyítsa az ügyet. Ha azokra sem hallgat, mondd meg az egyházközségnek. Ha pedig a közösségre sem hallgat, vedd úgy, mintha pogány volna

vagy vámos” (Mt 18,15-17). – Lám! Az isteni utasítás felteszi – a jóakarátú behódolás, szerető odahajlás lehetőségét és a megbüntetését csak a végére hagyja.

c) A gyakorlati élet azután azt mutatja, hogy ilyen szeretettel kezelt ember lelkében is megmozdul a jóakarát, és igen gyakori, hogy a szeretetre a szeretet a válasz. Önkéntesen jön életének feltárása, és együttes és tervszerű munkával pusztítható el a bűnös hajlam, vagy szakítható meg a bűnös élet.

2. De mindezen kívül nagy bizalommal kell várni a jó diadalra kifejlődését.

Még e hittel tölthető be a jó és okos lélekkel dolgozó lelke. – Az Isten terve szerint arra teremtett az ember, hogy Isten adta jó tulajdonságait és talentumait kifejlessze. Az erénykészség nagyobb, mert Isten lendíti, az erény fejlődő lehetősége elevebb, mert Isten kegyelme lendíti. Urunk tanítása szerint velünk van a világ végezetéig: „Íme én veletek vagyok mindennap a világ végéig” (Mt 28,20). – Azt sem szabad feledni, hogy akit a Megváltó saját Szent Vérével vett sajátjává, a Messiás, továbbá akinek Szent Testét és Véréát adja táplálékul, azt nem hagyja martalékul a bűnös szenvedélynek. „Hiszen tudjátok, hogy nem mulandó dolog, ezüst vagy arany váltott meg öröklött, értéktelen életmódokból, hanem a hibátlan és szeplőtelen Báránynak, Krisztusnak drága vére” (1Pét. 1,18 19).

a) Legyen tehát optimista a jót látó, a jóban bizakodó és a jó diadalát váró lelképásztor. Még akkor is, ha erősen a lélek mélyéből fakadónak sejtje a bűnt. Sokat hallunk ma a „tudatalatti világ sötét háttéréről”... Sokat hallunk az öröklés terhéről... Ne tagadjuk el a tényeket, de számolva a káros hatásokkal, számítsuk fel és fokozzuk fel a kegyelmi hatások erejét. – Az erkölcsi élet erős kapcsolatban van a testi étellel. Test és lélek egysége az ember. Legyen tehát gondunk a testi élet gondozására, hogy az arányos és fegyelmezett élettani nevelés helyes alapot adjon a lélek kifejlésztésére.

b) Azért sohase mondjuk, elveszett minden, mert ilyen vagy olyan teher nehezedik egyik másik hívűnkre. Isten előtt semmi sem lehetetlen. „Ami embernél lehetetlen, Istennél lehetséges” (Lk 18,27). Ha imádkozó lelked egeket ostromol, akkor még a hegyeket is áthelyezheted. Hatalmas az Isten, hogy Magdolnából Mária Magdolnát teremt. Ne vess el senkit, hanem vezess haza mindenkit.

c) Az optimisztikus felfogás azonban nem vakmerő elbizakodottság, hanem hűséges elfogadása annak az isteni ígének, amely szerint a végső ítélet az Úré, és a döntő ítéletre, esetleg a Gehenna tüzeire is vethet. Egyik helyen azt mondja az Úr: „Ne ítéltetek, hogy meg ne ítéltenek!” (Mt 7,1). „A tenger visszaadta a belevesztett holtakat, a halál és az alvilág is visszaadta halottjait. Valamennyit megítélték tetteik szerint” (Jel. 20,13). – Az Istené az ítélet mondás joga, és döntő ítéletet hirdető hatalma előtt meghajlik a gondos pászor, hogy ettől a kemény szótól megmentsse a gondozott lelket. Az első az isteni hatalom döntő érvénye, a másik pedig az áldozatos lelképásztor mindent próbáló szeretete.

Bef.: Isten nagy paradicsomában a föld emberkertjének ringó vetése az emberek beláthatatlan sokasága. Mindnek az a hivatása, hogy egybe takarítsák az Úr csűrűbe, az örök élet végtelen otthonába. – Itt csak a fejlődés volt a hivatásuk, és ott a fejlődés elevebbé válásában tökéletesebbé kialakult szépségükkel dicsérik az Urat. Ott örök virágzásban lesznek az Úr élő gabonái. – Figyeljétek jól Istentől küldött lélektáblák gondozói, hogy olyan tiszta, acélos búzát juttassatok az Úr országába, amely Isten áldásának erejében maga is elnyomja a konkoly kifejlődését és a legtisztább termésben, tiszta lelkek formájában jelentkezik Istenatyá előtt.

2. beszéd: Gondos kezek

(Homiliaszerű beszéd: A lélek termései)

Bev.: Együtt nőnek a konkoly és a búza, de összetartoznak-e valójában? Az acélos búzaszem színe sárga, a konkolyé durva és fekete. Az egyik a jövő élet hordozója, a másik az életerők elrablója. De ez csak a betakarításnál van így. Akkor, midőn a szita szétválasztotta a búzát a konkolytól. A fejlődés stádiumában sokkal szorosabb a kettő között a kapocs. De ott sem a felszínen. Egészen más az egyik, mint a másik. A föld alatt gyökérzet fonódik, ahonnan táplálékot merítenek. Ott az anyaföld mélyéről, látszólag azonos erőkből fakadnak, fejlődnek. Az Evangélium szerint feltehető a kérdés: értékes és értéktelen a lélek – erényre és bűnre vonatkoztatva –, vajon összetartozik-e a kettő?

1. Életbúzatáblává teremtett az Isten.

Othonunk a föld, televényünk a lélek, elszórt mag a sok nemes és lendületes vágy, akarás, készség. Van-e olyan ember, akiből mindez hiányzik? O. Wilde a leglesüllyedtebb emberek egyike, mégis él lelkében a „De profundis”. Heródes, az utolsók egyike, mégis rettegetve akarja kerülni Keresztelő János fejevételét.

Magdolna elesettsége után Krisztus megemeltje. – Alapjában jó az ember. Látta az Isten, hogy jó...

Mi itt a teendő? –kérdi a jó nevelő, mikor reábízott lelkekben a rossz lendületét látja? Segíti a jót. Virágzásba bontja a bimbót. Ez a jó mag gondozása. De fél-e esetleges konkoly jelentkezésétől?... Nem! Miért? Mert egy talajból fakadnak és nőnek. A büszke önteltség talaja egyenlő a nemes önbecsüléssel. A durva megalázás nemcsak fennhéjázást okoz, hanem önbecsülést is sért. Az alantas élvezetvágy egy forrásból fakad a boldogság utáni vággyal. Ne nyúlj durván hozzá! A durva érintés zárttá teszi a lelket, ajtókat csuksz és nem tekinthetsz többet oda. – Mi más a magyarázata annak a ténynek, hogy a lelki-
 atya előtt bizalmas vagy, mint az a tudat, hogy szerető és gondos kéz nyúl a konkolyhoz is. – Orvosi beavatkozást és finom operációt nem lehet durva fringióval végezni.

2. De konkolyt is terem a szent televény.

Bár minden szántóvető búzatermést vár, mégsem fél a konkoly felburjánzásától; sőt egyenesen számít erre. Maga a föld is érezné, ha érezni tudna, de a gazda érzi és számításba veszi. Azt jól tudja, hogy a lélek erőfeszítéseinek a célja a tiszta búza termelése. – Ez a fő törekvése. Bízhat is az eredményben, mert egyszerűen az Úr szántóföldjének tarthatja magát az ember, ahova elveti a Mester az evangéliumi magvakat, és százszoros termést hoz az Isten alkotta lélektelevény. – De mire gondolok itt? Itt még mindig az erények magvaira gondolok, amelyek egyrészt a teremtés, másrészt a tanítás és harmadsorban a kegyelem erejével juttat lelked talajába. Bátran engedj fejlődést ennek a sok segítőnek és jónak. Aranykalászos tábla lesz a lelked, amelynek termését örök csűrbe gyűjti a mi atyai Gazdánk.

Bef.: Vedd észre és add módját annak, hogy gondos kezek beleavatkozzanak lelked gondozásába. Ahol zavar van, ott békét kell teremteni, ahol kuszált volt a fonal, ott új gombolyítás szükséges. Ahol zilált a lélek, ott rendet kell csinálni. Engedd az evangéliumi Mester küldöttét lelked világához, hadd gyomlálja ki finom kézzel a konkolyt lelked veteményéből. – De engedd magadhoz magát a jó Magvetőt, hogy áldott munkája nyomán felfakadjon a jó vetés lelked szántóföldén. Jusson hozzá a napsugár, a harmat, és így teltebbek lesznek a kalászkok, bőségesebb az aratás, boldog lesz életed alkonya, mert elmondhatod magadról: dolgoztam, fáradtam, de most célhoz értem, a gazt kigyomlálva tiszta termést hozott a lelkelem.

3. beszéd: Lélek épületek

(Erkölcsi beszéd: Az erkölcsös élet feltételei)

Bev.: A „Fiúk városa” című film örömet és csodálkozást váltott ki a szemlélőkből, mert azt hitték, hogy megtalálták azt a csodamódot, amelynek alkalmazása magával ragadja az ifjúságot. – Építik az ifjúság lelki épületét és minél több erőfeszítést végeznek, mégis – sajnos sok esetben – azt lehet mondani, legalább a sötét nézésű emberek azt mondják: állandóan esik az ifjúság lelki szintája. – A pesszimizták azt is mondogatják, hogy palota helyett törmelékhalmozás a fáradságos munka eredménye. – Az ifjúság életének kidolgozásán sokan fáradoznak. Szülők, nevelők, tanárok, testvérek és barátok egyaránt. Fáradoznak néha maguk a diákok is, mégis ily szomorú képet mutat az eredmény? Bár nem hiszek a sötét lélekkel nézőknek, mégis komoly lelkivizsgálattal kérdezem: mi a teendő?

1. Legyen jó az alapvetés.

Első pillanatra kérdés tódul elénk: talán rossz az alap, amelyen építünk?

a) Az Evangélium szerint a homoktalaj olyan silány és értéktelen, amely nem bírja meg az épület súlyát. De azt nem lehet elvileg elfogadnunk, hogy a teremtő Isten rossz talajt adott volna. Hiszen: „Látta az Isten, hogy jó...” (1Móz. 1,31). Különösen az ifjúságról kell optimisztikusan gondolkodni, hogy belőle alakul a jövő. – Az azonban igaz lesz, hogy laza vagy vulkánikusan robbanó lesz a lelkünk, ha ifjú lelkünket teljesen anyagi szempontok szerint akarjuk irányítani. Ne felejtjük: az ifjú lélek összefogó erői, erőssé tevő kötőereje, a magas szempont szerinti élet, a kegyelem: a jó hatalma. A lazító, bomlasztó erő pedig az ösztön hatalma. De ez is csak akkor, ha erősen követelődző ingerét az élvezetvágy diadalával kielégíteni akarjuk.

b) Vagy lappangó erők működnek közre s azok döntik halomra?... Az éjszaka titkos erői, az érzékiség csábító levegője?... Van ezeknek élettani háttere. Ezek természetes szent erők. Van beteges jellegük: ezek az élet sötét rémei. Tartsátok szentnek és ihlettnek, tiszteljétek a fejlődésben jelentkező isteni erőt, de óvakodva védekezzetek minden képzelődés és bűnös kielégítés ellen.

c) Igen gyakori az is, hogy az egész lélek igazi alapja, a természetfeletti kegyelem hiányzik. Ismétlem! Isten csak szent erőkkel lát el bennünket, még természetünket tekintve is. De a tökéletes élet diadalát csak a természetfeletti kegyelem televénye biztosítja. Isten előtt csak az a lélek kedves, amelyik a kegyelem televényéből fakad. Epp azért van az, hogy az „ellenséges ember” ennek a kiölését keresi. Vi-

szont innét van az, hogy a jó nevelő a kegyelmi életet szorgalmazza a legjobban. – A budapesti egyetem anatomus professzora, dr. Kiss Ferenc protestáns létére állandóan tanítja, hogy Jézus nélkül nem lehet tiszta életet élni. De erre biztató a felelet: „Én veletek vagyok mindennap a világ végéig” (Mt 28,20), – Végzetes az a hit, amely szerint saját erőim, emberi képességeim elégségesek! Az ember fennhéjázásában könnyen azt hiszi, hogy a természetfeletti erők nem szükségesek! Pedig lehet építeni várakat, házakat, de égisz erőt tornyot nem lehet. Bábeli nyelvzavar lett az eredménye, mikor az emberi gőg földi eszközökkel akarta az eget elérni. Bábeli nyelvzavar és végül összeomlás lesz a lélekben, ha csak önerejére támaszkodva gőgösen elutasítja az Isten segítő kegyelmét. – Figyeljétek! Szent az isteni alapvetés: bőszé az isteni kegyelemközlés. Csak őszönös kielégüléssel és álokoskodó gőggel le ne törd ezek erejét. Az elméleti megfigyelés után magamra néztek és keressem, milyen az én lelkem?

2. Legyen jó az építkezés.

a) A testi természetem és adottságaim igen szoros vizsgálatot igényelnek. Mert ezek az alapok alapjai. Ha belső rend, nemes őszönvilág, a testi életem szülők adta örökségem, akkor jó csillagzat alatt indulok. Lesz gyümölcs a fán, melynek ilyen a virága! Itt csak arra kell ügyelned, hogy jól induló, eleven sodrással induló életedet el ne sorvassza az érzéki világ igényeskedése, és le ne alacsonyulj a hedonisták sivár szintjára. – Itt azért kongatom a vészharangot, mert ha eloltom lelkemben a fényt, amely szentnek tárja elém az őszönökben rejtőzö isteni célt és tartalmat, akkor érzéki mocsárrá silányul az Isten tervezte legszentebb élettartalom.

b) Vizsgálataim azután a fejlődési vonal szorgalmazására vonatkozzanak. Vajon lelkem és életem áldozatosága mellett is keresem a kibontakozás útjait? Ez annyit jelent: akarok és tudok-e áldozatos, lemondó, fegyelmezett lenni, hogy erőteljes bontakozást kapjon az élet kiteljesülése? Amit az első szolgálat a természetes alap statikáját adja, addig a másik az emberi lélek dinamikáját vizsgálja. – Boldog az, aki mindkettőnek erős és diadalra képes erejét érezheti, még akkor is boldog, ha talán kívülről jövő hatók káros voltát érzi. Reá fog döbbsenni az ilyen ifjú: az erény a küzdelemben tökéletesedik. – A Panama csatornát hosszú időn át nem tudták megépíteni. Sorvaszó betegségben egymás után elhaltak a munkások. Végre az egyik vezető felfedezte, hogy miazmák ölik az embereket... Petróleumot öntött a vizek felszínére, hogy a káros kórt okozó csirák ki ne keljenek. A mérgezett levegőt megtisztította, nem pusztult el az embererő, és így elkészült a világ legnagyobb víziútja, mely világrészeket köt össze. Lám! A bajt okozó külső ok eltüntetése biztosította az eredmény elérését is.

c) De leginkább azt kell kutatnunk, vajon Istenhez emelt-e a lélek a megszentelő kegyelem erejével? „Hiszen nélkülem semmit sem tehetek” (Jn 15,5) – mondja az Úr. De miért is akarnánk, mikor készséges az Úr ennek a közlésére? Miért gőgösködnék az ember, mikor alázatos volta esetén vele az Isten? „Aki fölmagasztalja magát, megalázzák” (Lk 14,11). Ha pedig kérdeznők, hogy miben áll ez az isteni ajándék, akkor felelném: részese leszesz az isteni természetnek, és így lélektevékenységed, gondolatod, vágyad, érzéshullámaid, értelmi és akarati lélekrezdüléseid Istenhez lesznek hasonlóak. Ez tehát nem üres szó, vagy beszédforma, hanem valóságos és szent életvilág. Ha hasonlattal akarnám megközelíteni, akkor azt mondhatnám: aki durva őszönember, annak látása, gondolata, képzelete, cselekedete – állandóan őszönös. Aki pedig a természetfeletti kegyelem hordozója, annak látása, gondolata, képzelete és cselekedete – isteni.

Bef.: Befejezésül még egy kérdés marad hátra: elérhető-e az élet ilyen nemes és isteni kialakulása? – A pesszimista külső szemlélete szerint: soha! Az igaz szemlélők szerint azonban: mindig! – A szentbeszéd elején idézett mozi történet, a „Fiúk városa” arra tanít, hogy az igaz és önzetlen lélekszeretet megolvasztja az utca prédájának lelkét is, és örömmel adja erejét a jó és nemes szolgálatára. Az Isten szeret, és az Istennek felénk áramló szeretete a fentieknél nagyobb és elevenebb sodródás. Ennek diadala teljes bizalommal várható. – Nevelők higgyék és szorgalmazzák, a növendékek higgyék és valóítsák! Isten nemzedéke születik az ilyen életmunka nyomán!

4. beszéd: Az „ellenséges ember”

(Erkölcsi beszéd: A rossz társaság)

Bev.: Kinyitva az Ószövetség könyveinek egyikét, ezt a szép és emelő szöveget olvasom: „Én ugyanis Ráfáel vagyok, egy a hét közül, akik az Úr előtt állunk... Béke veletek, ne féljétek!” (Tób. 12,15 és 17). – Olvasom pedig ezt a szép biztatást azért, hogy meg ne rettenjen lelketek akkor, midőn a mai Evangélium „ellenséges emberének” képe tárul elétek. Lelketek alapvetése legyen –még a kísértő rossz esetén is – az a derús szemlélet, amelynek értelmében hozzánk is elküldötte Isten jószágot és vé-

delmet sugárzó angyalát.

1. Sokszor érezzük a gonosz támadását.

Az ember a lélek és a test küzdelmeinek és próbáinak útján erősödik. Jób példája ötlik eszembe, ha a „próbák próbája” kérdését érintem. – A gonosz lélek így szól az Úrhoz: „De bocásd csak reá egy kissé kezedet és verd meg mindenét, amiye van, akkor bizony szemtől-szembe áld téged!” (Jób 1,11). Az Úr felelete pedig így szólt: „Nos a kezembe adom mindenét, amiye van; őreá azonban ne nyújtsd ki kezedet!” (Jób 1,12).

a) A kísértésnek fokozatai vannak bennünk is. Az anyagi értékek elvesztése, testi életünk szenvedéseinek alakjában jelentkeznek. Nagyok és életet könnyen megtörők ezek, de még nehezebbek is környezik az embert.

b) Lehetnek ezek belső kísértések. A lélek képzeletének izzító játéka, melyeket felébreszt a gonosz lélek. Ilyenkor bizony reádöbbenünk gyenge erőinkre és nagyon, de nagyon is anyaghoz kötött voltunkra.

c) Ennél azonban még nehezebb és rombolóbb kísértés, midőn a sátán jó barát képében jelentkezik és szegődik hozzánk. – Az első kísértés lényege: a jó képében jelenik meg a gonosz. Testi alakját nem mutatva – kígyó képét öltő szándékait is eltakarva – az Istenné levés csábításával csábít. „Csak tudja az Isten, hogy azon a napon, amelyen arról esztek, megnyílik szemetek s olyanokká lesztek, mint az Isten: tudtok jót és gonoszt” (1Móz. 3,5). ...A főtt lencse csábítása az elsőszülöttség veszteségét hozza... Az érzéki világ csábítása a tékozló fiú életét eredményezi... A kísértések lényeges jegye: a bárányok bőrében jönnek és belül ragadozó farkasok. „Óvakodjatok a hamis prófétáktól! Báránybőrben jönnek hozzátok, belül azonban ragadozó farkasok” (Mt 7,15). – Figyeld meg: ha ember alakban, „társad” vagy „barátod” köntösében kopogtat, akkor mindig valami jót és élvezetet ígérnek; tehát a jó képében kísértenek. De természetes is ez! Hiszen ha az élet rossz eredményeit rajzolnák eléd, akkor kerülve kerülénéd őket. Mondja-e a sátán követe és a sátán helyettese: belőled alakul ki majd az „utca cédája”?, az „emberek salakja”?, a „bor és pálinka rabszolgája”?, „te leszel az emberek utolsója”?, és az „emberek céltáblája”?... Ilyen hangokra bizonyára így felelnél: „Takarodj, sátán!” (Mt 4,10). De gondoldj csak Tannhäuser kísértéseire: Wagner, a világhírű mester Venus barlangját tárja eléje és így juttatja a szenvedély rabságába. Faust Mefisztója a díszes élvezetekkel vakítja és csábítja a gyenge Margitot. Vigyázz! Vigyázz! A látszat csal, sőt a látszat alatt a gonosz lélek rejtette életméreg húzódik meg. –De kell annyira rettegned a kísértő „jó barát” gonosz indulatától?... Ne mondd ijedező lélekkel: hát miről ismerem meg őt? „Gyümölcsükről ismeritek föl őket” (Mt 7,20). Ha azt látod, hogy a „jó barát” a tanulásban utolsó, vagy azt látod, hogy erkölcsi életében hanyatló hazug, alattomos, beszédeiben alantasabb... akkor ismerj reá: íme az ellenséges ember! – Az Úr kegyes abban is, hogy az „ellenséges ember” jegyeit megmutatta. Vizsgáld a közeledőt, hogy megismerd lelked megtörőjét. A külső ködmen, a nemes név, a jó öltöny, a sima szó, a csábító ígéretés nem lehet alap arra, hogy bizalmaddal tüntesd ki a „sátán követét”. Megijedni nem kell. Ez a gyávák vonása. Félni igen! Ez a bölcsesség kezdete! „Az Úr félelme a bölcsesség kezdete” (Zsolt. 110,10).

Istenhez menekülni üdvös, mert az Isten háza az embernek védelmet nyújtó háznak mondható.

2. De mindig érezhetjük az Isten segítő kezét.

Ennek a kéznek az ereje nem úgy értelmezhető, hogy a kitáruló karok ereje véd bennünket.

a) A kéz először teremtő kéz. Az a csodás és erős kar, amely a semmiből emel a létbe és a bizonytalanság hullámain át segít a révbe. Nem vagytok „Hágár számkivetett ivadéka”. Sőt ti vagytok azok, akik mellé rendeli jó szüleiteket, jó tanítóitokat, jó barátaitokat; ez a szent kéz, segítő kéz. Ti vagytok azok, akiknek igazi segítő társai a családi ház, az iskola, a templom. Élettelen szent épületek, és mégis életet lehelő szent helyek. Ti vagytok azok a választottak, akik mellett állnak az Isten angyalai. Ti vagytok azok, akiknek sugallatok útján jó híreket közöl Ráfael, Gábiel. Ti vagytok az életutat járó Tóbiások, akik mellé szegődik Isten Ráfaelje. „Mit féltek, ti kicsinyhitűek!” (Mt 8,26). Hiszen jól tudod: hatalmas az Isten! – „Ha Isten veled, ki ellened?” – mondja a közmondás,

b) De ez a Kéz – megszentelő kéz is. Égi áldást osztó és égi kegyelmet sugárzó. – Ez a kettős megállapítás nem egyszerű szó vagy szónoki forma. Az ég áldást osztása azt jelenti, hogy megszenteli látásodat, életutadat, és olyan szentnek látsz mindent, aminőnek Isten teremtette. De azt is jelenti: „megpihen rajtad az Úr Lelke”. Az ilyen áldás az öreg Izsák áldása léssen, amelynek nyomán megsokszorozódik a föld termése és az ég harmatja... Megerősödik benned a sok jó elhatározás, amely életed nemes kialakulásához vezet. Ez a kegyelemközlés sem egyszerű szó. Az Úr Maga vesz lakást lelkedben! „...hosszá megyünk és benne fogunk lakni” (Jn 14,23). Lehet-e ennél nagyobb érték, mint hogy az Is-

ten házává nemesedett a lelked? Lehet-e ott tanyát ütnie a kishitűségnek és gyengelelkűségnek, ahol élve él az ég Ura Istene?... Itt erős lesz az ember, mert erőt sugároz lelkébe az Isten. – Ez az isteni kéz tehát végeredményben segítő Kéz, amely eltávolítja a gonoszt és közel hozza a szentet és az istenit.

Bef.: Végül is azt az igazságot kell örömmel hallanunk, kicsi hatalom a gonosz, és nagy és diadalmas az Isten. A jó diadalába vetett hit Krisztusból táplálkozik: Bízatok, én meggyőztem a világot! Bízunk kell, mi is meggyőzzük a világot!

5. beszéd: Lelkünk szentélye

(Erkölcsi beszéd: Önéletünk gondozása) (Ez a beszéd összevethető ennek a csoportnak 3. beszédével.)

Bev.: Építik az ifjúság lelki épületét, és minél több téglát és követ hordanak össze, sajnos sok esetben annál nagyobb a rossz, annál nagyobb halomba gyűlnek a hibák. Épület helyett törmelék a fáradságos munka eredménye. Dolgoznak ezen az épületen sokan. Szülők, nevelők, tanárok, testvérek és barátok. Fáradoznak néha maguk a diákok is, és mégis oly szomorú eredményre jut a sok munka. – Hol itt a hiba?

1. Talán rossz az alap, amelyen építünk?

Az Evangélium szerint homoktalaj, silány, értéktelen, laza föld, amely nem bírja meg az épület súlyát... Vagy vulkanikus alap, amelyen inog a föld. – Ilyen homokos talaj a lelkünk, ha emberi szempontok vezetnek minden cselekedetünkbe? Földies, alacsony, sárhoz tapadó gondolkodás. Laza talaj, amelyen nem lehet égbenyúló templomot építeni. Meginog a legkisebb támadásra a gyenge talajon álló lélek épülete. Vagy lappangó erők működnek közre és azok döntenek halomra... Az éjszaka titkos erői. Ez érzékiség csábító levegője. Nem láttatok a lelketekhez lopódzó „ellenséges embert”? Miazmás levegő vesz körül benneteket a bűn világában. Olyan ez, mint az élők világában a ciángázos láthatatlan levegő. Rátelepszik a lélekre, elborítja tiszta látását, elernyeszti erejét. Fojt... Barátok képében szakadékokat készít a lelkedben, neki fáj az épület látása. Azt akarja: amilyen én vagyok, olyan légy te is! Nem tűri, hogy valaki értékesebb, komolyabb legyen nála!

2. Vagy vak önhittség okozza, hogy lelkünk épülete rombadól.

Végzetes az a hit, hogy emberi erőim elégségesek! Az ember fennhéjázásában azt hiszi, hogy természetfeletti erők nem kellene! Lehet építeni házakat, várakat, de égig érő tornyot nem lehet. Bábeli nyelvezavar lett az eredménye, amikor az emberi gőg földi eszközökkel akarta az eget elérni. Bábeli zavar és végül összeomlás lesz a vége a lélekben, ha csak önerejére támaszkodva gőgösen elutasítja Isten segítő kegyelmét. – Ismét egy kérdés komoly feleletet vár: melyik dönti bennem halomra a lelki épületet? Gyenge a talaj bennem, vagy engedtem az „ellenséges ember” szavának, vagy önhittség vakít? Komoly kérdés, mert legbensőbb erőim veszedelméről van szó. Komoly feleletet szükségeltet, mert javításra szorul a mű. Ha az alapok rosszak, ha csak emberien, földies szempontok vezetnek, nem isteniek, lelkiek, akkor nincs más hátra, mint az új kikezdés... Ha bizonytalanul áll az épület a futóhomokon, ha a ház a vulkanikus talajon ki van téve a földrengésnek, lebontom és újat építek a helyébe. A felületes lelkület homoktalaja helyett leások a mélybe, ahol a komolyság sziklája kezdődik. Az indulatok, a szenvedélyek vulkanikus talaja helyett megkeresem azt a szilárd pontot, amelyet viharok nem fenyegetnek. Ha ellenséges ember jár lelkem szentélyében, el kell távolítani minden áron. – A Panama csatornát nem tudták megnyitni, sorvasztó betegségben egymás után haltak el a munkások. Végre az egyik vezető felfedezte, hogy miazmák ölik az embereket. Ez petróleumot öntött a víz felszínére, hogy a kórokozó csirák ki ne keljenek. A mérgezett levegőt megtisztította, nem pusztult az embererő. Így elkészült a világ legnagyobb víziútja. – Kerüljük a bűnös környezet miazmás levegőjét, kerüljük az ellenséges ember társaságát. Ha vak önhittség vezet, akkor az Evangéliumra gondolj! Hány szomorú esetet ismerünk, mikor a gőg pusztulásba, kétségbeesésbe taszította az embert. Arra az alázatos lelkületű diákra gondolj, aki azt írta füzetébe: In Nomine Dei! Mindent tegyünk Isten nevében! Talán néha rosszul sikerül valami, de jó lélekkel téve, tettünk jutalma nem marad el. – Csak füzetre írjuk ezt a mondást? Életre írjuk!

Bef.: Életünk minden tettét Isten nevében végezzük, sziklatalajra építsünk, homoktalaj helyett jó talajt keressünk. A jó magvetőt keressük az ellenséges ember helyett. Akkor nyugodtan bízhatunk abban, hogy Isten segítségével tornyot emeltünk az égig, saját lelkünk pompás palotáját, amely sziklatalajon rendületlenül áll, s amelynek tiszta levegőjében örömmel lakik az Úr.

B/ rész – c/ csoportja: a Szentlecke szövegéhez adott szentbeszéd

A mai vasárnap Szentlecke szövege így szól: „Mint Isten szent és kedves választottjai, öltsetek magatokra szívbeli irgalmat, jóságot, alázatosságot, szelidséget és türelmet. Viseljétek el egymást és bocsássatok meg egymásnak, ha valakinek panaszja van a másik ellen. Amint az Úr megbocsátott nektek, ti is úgy tegyetek! Mindezen felül pedig szeressétek egymást, mert ez a tökéletesség köteléke. S Krisztus békéje uralkodjék szívetekben, hiszen erre vagytok hivatva egy Testben. Legyetek hálásak. Éljen bennetek elevenen Krisztus igéje. Tanítsátok és intsétek egymást nagy bölcsességgel. Énekeljétek hálás szívvel zsoltárt, himnuszt és szent dalokat Istennek. Bármit szóltok és tesztek, mindent az Úr Jézus nevében tegyetek s adjatok hálát általa Istennek, az Atyának” (Kol. 3,12-17).

Ez a mai Szentlecke a lélek átnemesedéséről szól. – (Figyelem! Vízkereszt utáni I. vasárnap Szentleckéjéhez közölt beszédláncok az I-VI. vasárnapra 11 változatban itt is használhatók. De azokon kívül közöljük az itteni különálló szövegeket is.) A mai szöveg azonos a Szent Család ünnepének (Vízkereszt utáni I. vasárnap) Szentleckéjével. Már maga a Szent Család ünnep jellege is a nevelés kérdésre hívja fel a figyelmet, a Szentlecke szövege pedig egyenesen erre szorítja a szónokot! Éppen azért azt a jelleget, amely a nevelés vonalát dolgozza ki, azt korábban fejtegettük. Aki erre akar kitérni, az onnét vehet át gondolatot. – Az itteni részben azokat a gondolatokat fogjuk fejtegetni, – bár szintén a nevelés kérdései körül mozognak –, amelyek az önismeret, az önnevelés területére segítenek. Továbbá azt fogjuk részletezni, hogy milyen módon tudnók kicsendíteni magunkból az isteni élet ütemét. Ez azután arra segítene, hogy mások életében Krisztus apostolai lehessünk. – Az önnevelés és léleksugárzás kérdéseinek felvetésénél igen fontos az öntudat (te ki vagy?), majd az életcél (mivé kell lenned?), továbbá az élet alakulási módjainak és eszközeinek a kérdése. – Lényeges azután a kiteljesült ember képének a megrajzolása, hogy annak arcvonása buzdítóan hasson az önnevelést végezni akaró emberre. (Ezt a vonalat azután az Advent vasárnapjain az aszkézis és misztikus élet területéig is kihúzhatjuk...). – Lássuk most a jelzetteket egyenként.

1. beszéd: Minek tartod magadat?

(Pedagógiai beszéd: Önismeret)

Bev.: Az életünk természetéhez tartozik, hogy belső öntudatunk diktálja életünk fejlődési vonalát. Valamiképpen igaz: azzá lehetünk, akinek tartjuk és amivé akarjuk alakítani magunkat. Aki a „föld darabja”, az földivé akar lenni, aki égi, az „istenivé” szeretne emelkedni. – Vizsgáljuk ma ezt a kérdést: minek tarthatod önmagadat? – Erre a góg embere így felelne:

1. A földi lények önrendelkező kiemeltje.

Tehát olyan valaki, aki az önrendelkezés erejével él a földön?

a) Figyelj, ember, mert már az indulásban is – a szülők az elsők. Isten ereje az élet törvényei alapján állít az életbe. Még ezek a természettörvények is Isten teremtményei. „Minden ő általa lett, és semmi sem lett, ami lett – nélküle” (Jn 1,3). Lét és léttörvény Ura az Isten. Az életünk születés-törvényeit is a Teremtő diktálja. „Megáldá őket az Isten és mondá: Szaporodjatok és sokasodjatok, s töltsétek be a földet” (1Móz. 1,28). Szent tehát az élet és szent az életet szolgáló isteni rendelkezés. Azért mondja a „szent családról”, az életfakadás bölcsőjéről az apostol is: „A kettő testben egy lesz” (1Kor. 6,17).

b) De azt se felejtsd, ember, hogy törzsed az életgyökérszél. A „családfa” friss hajtása vagy. Levél, vagy ág, de minden esetben a „családfa hajtása”. Ennek dicsérete is az Írásban csendül – még az égi Mesterről is. Ő is Izrael törzsének – Isten választottja. Ő is Jessze gyökere, de egyúttal mibennünk az „isten hajtás” fakasztója. „De vessző kél majd Jessze törzsökéből, és virág nő ki gyökeréből” (Iz. 11,1). Szt. Pál is szól erről mondván: „Ha szent a búza zsenyéje, szent lesz a kenyér is; s ha szent a gyökér, szentek lesznek az ágak is” (Róm. 11,16).

c) Végül is sohase felejtsd, hogy az Isten életed ősi Teremtője. Mert szerepet talál az életben a természetes törvények sora, de mindenekfelett egyetlen Teremtőnk a minket képére alkotó Isten. „...Majd mondá: alkossunk embert a mi képünkre és hasonlatosságunkra” (1Móz. 1,26). – Ez olyan örökké zengő isteni dal, amely minden életszületés alaphangja. – Íme: ekkora az ember függése! Azért igaz: magunktól senkik vagyunk.

2. Ámde ezek után az alázatban felemelkedő ember ezt feleli: **Isten alkotta égi képnek vagyok élő személye.**

De ez már nem megalázó, hanem megdicsőítő, nemesítő! Azért, mert személyünket hasonlóná teszi az Istenhez. – Részletesen így áll elénk ennek valósága:

a) Az égi Atya lélekteremtésével **képévé** tett bennünket. Lénytani kép!! Ez már olyan kiemelés, amelyről méltán mondja az Írás: „És bölcsességeddel alkottad az embert, hogy uralkodjék a teremtményeken, melyeket alkottál” (Bölcs. 9,2).

b) Ezenkívül a szeretet lelkével **tevékenységének képével** alkotott (dinamikai kép!). – „Ti olyan tökéletesek legyetek tehát, mint mennyei Atyátok” (Mt 5,48). Közeledhetünk tehát az égi Atya felé.

c) Végezetül az örök életbe emelő kegyelmével gazdagít (isteni kép!). Olvasd: „Így váltotta be nekünk legszebb és legnagyobb ígéreteit, hogy ezek révén az isteni természet részeseivé legyetek” (2Pét. 1,4). Majd ennek földi értékesítését így írja elő: „...Éppen ezért legyetek igen buzgók és mutassátok meg sorjában hitetek által az erényt, az erény által a tudást, a tudás által az önuralmat, az önuralom által az állhatatosságot, az állhatatosság által az istenfélelmet, az istenfélelem által a testvéri jóindulatot, a testvéri jóindulat által a felebaráti szeretetet” (2Pét. 1,5-7). – Mindennek pedig isteni eredménye léssen: „Nézzétek, mekkora szeretetet tanúsított irántunk az Atya: Isten fiainak hívnak és azok vagyunk. Azért nem ismer minket a világ, mert nem ismeri őt. Szeretteim, most Isten fiai vagyunk, de hogy mik leszünk, az még nem nyilvánvaló. Tudjuk azonban, hogy megjelenésekor hasonlók leszünk hozzá, mert látni fogjuk őt úgy, amint van” (1Jn. 3,1-2).

Bef.: Ezek alapján legyen ez a zárszó: gondolj arra ember: ha Isten képét hordozod, annak tökéletesítésén fáradozzál! Ez a tudat felemelő. De egyúttal feladatot adó. Mégpedig azt az érdemes és értékes feladatot: alakítsd magadat olyanná, hogy kiverődjék rajtad: „én az Isten rokona vagyok” (Ady). A Mester igazsága szerint pedig így: **én az Isten fia vagyok**.

2. beszéd: Az Úr választottjai (Pedagógiai beszéd: Önértéklés)

Bev.: Ne elégedj meg általános értékismerettel! Magad egyéni életed értékeit keresd! Ezek a benned lakó talentumok fogják megmutatni, hogy mi az értéked és a hivatásod! Figyeld csak az értékeidet!

1. Van általános hívás.

Ez mindenkivel közös. – Emberek vagyunk, tehát az emberi közösség értékeit hordozzuk.

a) Emberi küldetésünk tehát az első. Mi ez? Az egyéni élet szolgálata. „Ti olyan tökéletesek legyetek tehát, mint mennyei Atyátok” (Mt 5,48). – Mások segítése. „Szeresd felebarátodat, mint önmagadat” (Mk 12,31). – És Isten dicsérete. „Szeresd Uradat, Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből, teljes elmédből és minden erődből” (Mk 12,30).

b) A küldetés eszköze pedig ugyancsak egyetemesen – a munka. „Az ember úgy születik a nyomorúságra, mint madár a repülésre” (Jób 5,7).

2. De van külön hivatásod is.

Ez alapján annyit jelent, hogy egyéni élethivatás is vár reád! (Maeterlinck: „A kék madár”).

a) Munkaterületre szóló talentumfejlesztés. Talentumokat kapunk. „Egyiknek öt talentumot adott, a másiknak kettőt, a harmadiknak csak egyet, kinek-kinek rátermettsége szerint” (Mt 25,15). – Parancsokat veszünk! „Kereskedjete vele, míg visszatérek” (Lk 19,13).

b) Egyéni életed személyiséggé való kibontása. – Földi vonalon. „Nézzétek, mekkora szeretetet tanúsított irántunk az Atya: Isten fiainak hívnak és azok is vagyunk. Azért nem ismer minket a világ, mert nem ismeri őt” (1Jn. 3,1). – Örök vonalon. „Maga a Lélek tesz tanúságot lelkünkben, hogy Isten fiai vagyunk. Ha pedig fiai, akkor örökösei is: örökösei Istennek, Krisztusnak pedig társörökösei. Előbb azonban szenvednünk kell vele együtt, hogy vele együtt meg is dicsőüljünk” (Róm. 8,16-17). – Itt azután kiemelhető és kiemelendő minden egyes ember, tehát **én is**; az Isten egészen egyéni, külön személlyé gondolt és teremtett teremtménye vagyok!

Bef.: Egyetlen vagy a földön és maradsz az égben! Persona unica et per se sonans creatura!

3. beszéd: Az Úr választottainak jegyei (Erkölcsei beszéd: A választott felismerése)

Bev.: De hozzátározom-e én is az Úr választottjai közé? Azért kérdezem, mert ezt mondja híveiről az apostol: „Mint Isten szent és kedves választottai, öltétek magatokra a szívbeli irlgalmat, jóságot, alá-

zatosságot, szelídséget, türelmet” (Kol. 3,12). – Belenézek lelkembe, hogy leleplezzem elhivatottságom jegyeit.

1. Kiválóságokat mutatnak a bennem fellelhető életjegyek.

Most, természetesen, az Isten adta életjegyeket keresem, mert ezek vétele döntő az életemben.

a) Emberi jegyeim – Istenhez utalnak. Sohasem szabad túlzásnak tartani ezt a sokszor idézett Írást: „...Majd mondá: Alkossunk embert a mi képünkre és hasonlatosságunkra” (1Móz. 1,26).

b) Emberi erőfeszítéseim Isten felé lendítenek. De azt is észre kell vennem, hogy egész életem lendülete a magasságok felé indít. „Amint kívánczik a szarvas a forrás vizéhez, úgy kívánczik lelkem, tehozzád, Istenem” (Zsolt. 41,2). Mert: „Benne élünk, mozgunk és vagyunk” (Ap.Csel. 17,28).

c) Emberi tetteim – örök érték után igényeskednek. Mit kérdez az evangéliumi ifjú a Mestertől? : „Mester, mit tegyek, hogy eljussak az örök életre?” (Lk 10,25). Ez az én vágyam is! – De ezek az én választottságom jegyei.

2. Isteni képet mutatnak az életcselekedetek.

Amikor hordozok, – azok Isten jegyei; de amikor kialakítok, – azok életjelzetségeim csillagai.

a) Magamat Isten tündöklő csillagává alakítom. Hogyan? „Mert a parancs szövétnek, a tanítás világozás, s a fegyelem feddése az életre vezető út” (Péld. 6,23). Lehetek csillag, amely átveszi Isten fényét és világítok. „Nem a nap szolgál majd neked továbbra is nappali világossággal, és nem a hold fénye világít majd neked, hanem az Úr lesz neked örök világosságod” (Iz. 60,19). „Ti vagytok a világ világossága” (Mt 5,14). – Lehetek csillag, amely másokat vezet. „És ha világosságot gyűjtanak, nem teszik véka alá, hanem a tartóra, hogy világítson a ház minden lakójának” (Mt 5,15).

b) Az ég kegyelmével életemet örök fénné teremtem. Az örök életemre állni fog: „Világosság ragyog az igazra, s öröm az egyenes szívűekre” (Zsolt. 96,11). Az Isten kegyelme úgy ér el engem, hogy igaz lesz reám alkalmazva is ez az Írás: „Mivel az örök világosság kisugárzása és Isten fölségének szeplőtelen tükre és jóságának képmása” (Bölcs. 7,26). – Az eredmény pedig: „Az igazak felvillannak, és olyanok, mint a szikra, mely a nádasban tovaharapószik” (Bölcs. 3,7).

Bef.: Így lesz igaz az, hogy én is világító csillaga vagyok az élet tengerének!

4. beszéd: Légy ilyenné!

(Erkölcsei beszéd: Isten fiává alakulj!)

Bev.: Aki nagyknak érzi magát, annak lelkében dübörgő az előretörés. Nincs nagyobb lélekölő hatalom, mint a „Minderwertigkeitsgefühl” (kisebbségi érzés). – Mire sarkallja tehát lelkünket a nagy felértékelés? Szinte elemi és őszinte érzés: a hála. „...Tántoríthatatlanul megmaradt az istenfélelemben, és élte minden napján hálálkodott az Úrnak” (Tób. 2,14).

1. Hálás szeretetre hangol a Teremtővel szemben.

A nagyság érzése ugyanis nem a gögnek önteltsége, hanem a sok kincsvétel hálás elismerése.

a) Tőle kaptuk a földi és lelki kincseket. Ezek a testi élet erői. Egészséges szervezet, tevékenységre feszülő természet. „Mindenkor hálát adunk mindnyájatokért Istennek, amikor imádságainkban megemlékezünk rólatok” (1 Tessz. 1,2). Ezek a lélek tehetségei. – Uralom a világ felett. „És bölcsességgel alkottad az embert, hogy uralkodjék a teremtményeken, melyeket alkottál” (Bölcs. 9,2). Uralom magam felett. „Hol az ember, ki életért eped, s szép napokat szeretne élni és hosszú életet? Őrizd meg a gonosztól ajkadat, nyelved ne szóljon csalfaságokat” (1Pét. 3,10).

b) Tőle vesszük a felhasználást feszítő erőket! Ezek a természet erői! „...uralkodjatok a tenger halain, az ég madarain és minden állaton, mely mozog a földön” (1Móz. 1,28). De mindenekfelett a lélek szárnycsapásainak feszítői.

2. Fejlesztést áhítózóvá tesz – önmagaddal szemben.

Isten törvényeit, mint fényforrást keresem, hogy sugárkévéjében járjak. „Távozzatok tőlem, gonoszok, mert Istennek parancsait kutatom” (Zsolt. 118,115).

a) Szól a lélek parancsszava! Ez az isteni törvénynek lélekben való csendülése (heteronomos – a törvény, de autonomos léssen – a lélek odahajlásában). „Amikor a pogány a törvény híján a természet szavára teszi meg a törvényben foglaltakat, törvény hiányában önmagának törvénye. Ezzel igazolja, hogy a törvény követelménye szívébe van írva, amiről lelkiismerete tanúskodik és önitélete is, mely hol vádolja, hol fölmenti” (Róm. 2,14-15).

b) Dolgozik az életet alakítás csodás műhelye. Ez az önnevelés. A léleknek csak a pitvaráig jut el a nevelő kincses zsákjaival. A behordás és feldolgozás – egyéni munka. – Az Isten adta természet és ke-

gyelem az alap, de az erőfeszítő munka a kivirágzás szülője. „Kegyelme jóvoltából azonban ingyen történik megigazulásunk Jézus Krisztus megváltása által” (Róm. 3,24). „De Isten kegyelméből vagyok, ami vagyok, s rám árasztott kegyelme meddő nem maradt. Többet fáradtam mindnyájuknál, igaz ugyan, hogy nem én, hanem Isten kegyelme velem” (1Kor. 15,10).

Bef.: Figyelj a jó nevelőkre! Mindig azt hirdetik: önmagadat neveld ember! De el ne felejtse: az Isten kegyelmével!

*

– Most azután az általános önnevelési megvilágítás után egyenesen az **ifjúság önnevelésére** térve át folytatjuk beszédsorunkat. Példát akarnók adni arra, hogy az általános „újjászületési kérdést” részleteiben hogyan alkalmazzuk az ifjúságra.

5. beszéd: Az Isten terve szerinti ifjúság

(Erkölcsi beszéd: Az ifjúság jövő forrása)

Bev.: A zsendülő vetés – a jó termés reményét ébresztgeti. De a jég és fagy pusztította tábla alom-má silányítja a jó gazda veteményét. – Milyen legyen a jövő nemzedékünk mai ifjúsága?

1. Önmagát kemény kézre fogó.

Az ifjúság szélsőséges lendülete erősséget jelez. De mivé legyen ez?

a) A szélsőség szolgája legyen? „Ne szeressétek a világot, sem azt, ami a világban van. Aki szereti a világot, abban nincs meg az Atya szeretete. Minden, ami a világon van: a test kívánsága, a szemek kívánsága és az élet kevélysége, nem az Atyától származik, hanem a világtól” (1Jn. 2,15-16). Vágyak dohognak. Ez természetes. Egyéniség előretör. Ez ősi lendületünk. Hatalomvágy. A jövőt szolgálni akaró energia. Ösztönös erők dübörgése is követelődzik. Ezek is életet szolgáló erők. – Szétszaggassák-e ezeket az emberek? Vagy fékbe vettessenek-e erős kézzel?

b) Vagy a lendítő erő nemesedjék? Igen! Igen! Kell a fék, de érvényesítendő az Isten célja is. A fék nem letérés, hanem irányítás. „Készítsétek elő az Úr útját! Egyengessétek ösvényeit!” (Mt 3,3). „Töltsenek föl minden völgyet, minden hegyet és halmot hordjanak le, ami egyenetlen, legyen egyenessé” (Lk 3,5). – A kegyelmi nemesítés pedig – megemelés. „Nem veszendő magból születettek ugyanis újjá, hanem Isten élő és maradandó igéje által” (1Pét. 1,23).

2. **Önmagában a „jövő erőit” felhalmozó.** Az ifjúságot egy szó jellemezhetné: **gyűjtés**. „Vasból és ércből legyen a saruja. Aggkorod is olyan legyen, mint amilyen ifjúkorod!” (5Móz. 33,25).

a) Felhalmozza testi és lelki, szellemi erőit, hogy legyenek lendítő tartálékok. „Gondolj Teremtődre ifjúságod napjain, mielőtt elkövetkeznek a nyomorúságos napok, s eljönnek az esztendők, melyekről azt mondod: nincsenek kedvem szerint!” (Préd. 12,1).

b) Az „új ember” testi életét adják, az új ember lelki tökéletességét segítik elő és az ember szellemi értékét emelik. – Ez azután szociális szolgálat is, mert a legnemesebb „emberanyagot” adja a nemzetnek is.

Bef.: De jegyezze meg a szülő: „Atyák! Ne keserítsétek gyermekeiteket, hanem neveljétek őket az Úr fegyelmében és intelmében” (Ef. 6,4). Itt is igaz: az áldozatos fékrefogás az életszolgálat legszen-tebb mozzanata. – Ezt az ifjúságot dicséri János apostol: „Írtam nektek, gyermekek, mert megismertétek az Atyát... Írtam nektek, ifjak, mert erősek vagytok: él bennetek Isten tanítása, és legyőztétek a gonoszt” (1Jn. 2,14).

6. beszéd: A jövő hordozója

(Erkölcsi beszéd: Az Isten küldötte gyermek)

Bev.: Honnan az „új élet”? Nincs igazibb felelet: a régi törzsből, az élet elvetett magjából. „A férfi ezért elhagyja atyját és anyját, feleségéhez csatlakozik és a kettő testben egy lesz. Így már nem ketten vannak, hanem csak egy test. Amit tehát Isten egybekötött, ember szét ne válassza” (Mt 19,5-6). – Így igaz az is: amilyen vagy magad, olyan lesz a jövőd is.

1. **A jövőn – a család új hajtását értem.** Van-e szebb és igazabb jövő, mint az **élő** élet?

a) A beköszöntő gyermek a jövő személye és értéke. „Az asszony is, amikor szül, szomorkodik, mert eljött az órája, de amikor megszülte gyermekét, már nem emlékszik gyötrelmeire, mert örül, hogy

ember született a világra” (Jn 16,21).

b) De életmikéntje és tartalma a szülő önnevelésének és önfegyelmének eredője. Sárból sár származik... Amilyen a család, olyan a gyümölcse. „Az alma nem esik messze a fájától”... Tiszta vér szül tiszta embert!

2. A jövő ág hajtáson pedig – életed örömét értem.

a) Alkony felé tör az ember élete. Ez tehát borongóvá tesz. „Az ős haj ékes korona; tisztesség útján lehet ahhoz jutni” (Péld. 16,31). Az évszámok növekedése a földi élet fogyatkozása. A boldogság tehát másfelé, a hajnalhasadás felé keresendő. „Figyelmezz, fiam, és fogadd be igéimet, akkor megsokasodnak életed esztendei! Eligazítlak a bölcsesség útján, és vezetlek az igazság ösvényein” (Péld. 4,10-11).

b) De hajnalhasadás a család újszülöttje. A gyermek – mindig hajnalhasadás. Bizonytalan, de reményt nyújtó jövő. Földi támaszt ígérő és boldog élettavas levegőjét lehelő.

Bef.: Magad örök jövője és életed teljes öröme – az örök hajnalhasadás. Földi életed jövője és boldogsága pedig – az újszülöttek hajnalélete.

7. beszéd: A lélekderű alapja

Bev.: Az Egyház igéinek alaphangja: **evangélium**. Jó hír. – A Mester életének mottója: „...ahol csak megfordult, jót tett...” (Ap.Csel. 10,38). – Kérdés: ha mi **elfogadjuk** az ígét és **éljük** a Mester életét, milyen lesz a mi életünk? Szt. Pál három alakban rajzolja ezt elénk.

1. Mosoly ül ki az arcon. Belső **tudatban** boldog az ember, tehát hivatása birtokában **mosoly** ül az arcra.

2. Himnuszt énekel a lelkünk.

A vett jókért hálát adó az ember. Ez a himnusz – egeknek szól. – Lehet-e hálásabb az ember valamiért, mint ezért?...

3. Éneket énekel az ember.

A dal természete: mást megemel és magunkhoz vonz (Orpheusz éneke). – Mi is énekel, de elsősorban **élettel** énekeljük a boldogság dalát, hogy Istenhez emeljük az embernek lelkét (Pl. Huysmans megtérítője – a gregorián ének).

Bef.: Angol közmondás, hogy palota lesz a kunyhó, ha meglegedettség a lakó. – No és mi lesz a lélek, ha **lakó az Isten**?... Mindenesetre mennyek országa, ahonnét kicsendülhet az élet fenséges himnusza, melodikum dala – a mosolygó ember ajkáról.

8. beszéd: Mások sugárzó napja

(Erkölcsei beszéd: A fegyelmezett élet kihatása)

Bev.: Mivé lesz az erős önfegyelem és önnevelés alatt álló ifjúság? „Az igazak ösvénye pedig olyan, mint a derengő fény, mely mindinkább erősbödik, míg a nappal teljes lesz” (Péld. 4,18). – Maga értéke csupán? Sugárzó életnap, amely fényt és meleget szór mindenfelé.

1. Az élet fénysugara lézen.

A fény világosságot szór.

a) Láthatom fényénél az én jövőmet. Ez a születésre vonatkoztatandó.

b) Láthatom fényénél az ő jövőjét... Ez pedig a gyermekre alkalmazandó.

2. Az élet melegét árasztója lézen.

De az életnappá fejlődött vándorbolygó olyan hivatást is érezzen most, hogy másokra is világítson. De kikre?

a) A volt család tagjaira.

b) Az új család szentélyére. „Ezért hagyja el az ember atyját és anyját, feleségéhez csatlakozik, és a kettő testben egy lesz” (Gal. 5,31).

Bef.: Mások világító napja lesz életed!

9. beszéd: De maradék nélkül és bizalommal

(Pedagógiai beszéd: Az ifjú ember önnevelése)

Bev.: Mennyit dolgozik az ifjú ember önnön magán? Mi a felelet?

1. Minden tehetségét fejlessze.

Vizsgálja kutatva: mit adott neked az Isten?

a) Testiekben... „Mert a romlandó test teher a léleknek, s a földi sátor lenyomja a sokat tűnődő elmét” (Bölcs. 9,15). „Igaz szentség mellett többet ér a lélek egészsége bármennyi aranyból, ezüstből, és ép test mérhetetlen gazdagságánál” (Sir. 30,15).

b) Lelkiekben és szellemiekben. – Tanulás. „A bölcsesség kezdete az Úr félelme; a balgák bölcsességet és intést megvetnek. Figyelmezz, fiam, atyád intelmére, s el ne hagyd anyád tanítását” (Péld. 1,7-8). – Szellemi fejlődés. „És arra törekedtem, hogy megismerjem a bölcsességet és a tudást, az esztelenséget és balgaságot” (Péld. 1,17). – Vallásos kiteljesülés. „Esőként csepegjen tanításom, harmatként hulljon szólásom” (5Móz. 32,2).

2. A célt érésben legyen bizalma.

Kettős vonalú ifjúság vagyon. Tört lelkű és lendülettel élő.

a) Optimizmus lendítése. „Aki az Úrban bízik, olyan, mint a Sion hegye; meg nem inog sohasem” (Zsolt. 124,1). Ez az igazi ifjúság természete – a szép látása és az előretörés.

b) A célérés erősítése. Óvakodjék a bizonytalanság zimankójától. „A gonosz menekül, ha nem is üldözi senki sem; az igaz pedig bizton érzi magát, mint a bátor oroszlánkölyök!” (Péld. 28,1).

c) Derűs életre hangolja az előretörés diadala. „Azért mondtam ezeket nektek, hogy békességetek legyen bennem. A világban üldözést szenvedtek, de biztatok, én legyőztem a világot!” (Jn 16,33).

Bef.: Nem azért van repülőgép, hogy a földön üljön...

10. beszéd: Használd az Isten kegyelmét

(Erkölcsei beszéd: Isten ereje győzedelmes!)

Bev.: És ha gyenge az emberi erő? Hidd el: erős az Isten!

1. Csak egyedül vagyunk a küzdőtéren?

Közösségben élünk. Honnan várjuk erőinket?

a) Anteus a földből. Ez pogány gondolat!

b) Mi az égből várunk erőt! Ez a keresztény tanítás!

2. Velünk az Úr!

„...Íme a szűz méhében fogan és fiút szül; neve Emmánuel lesz” (Iz. 7,14).

Bef.: Velünk az Istenember. „Íme én veletek vagyok mindennap, a világ végéig” (Mt 28,20).

11. beszéd: Krisztustól vedd erőidet

(Erkölcsei beszéd: Krisztusra támaszkodjál!)

Bev.: Gyakorlati módon mit tegyen az ifjúság? Tóth Tihamér gondolatai szerint Krisztus az ifjú ember valódi ereje.

1. Tanító igéiben.

Isten igéje: „És amint lehull a zápor és a hó az égből, és oda többé vissza nem tér, hanem megitatja a földet, megöntözi és megtermékenyíti, és magot ad a magvetőnek és kenyeret az evőnek: Úgy lesz az én igém is, mely szájból kimegy; nem tér az vissza hozzám eredménytelenül, hanem végbeviszi mindazt, amit akarok, és végrehajtja azt, amire küldöm” (Iz. 56,10-11).

a) Credo – a tételeid összessége. Ezt az Egyház fogta egybe; szóló Isten tanítását. Ezek: dogmata fidei.

b) Decalogus – életgyakorlat iránykódexe. Isten parancsa: „Lábamnak szövétnek a te igéd, s ösvényeimnek fényesség” (Zsolt. 118,105). Ezt Isten írta elő az embernek. Ezek: dogmata vitae.

2. Éltető Kenyérrel.

Eledel és ital a földi élet fenntartó eszköze. És a lelki életé?

a) Az élet íze – a szent Keresztfáé... „Menjetek tehát, tegyetek tanítványommá minden népet, kereszteljétek meg őket az Atya és Fiú és Szentlélek nevében” (Mt 28,19).

b) Az élet kenyere – a Oltáriszentség. „Aki ezt a kenyeret eszi, örökké él” (Jn 6,58). Végy Belőle, és élni fogsz!

Bef.: Ez a tiszta nemzedék ősforrása!

– Ugyancsak szép beszédek lehet felépíteni e tételre:

Lelki újjászületés.

1. beszéd: A lelki megújulás

Bev.: Milyen módon változik az ember? – „In peius” és „in melius”.

1. A régi ember meghal.

„Ezért úgy tekintsetek ti is magatokat, hogy meghaltatok a bűnnek, de éltek az Istennek Krisztus Jézusban, (a mi Urunkban)... „Egy a Test és egy a Lélek, mint ahogy hivatástok is egy reményre szól” (Ef. 4,4). „Újuljatok meg gondolkodástok szellemében s öltsetek magatokra az új embert, aki Isten hasonlóságára tiszta igazságban és szentségben alkotott teremtmény” (Ef. 4,23-24).

2. Az új ember feltámad.

„Ezért Úgy tekintsetek ti is magatokat, hogy meghaltatok a bűnnek, de éltek az Istennek Krisztus Jézusban, (a mi Urunkban)” (Róm. 6,11).

Bef.: És ez az ember isteni ember! „Így váltotta be nekünk legszebb és legnagyobb ígéreteit, hogy ezek révén az isteni természet részeseivé legyetek” (2Pét. 1,4).

2. beszéd: A lélek új köntöse

Bev.: Mik az új élet észlelhető jegyei?

1. Az igazság birtoklása.

„Álljatok ki tehát: derekatokra csatoljátok a tisztesség övét, öltsetek magatokra az igazság páncélját...” (Ef. 6,14).

2. A szentség sugárzása.

„Igaz szentség mellett többet ér a lélek egészsége bármennyi aranynál, ezüstnél” (Sir. 30,15). „Tegeye állhatatossá szíveteket, hogy feddhetetlen szentségben állhassatok Istenünk és Atyánk elé, amikor Urunk Jézus eljön összes szentjeivel” (1Tessz. 3,13).

Bef.: Ezek észlelhető jegyek.

3. beszéd: A levetett „lélekrongyok”

Bev.: A lélek rongyöltözete a bűnök ködmene. – Mit vessünk tehát le?

1. A harag köntösét.

„Ki erősen fújja orrát, vért nyom ki belőle, és nyomás az indulatra vizzályt okoz” (Péld. 30,33). „Én pedig azt mondom, már azt is állítsák törvénszék elé, aki haragot tart” (Mt 5,22).

2. A hazugság fedezni akaró gúnyját.

„Óvakodj a hazugságtól!” (2Móz. 23,7). „Gyűlöld valamennyi gonosztevőt, kik hazugságot beszélnek, te mind elveszted őket” (Zsolt. 5,7). „Nem is azért írtam nektek, mintha nem ismernétek az igazságot. Ti ismeritek, és azt is tudjátok, hogy semmi hazugság sem származik az igazságból” (1Jn. 2,21).

Bef.: Ezeket vedd el és soha magadra ne öltsd!

4. beszéd: A lélek őrtornyán

Bev.: Lélekváram őrtornyának éjjeli őre vagyok.

1. Látom a sátán közeledését.

„Fiam, ha Istennek szolgálni kívánsz, légy állhatatos a jámborságban és az istenfélelemben, és készülj el a megpróbáltatásra!” (Sir. 2,1). „...De szabadíts meg a gonosztól” (Mt 6,13). „Imádkozzatok, hogy kísértésbe ne essetek” (Lk 22,40).

2. Harcba szállok a lélek kapujánál.

„Boldog az az ember, aki állja a megpróbáltatást, mert ha hűnek bizonyul, elnyeri az élet koronáját” (Jak. 1,12). „Bizony ki tudja ragadni az Úr az istenfélőket a kísértésből, a gonoszokat viszont kínok közt tartja meg az ítélet napjára” (2Pét. 2,9). „Mivel megőrizted állhatatosságra buzdító ígémet, én is megőrizlek a megpróbáltatás órájában, amely eljön az egész földkerekségre, hogy próbára tegye a föld lakóit” (Jel. 3,10).

Bef.: A hűséges ör diadala biztosan várható.

5. beszéd: Más vagyontól óvakodom

Bev.: „Mert kifogyhatatlan kincs az az embernek, akik vele éltek, megszerezték Isten barátságát” (Bölcs. 7,14).

1. „Enyémet” élvezem.

„Szeretném ugyanis, hogy mindnyájan olyanok legyetek, mint én magam, de hát mindenki saját ajándékát kapta Istentől, egyikilyent, a másik amolyant” (1Kor. 7,7).

2. „Másét” el nem veszem.

„Sem parázna, sem bálványimádó, sem házasságtörő, sem kéjelgő, sem fajtalan, sem tolvaj, sem kapzsi, sem részeges, sem átkozódó, sem rabló nem részesül Isten országában” (1Kor. 6,9-10). „Készítetek magatoknak ki nem merülő erszényeket, kifogyhatatlan kincset a mennyben, ahol tolvaj hozzá nem fér és a moly meg nem rágja” (Lk 12,33). „Boldog a gazdag, ki hiba nélkül vagyon, és nem tévedt meg az arany miatt, és nem bizakodott sem pénzben, sem kincsben” (Sir. 31,8).

Bef.: Elvem legyen: enyém legyen a másé, de a másé – jogtalanul – sohasem az enyém!

6. beszéd: Kezem erejével dolgozom

Bev.: Dolgozás az élet alaptörvénye. „...kezünk munkájával dolgozunk” (1Kor. 4,12).

1. Művelem a földet...

„Végezd munkádat a mezőn és lásd el szorgosan a szántóföldet, hogy azután megépíthesd házádat” (Péld. 24,27).

2. Megszerzem kenyereimet.

„Ki megműveli földjét, jóllakhat kenyérrel” (Péld. 12,11).

3. És megszerzem a lelkieket.

„Itt a mennyből alászállott kenyér, hogy aki eszik belőle, meg ne haljon” (Jn 6,50). „Nem csak kenyérral él az ember, hanem minden igével, amely Isten ajkáról való” (Mt 4,4).

Bef.: Élek örökké – testi-lelki munkám jutalmául.

7. beszéd: Legyen telített a csűröd

Bev.: Kell a gondoskodó előrelátás. – De meddig?

1. Hogy eleget bírjon életed derűs ideje.

„...Szórolapáttal kitakarítja szérűjét, és csűrbe gyűjti búzáját” (Lk 3,17). „... Örömet adott szívembe, míg az ő gazdagítójuk csak gabonájuk, boruk és olajuk termése” (Zsolt. 4,8). „Jákob azonban meghallotta, hogy Egyiptomban van gabona. Elküldte hát atyáinkat első ízben” (Ap.Csel. 7,12).

2. Hogy telt magtárt találjon a szükség ideje.

„Békességet ad határaidnak, és kövér búzával jóllakot” (Zsolt. 147,14). „Elátkozza a nép azt, ki visszatartja gabonáját, de áldás száll annak fejére, ki áruba bocsátja” (Péld. 11,26).

Bef.: Bölcsen gondolj a tartalékra!

8. beszéd: De csak magadnak legyen?

Bev.: „Nézzétek az ég madarait! Nem vetnek, nem aratnak s csűrökbe sem gyűjtenek: mennyei Atyátok táplálja őket” (Mt 6,26).

1. Szeresse a kezéd!

„Az ember úgy születik nyomorúságra, mint a madár repülésre” (Jób 5,7).

2. És szórja a markod!

„Lássátok, hogy nemcsak magamnak fáradoztam, hanem mindazok javára, kik okulást keresnek” (Sir. 33,18). „A hívek mind összetartottak és mindenük közös volt” (Ap.Csel. 2,44).

Bef.: Legyen a tied – másoké is!

9. beszéd: Milyen emberré lettél?

Bev.: Dolgozó ember...

1. Dolgozik a kezed.

„...kezünk munkájával fáradunk” (1Kor. 4,12).

2. És bőségesen szór a lelked.

„Nem fognak hiányozni a szegények lakásod földén: azért parancsolom néked: hogy nyisd meg kezedet szűkölködő és szegény testvéred előtt, ki veled lakozik azon a földön” (5Móz. 15,11). „Bölcsességre nyitja száját, és nyelvén jóságos tanítás vagyon” (Péld. 31,26).

Bef.: Szóró ember!

10. beszéd: Íme, „újjászületésben” élsz

Bev.: A születés úgy tűnik fel, mint a földre lépés. Pedig mi a szent igazság?

1. Csak átmenetként gyűjtöd a földieket.

„Íme, nektek adtam minden fűvet, mely magot hoz, a földön, s minden fát, melynek benn a gyümölcsében van fájának megfelelő magva, hogy eledeletekre legyen” (1Móz. 1,29).

2. De végeredményben – gyűjtögeted az égieket.

„Aki eszi az én testemet és issza az én véretem, annak örök élete van és én föltámasztom az utolsó napon. Az én testem valóban étel s az én vérem valóban ital” (Jn 6,54-55).

Bef.: A születés végül is annyit jelent: megkezdem a végnélküli élet gyönyörűségét. Földön indulva és égbe érve!

* * *